

Պրակտիկական խորհուրդի միջոցով

21950

1932 թվի
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԿԱՍՊԱՆԻԱՅԻ
ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԿԱՍՊԱՆԻԱՅԻ
ԳԵՂԱՐԱՅԻ
ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀՀԽՍՀ

38

Հ-14

ԿԱՍՊԱՆԻԱՅԻ
ԳԵՂԱՐԱՅԻ
1932

CA 261

38

2-14

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՑԵՐԿՆԵՐԻ՝ ՄԻԱՅԵՔ

1932 ԹՎԻ ՀԱՅԱՍՏԵՐՄԱՆ
ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

2002

2010

ԿՈՒՍՏՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՌՈՍՏՈՎ—ԴՈՆ 1932 թ.

Ժողկոմստորչի ՅԵԼ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԿՈՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ԶԳԱՎՈՐ ՅԵԼ ՄԻՋԱԿ ՄԱՍՍԱՆԵՐԻՆ

Խորհրդային Միության Ժողկոմստորչի և Համ-
կոմկուսի բերքահավաքի վերաբերյալ ընդունած
վորոշման մեջ ասվում է հետևյալը.—

«Նորհանգեստությունների յեվ կոլեկտիվություն-
ների լիակատար հաղթանակը գյուղատնտեսության
մեջ, վառնեմք բերքացիկ տարվա ցանքի կամպանիայի
վերջերին ընդգրկել են զարմանացանքի ամբողջ տա-
րածության չորս հիմնգետող մասը, վկայում են, վոր
ԽՍՀՄ-ն վերջնականապես հասնացվել է նոր, սո-
ցիալիստական նախադարձի վրա: Դրանով իսկ
վերջնականապես ջախջախվեց յեվ հողս ցնդեց
բուրժուական տնտեսությունը ԽՍՀՄ-ի դեպի կապի-
տալիզմի վերադառնալու մասին:

Կոլտնտեսականների կուտակած փորձը, կոլ-
տնտեսությունների աճումը, կոլտնտեսություն-
ների դարձանցանի ալելի բան կես մասի ընդ-
գրկումը մեքենա-տրակտորային կայանների կող-
մից, խորհրդային կոլտնտեսությունների ամրացումը, կոլտն-
տեսական առևտրի ծավալումը,—դրանք բոլորը
հնարավորություն են ստեղծում այս տարի ըզ-
գալի չափով բարելավել բերքահավաքը, վորը
հանդիսանում է գյուղատնտեսական աշխատանքնե-
րի ամենադժվարին, ամենապատասխանատու մասը:

Այդ պատճառով էլ կենտկոմը և Ժողկոմստորչին
առաջարկում են բոլոր խորհրդային ու կուտակ-
ցական կազմակերպություններին «ավելի քան

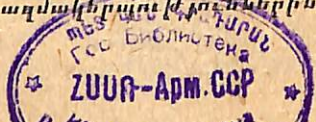
ցանքի կամպանիայի ժամանակ կենտրոնացնել ի-
շենց ուժերը բերահավաքի աշխատանքի վերակա-
ռուցման վրա»:

Կոլտնտեսային աշխատանքի լավագույն կազ-
մակերպման ուղեցույցն է Համ Կ (բ) Կ կենտ-
կոմի փետվարի 4-ի վորոշումը՝ կոլտնտեսություն-
ների կազմակերպչական տնտեսական ամրաց-
ման խնդիրների մասին: Նրա անմիջական շարու-
նակությունն ու զարգացումն է Ժողկոմստորչի և
Կենտկոմի հուլիսի 5-ի վորոշումը՝ բերքահավաքի
կամպանիայի մասին: «Կոլտնտեսությունների աշ-
խատանքի կազմակերպումը պետք է ավելի մեծ չա-
փով ապահովի յուրաքանչյուր բրիգադի և առան-
ձին կոլտնտեսական անմիջական շահագրգռվածու-
թյունն իր աշխատանքի արդյունքով», այս հիմնա-
կան պահանջն է, վոր պիտի կատարվի ամենուրեք:

Յեվ դրա համար չպետք է թույլ տալ, վոր
վորեկ տեղ հավասարացուցիչ «մոտեցում ցուցա-
բերին աշխուրների համար զրվելիք մթերքների
չափը վորոշելու գործին», ինչպես այդ շատ ան-
գամ տեղի ունենր անցյալ տարի: Նորից ստուգել
աշխատանքի կազմակերպումը կոլտնտեսություն-
ներում, ուղղիլ կատարված սխալները, ապահովել
բրիգադների մշտական կազմը, գործարքի իրա-
կան կիրառումը,—այդ մեր մոտ որերի խնդիրն է:

Աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումով միայն
մենք կարող ենք հաջողություն մղել պայքարը
կորուստների դեմ, վորը պետք է կազմի բերքա-
հավաքի վողջ անկյունաքարը:

Դասակարգային թշնամին, վոր մահացու հար-
ված ստացավ ընթացիկ գարնան սոցիալիստա-



36222-66

50488-ահ

կան գյուղատնտեսութեան տարած հաղթանակով, իր մահամերձի հուսահատական փորձերը կկատարի բերքահավաքը խանգարելու, մեր հաջողութեանների եփեկտը կրճատելու համար:

Ոպորտունիստները, վորոնք կարծում են, թե գյուղատնտեսական կամպանիայի ղեկավարին շրջանն արդեն անցել է, վոր սրանից հետո գործն ինքնիրեն կգնա, վորոնք ինքնահոսին են թողնում գործը կամ պատրաստ են սոսկ հրամաններով վճռել բերքահավաքի կադմակերպման ղեկավարին խնդիրը, — պետք է ամենագաժան հակահարված ստանան ամենուրեք: Բերքահավաքը զորեղ խթան պիտի դարձնել, ավելի ամրացնելու կոլտնտեսութեանները, անհատ աշխատավոր գյուղացիների նոր գանգվածներ փոխադրելու կոլեկտիվացման փորձված ճանապարհը, ապահովելու բարձր բերքը, պարենամթերքի ու կերի ֆոնդի զգալի աճումը, կոլտնտեսական առևտրի լայն ծավալումը, մեր յերկրի վողջ աշխատավորութեան գլուխը հետագա բարեկալումը:

Պայքարը հացի համար — պայքար է օգնալիզմի համար

ՀԱՅԻ 1932 Թ. ԲԵՐԲԻ ՄԹԵՐՄԱՆ ՊԼԱՆԻ ՅԵՎ ԿՈՆՏՆԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԱՀԱՏԻԿԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԾԱՎԱԼՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ ԺՂԿՈՄԽՈՐԶԻ ՑԵՎ ՀԱՍ
Կ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԱՌՈՂՇՈՒՄԸ 6
ՄԱՅԻՍԻ 1932 թ.

1) Նորհրատնտեսային և կոլտնտեսային սիստեմի տնտեսութեանների տարած հաղթանակի՝ անհատական սիստեմի տնտեսութեանների հանդեպ և գյուղի կուլակային տարրերի ջախջախման հիման վրա, ԽՍՀՄ յերկու տարում հասավ հացահատիկային տնտեսութեան այնպիսի ծավալման, ցանքերի տարածութեան ընդարձակման ու հացահատիկի ընդհանուր արտադրանքի այնպիսի աճման, վոր 1928 թվականի բերքից անհատական տնտեսութեան հիման վրա մթերված 660 միլիոն փութ հացահատիկի փոխարեն (աղունաավարձի հետ միասին), 1930 թվականին պետական մթերումները հասան 1350 միլիոն փութ հացահատիկի (աղունաավարձի հետ միասին), իսկ 1931 թվականին, չնայած յերաշտին՝ 1400 միլիոն փութի (աղունաավարձի հետ միասին):

Այդ հաջողութեանները բացատրվում են նախ և առաջ նրանով, վոր կոլտնտեսութեանները, վորպես միացյալ խոշոր տնտեսութեաններ, հնարավորութեան ստացան՝ մեքենա տրակտորային կայանների միջոցով կիրառելու և լավագույն կերպով ոգտագործելու տրակտորներն ու մեքե-

նաները. ընդարձակել ցանքի տարածությունը, և բարելավել գործի ագրո-տեխնիկական դրվածքը, իսկ խորհրդատեսությունները վերաձևեցին հացահատիկի խոշորագույն գործարանների, վորոնք պետություն համար ապահովում են տարեց-տարի ավելցող հացահատիկային ֆոնդ:

Շնորհիվ լենինյան կուսակցության քաղաքականության իրականացման, յերկիրը դուրս յեկավ հացահատիկային տնտեսության ճգնաժամից և անցյալ տարի ԽՍՀՄ-ի արևելյան շրջաններում առաջացած յերաշտի պիվարությունները հաղթանարում ե ավելի հաջող, քան այդ տեղի յեռնեցել նախորդ յերաշտ տարիներին, յերբ դեռ մեր յերկրում գերակշռում եր մանր գյուղացիական տնտեսությունը:

2. Արդյունաբերության ասպարիզում հնդամյակի հաջող իրականացման շնորհիվ, Սորհրդային Միությունն ավելի ու ավելի մեծ հնարավորություններ ե ձեռք բերում արդյունաբերական ապրանքները արտադրելու ասպարիզում թե կոտնտեսությունների արտադրական կարիքներին և թե գյուղի աշխատավորների անձնական պահանջներին բավարարելու համար:

Արդյունաբերական ապրանքների քանակի և գյուղում հացահատիկի արտադրության այդ անընդհատ աճման շնորհիվ, ավելանում են նաև կոտնտեսական առևտրի ծավալելու հնարավորությունները: Կոտնտեսական առևտուրը զնալով ավելի ու ավելի կարևոր լրացուչիչ աղբյուր ե դառնում քաղաքներին գյուղատնտեսական արտադրություն մթերքներ հայթայթելու համար:

Այդ հանդամանքի շնորհիվ, խորհրդային իշխանությունը հնարավորություն ե ստացել քաղաքային ազդեալակություն պահանջներին բավարարելու համար, պետական հացամթերությունների մեթոդի հետ միասին, կիրառել նաև այլ մեթոդ հացի վաճառումն իրենց կոտնտեսությունների և կոտնտեսականների միջոցով: Խնդիրը այն ե, վոր քաղաքի և գյուղի ապրանքաշրջանառությունն ել ավելի ընդարձակելու և քաղաքի ազդեալակություն մթերք հայթայթելու դործն ել ավելի բարելավելու նպատակով, զուգակցեն այդ յերկու մեթոդներ և կոտնտեսական հացահատիկային առևտուրը ծավալի ի հաշիվ պետական մթերումների վորոշ կրճատման գյուղացիական հատվածում, ավելացնելով միաժամանակ հացամթերումները խորհրդատեսական հատվածում:

Վերահիշյալի հիման վրա ԽՍՀՄ-ի Ժողովրդական Կոմիսարների Սորհուրդը և Համ Կ(բ) Կ-ի Կենտրոնական Կոմիտեն ՎՍՐՈՇՈՒՄ ԵՆ՝

1. Հացի 1932 թվականի բերքի պետական մթերման պլանը կոտնտեսություններում և անհատական տնտեսություններում, համեմատած 1931 թվականի հետ, նվազեցնել 260 միլիոն փթով, սահմանելով 1932 թվականի համար 1103 միլիոն փթի պլան՝ միջին բերքի պայմաններում (առանց աղունավարձի), փոխանակ անցյալ տարվա 1363 միլիոն փթի պլանի:

Դրա համաձայն, հացամթերման համար սահմանել հետևյալ պլանը ըստ շրջանների (առանց աղունավարձի).

Ձևերախնայում	356	միլ. փ. սնցյալ տարվա	434	միլ. փ. փոխարժեքն
Հ. կովկասում	136	»	»	»
Գրիմուս	10	»	»	»
Կենտ. Սևանի—մարզ (ԱԿՕ)	116	միլ. փ. անցյալ տարվա	128	»
Թաթարստանում	24	»	»	»
Կադակտանում	38	»	»	»
Արևելյան Սիբիրում	29	»	»	»
Միջին Ասիայում	22	»	»	»
Մոսկովյան մարզում	27	»	»	»
Նիժնիդորոգ. յերկր.	29	»	»	»
Հարավային մարզում	6	»	»	»
Լենինգրադի մարզում	4	»	»	»
Իվանովյան մարզում	4	»	»	»
Հյուսիսային յերկր.	2	»	»	»
Անդրկովկասում	4	»	»	»
Բելուրուսիայում	4	»	»	»
Հեռ. Արևել յերկրներում	7	»	»	»
Միջին և արևմտ.	72	»	»	»
Մոսկովյան	77	»	»	»
Մոսկովյան	26	»	»	»
Բաշկիրիայում	48	»	»	»
Ուրալում	63	»	»	»
Արևմտ. Սիբիրում	63	»	»	»

2. Խորհրդային տնտեսությունների աճմանը համապատասխան, 1932 թվականի բոլոր սիստեմաների խորհ տնտեսություններում կատարվելիք հաջամթերումների պլանը հասցնել 151 միլիոն ֆիթի՝ անցյալ տարվա 108 միլիոն ֆիթի փոխարեն, քաշխելով ըստ սիստեմների հետևյալ ձևով՝ Ձերնոտրեստի խորհտնտեսություններում՝ 110 միլիոն փուլ, Սոյուզասխարի խորհտնտեսություններում՝ 20 միլիոն փուլ, Սերմնաբուծական տրեստներում՝ 10 միլիոն փուլ, արդյունաբերական խորհտնտեսությունների տրեստներում՝ 3 միլիոն փուլ, անասնաբուծական խորհտնտեսություններում (միութնական և հանրապետական)՝ 3 միլիոն փուլ, հանրապետական այլ խորհտնտեսություններում՝ 3 միլիոն փուլ։

Խորհտնտեսությունների հաջամթերման պլանը բաշխել ըստ շրջանների, հետևյալ ձևով՝

Ուկրաինա	29,0	միլիոն	փութ
Հյուսիսային Կովկաս	37,0	»	»
Ղրիմ	4,0	»	»
Անդրկովկաս	0,4	»	»
Միջին Ասիա	2,3	»	»
Մաօրին Վոլգա	12,0	»	»
Կենտր. Սևահող մարզ (ԱԿՕ)	10,0	»	»
Միջին Վոլգա	16,0	»	»
Թաթարիա	0,3	»	»
Կազակստան	4,0	»	»
Ուրալ	8,5	»	»
Բաշկիրիա	5,0	»	»
Արևմտ. Սիբիր	13,5	»	»

Հորավային մարդ	0,35	»	»
Մոսկովյան »	0 8	»	»
Իվանովյան »	0,2	»	»
Նիժնիդորոգյան յերկրներ . .	0,1	»	»
Հեռ. Արևել. յերկրամաս . . .	0,4	»	»
Արևել. »	3,5	»	»
Կենտրոնական մարդ	0,05	»	»

3. Հայի 1932 թվականի բերքի մթերուններն ավարտել ամենուշը մինչև 1933 թվականի հունվարի սկզբը:

4. Կոլտնտեսություններում սերմացվի ֆոնդերի հալաքումն ավարտել ամենուշը մինչև 1933 թվականի հունվարի 15-ը:

5. Նպատակահարմար համարել հացամթերման սույն պլանի կատարումն ու սերմաֆոնդերի հալաքումն ավարտելուց հետո, այսինքն՝ 1933 թվականի հունվարի 15-ից, լիակատար հնարավորություներ տալ խորհրդանտեսություններին ու կոլտնտեսություններին, անարգիլ վաճառել իրենց հայեցողությամբ սեփական ավելորդ հացահատիկը թե շուկաներում և թե իրենց կոլտնտեսական խանութներում, պարտավորեցնելով իշխանությունն տեղական որդաններին՝ այդ դրժումը լիակատար աշակցություն ցույց տալ կոլտնտեսականներին և միջոցներ ձեռք առնել կատարելու պլան վերացնելու մասնավոր սպեկուլյանտ առևտրականներին, վերոնք աշխատում են շահվել կոլտնտեսական առևտրի միջոցով:

ԽՍՀՄ-ի Ժողովրդների ճարտգահ՝ Ե. ՄՈՂՈՏՈՎ (ՄԿԲԱԲԻՆ)
Համ Կ.Կ) Կենտկոմի քարտուղար՝ Ի. ՍՍԱԼԻՆ
Մոսկվա, Կրեմլ 6 մայիսի 1932 թ.

ԲԵՐԲԱՆԱՎԱԲԻ ՆԱԽԱԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԽՍՀՄ-ի ԺՈՂՈՍՄԻՈՐԴԻ ՅԵՎ
ՀԱՄԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

Խորհանճեսությունների յեվ կոլտնտեսությունների յիակասար հաղթանակ գյուղատնտեսության մեջ, վորոնք բերքոցիկ տարա ցանքի կամպանիյի վերջին բնագրիկ են գարնանացանի ամբողջ տարածության չուս հյուրերոգ մասը, վկայում են, վոր ԽՍՀՄ-ն վերջնականապես հասաւելի են նոր, սոցիալիսական հանապարհի վրա: Իրանով իսկ վերջնականապես ջախջախվեց յեվ հողս ցնդեց բուրժուական տնտեսությունը ԽՍՀՄ-ի դեպի կապիտալիզմ վերադառնալու մասին:

Կոլտնտեսականների կուսակաժ փոճը, կոլտնտեսությունների աճումը, կոլտնտեսականների գարնանացանի ավելի բան կետմասի բնագրիկում բենեֆանտակտային կայանների կողմից, կոլտնտեսությունների ամբացումը, կոլտնտեսական առեվտրի ծավալումը, դրանք բոլոր հնարավորութուն են սեղծում այս տարի զգալի չափով բարելավել բերանավաք, վորը հանդիսանում են գյուղատնտեսական աշխատանքների ամենալավագին, ամենապատասխանատու մասը:

ԽՍՀՄ-ի Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհուրդը և կուսակցության կենտրոնական Կոմիտեն առաջարկում են խորհրդային և կուսակցական կազմակերպություններին, ավելի քան ցանքի կամպանիյի ժամանակ կենտրոնացնել իրենց ուժերը բերքահավաքի աշխատանքների կատար-

ձան վրա, վորոնք վորոշում են ամբողջ գյուղատնտեսական տարվա արդյունքները և այդ առնչությամբ իրապես ուժեղացնել իրենց ուշադրությունը գյուղատնտեսական հարցերի նկատմամբ:

Առաջիկա բերքահավաքի կամպանիային անհրաժեշտ է կենտրոնացնել մեր ուժերը բերքահավաքի նախորդ կամպանիաների հիմնական թերությունների վերացման վրա, այն է՝ վեցացնել հացահատիկի, ճակնդեղի և տխնիկական ալ ուշադրությունը մեծ կորուստները, բերքահավաքի ձգձգումը տրակտորային և ձիու պարկի վատ կազմակերպվածությամբ բերքահավաքի առաջին կոչված կոնվեյերիկան մեթոդի գործադրման ասպարիզում, հնձված հացի դիզումից հրաժարվելը:

Ժողկոմխորհը և կենտկոմը հատուկ ուշադրություն են հրավիրում, հացաբույսերի բերքահավաքի հետ միասին, նաև շաքարի ճակնդեղի, բամբակի, արևածաղկի, ծխախոտի, կարտոֆիլի, վուշի, կանեփի բերքահավաքի վրա և պահանջում են միջոցներ ձեռք առնել, վոր չկրկնվեն անցյալ տարի շաքարի ճակնդեղը փորելիս ու փոխադրելիս կատարված սխալները:

Ժողկոմխորհը և կենտկոմը գտնում են, վոր այն կարևորագույն խնդիրը, վորոնց լուծման վրա պետք է կենտրոնացնեն իրենց ուշադրությունը խորհրդային ու կուսակցական կազմակերպությունները, հետևյալներն են.

1. Բերքահավաքի ամբողջ աշխատանքի անկյունաքարը պետք է կազմի մեր պայքարը կորուստների դեմ: Կորուստների դեմ պայքարելու

վճռական միջոցներն են՝ կատարել բերքահավաքը վորքան կարիլի յե կարճ ժամանակամիջոցում, ըստ ամենայնի ոգտագործելով վոչ միայն բարդ, այլ և ամենահասարակ մեքենաներն ու գործիքները, անհպաղ և անպայման ամենուրեք կիրառելով հնձված ամբողջ հացի գիղումը և նրա ամենուրեք կալումը: Միաժամանակ անհրաժեշտ է համապատասխան միջոցներ ձեռք առնել՝ բերքը գործություններից պահպանելու համար, խնամքով կատարել կալումը, ամենախիստ հաշվառման յենթարկել բերքը, կազմակերպել հասկերի հավաքում, կիրառել հատիկահավաքներ և այլն:

2. Կոլտնտեսություններում աշխատանքի կազմակերպումը պետք է ավելի մեծ չափով ապահովի յուրաքանչյուր բրիգադի և առանձին կոլտնտեսական անմիջական շահագրգռվածություն իր աշխատանքի արդյունքով: Դրա համաձայն, պետք է ապահովվի գործավարձի բրիգադային ու խմբային մեթոդների կիրառումներով կոլտնտեսություններում, վորպեսզի նախած բրիգադի աշխատանքի վորակին, կորուստների չափին, հացահատիկների ու տխնիկական մշակույթների բերքահավաքին, կալման և փոխադրման ժամկետներին կոլտնտեսարդությունը 10—20 տոկոսի սահմաններում ավելացնի կամ նվազեցնի բրիգադի ու բրիգադիլի աշխորի արժեքի գնահատումը, կամ ստացած աշխորերի թիվը:

3. Կոլտնտեսություններում յեկամուտները, մթերքով թե փողով, պետք է տրվեն յուրաքան-

չյուր կոլտնտեսականի ստացած աշխօրերի ճիշտ թվի համաձայն: Կիրք բաշխելիս պետք է հաշվի առնել կոլտնտեսականների անասունների թիվը, վորպեսզի կիրք չստացող կամ պակաս ստացող կոլտնտեսականները դրա փոխարեն ստանան այլ մթերք, առանց դուրս դառնալ այն շրջանակից, վորի սահմաններում տվյալ կոլտնտեսությունը մթերք է տրվում աշխօրերի համար:

Այդ առնչությամբ, անհրաժեշտ է վերացրել անցյալ տարի տեղի ունեցած այն պրակտիկան, յերբ գյուղատնտեսությունը արտադրություն մեջ աշխատող և վորոշ թվից ավելի աշխօր ունեցող կոլտնտեսականներին յեկամտի նյութական մասը տրվում էր սահմանափակ չափով, վորպեսզի այդպիսով լավագույն կոլտնտեսականն ավելի մեծ չափով յեկամուտ ստանա թե փողով և թե մթերքով:

4. Անհրաժեշտ է դեռ ևս կալի ժամանակ ավանս տալ կոլտնտեսականներին՝ ի հաշիվ յեկամտի մթերային մասի փոստորեն կախված հացի 18 տոկոսի չափով, վորպեսզի ավանսների, ինչպես և սարսղ յեկամտի բաշխումը կատարվի քացառապես ըստ աշխօրերի: Պետական մթերումների համաձայն հացահատիկները հանձնումը վերջացնելուց, սերմազիլ ֆոնդի առանձնացնելուց հետո, առանց վորեւե ձգձգման կոլտնտեսականներին պետք է տա կոլտնտեսականներին նրանցից հասանելիք պարենի ու կերի հացահատիկի քանակը մասը: Այդ տոնչությունը անհրաժեշտ է թուլ տալ, վոր համաձայն մի շարք կոլտնտեսությունների և շրջանների փորձի, (չու-

միային Կովկասը և այլն) այն կոլտնտեսություններում, վորտեղ կոլտնտեսությունն ինքն անհրաժեշտ է համարում, ի հաշիվ կոլտնտեսականների միջև բաշխվելիք յեկամտի մթերային մասի, տալ կոլտնտեսականներին դրամական ավանս 15—20 տոկոսի սահմաններում:

5. Անհրաժեշտ է վերցնել յեկամտի փողային մասի վճարումը կոլտնտեսականներին մինչև յեկամուտների վերջական բաշխումը, ստեղծել անյալիսի գրություն, վոր կոլտնտեսությունն իր հանձնած (վաճառած) մթերքի համար ստացած փողի հիմնական մասը տա կոլտնտեսականներին ավանսի կարգով, ըստ նրանց ունեցած աշխօրերի:

6. Ժողովոմխօրհը և Կենտկոմն անթույլատրելի յեն համարում, վոր այս տարի ևս կրկնվեն անցյալ տարվա պրակտիկայում տեղի ունեցած այն սխալները, յերբ կոլտնտեսություններում հավատարեցուցիչ մոտեցում եր ցուցաբերվել աշխօրերի համար տրվելիք մթերքների չափը վորոշելու գործին, վորով անկախ կոլտնտեսականների աշխատանքի վորակից ու արդյունքից, զանազան կոլտնտեսություններ հավասարաչափ հաց եյի տալիս կոլտնտեսականներին աշխօրերի համար: Բերքահատքը և հացամթերումները կերպուրիս կոլտնտեսություններում յեկամուտը բաշխելիս, անհրաժեշտ է ստեղծել այնպիսի գրություն, վոր այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ավելի լավ են ցանել և հավաքել բերքը, կանոնավոր կերպով են կատարել նրանց համար սահմանված պետական մթերման սղանները, համա-

պատասխանորեն սեփական դորձածության հո-
մար ավելի հաց ունենան իրենց տրամադրու-
թյան տակ:

7. խորհրդատեսություններին և կոլտնտեսու-
թյուններին տեխնիկական զինվածությունն ու-
ժեղացնելու նպատակով, ներկա բերքահավաքի
կամպանիայում անհապաղ բաց թողնել խորհրտ-
ատեսություններին և կոլտնտեսությունների 16,190
տրակտոր, 6700 ավտոմոբիլ և 170 միլիոն ուղե-
լու բերքահավաքի մեքենա, վորից 8500 կոմբայն,
40 միլիոն ուղեբու տրակտորի պահեստի մասեր,
12,000 տոնն տեսակավոր յերկաթ տրակտոր ծո-
րոգելու համար, 12 հազար տոնն անիվի յերկաթ-
Տեղական խորհրդային կազմակերպչական օրգան-
ները պետք է հատուկ ուշադրություն նվիրեն
տրակտորային կայանի, մեքենաների ու սայլերի
նորոգմանը և ձիերի նախապատրաստմանը բեր-
քահավաքի համար: Պետք է ապահովել ամբողջ
տրակտորային կայանի աշխատանքի և բերքահա-
վաքի մեքենաների իրական բարելավումը և նը-
բանց փչացումների վերացումը: Նկատի ունենա-
լով պահեստի մասերի սուր պակասը, նկատի ու-
նենալով, վոր հնարավոր չէ կենտրոնացված
կարգով պատրաստել պահեստի բոլոր անհրաժեշտ
մասերը, պետք է մուրիդացիայի յենթարկել տե-
ղական բոլոր ռեսուրսները տրակտորի պահեստի
մասեր արտադրելու համար:

8. Տեղական խորհրդային և կուսակցական
օրգանները, առանց խառնվելու խորհրդատեսու-
թյունների և կոլտնտեսություններին կից մեքե-
նա-տրակտորային կայաններին ուղեւորտիվ ըն-

Թացիկ աշխատանքին, սինգլ-մեքենակ պետք
է ամենօրյա իրական ոժանդակություն ցույց
տան խորհրդատեսություններին և ՄՏԿ-ների դի-
րեկտորներին, վերահսկեն նրանց աշխատան-
քին, նկատի ունենալով, վոր բերքահավաքի ըն-
թացքի համար, աշնան գյուղատնտեսական աշ-
խատանքների, վորպես գյուղատնտեսական քա-
ղաքական հիմնական կամպանիայի աշխատանք-
ների կիրառման համար, խորհրդատեսություն-
ների ու ՄՏԿ-ների դիրեկտորների հետ սիստին
պատասխանատու յին նաև տեղական խորհրդա-
յին և կուսակցական օրգանները:

9. ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհը և Կենտկոմը ավտո-
տրակտորային գործարանների, գյուղատնտեսա-
կան մեքենաշինության գործարանների և տրակ-
տորի պահեստի մասեր արտադրող գործարան-
ների հատուկ ուշադրություն են հրավիրում
այն հանգամանքի վրա, վոր բերքահավաքի կամ-
պանիայի հաջողությունը զգալի չափով կախված
է նրանց աշխատանքներից և առաջարկում են
նրանց ապահովել ծրագրի լիակատար կենսա-
գործումը:

10. Բերքահավաքի հաջող կատարումը կախ-
ված է բերքահավաքի աշխատանքի նախապատ-
րաստումից և ռազմակերպվածության աստիճա-
նից: Ժողկոմխորհը և Կենտկոմն առաջարկում են
ԽՍՀՄ-ի Հողժողկոմատին՝ հենվելով կոլտնտեսու-
թյունների կուտակած փորձի վրա, ՄՏԿ-ների և
խորհրդատեսությունների ավելի մեծացած դերի
վրա, դպերատիվ ղեկավարություն սահմանել
բերքահավաքի կամպանիայի կիրառման ասպա-

բիզնեսը ըստ շրջանների և առանձին մշակութ-
ների այնպես, ինչպես տեղի ունեցավ ցանքի
կամստանալի ժամանակ, մասնավորապես ըստ
շրջանների և ըստ մշակութների տվյալներ հրա-
պարակելով բերքահավաքի, դիզման և արտադ-
րանքի փոխադրման, ինչպես և աշխանացանի
ընթացքի մասին:

ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի նախագահ՝

Վ. ՄՈՒՈՏՈՎ (ՍԿՐՅԱԲԻՆ)

ՀԱՄԿ(Բ)Կ-ի Կենտկոմի քարտուղար՝
Ի. ՍՏԱԼԻՆ

5 հուլիսի 1932 թ.

Ռոյսեմիկոբեմ պալատի և հեծի, կայադիզման յեզ
կացի հաւ ձեւան այս ներս ու վերջ ցնելու համար

**ՇԱԲԱՐԻ ԶԱԿՆԴԵԼԸ ԴՈՒՐՍ ՓՈՐԵԼՈՒ
ՈՒ ՓՈՒՍԱԴԵԼՈՒ ՅԵՎ ՇԱԲԱՐԻ
ԴՈՐԾԱՄԱՆՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ
ՆԱԽԱԴԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի ՅԵՎ ՀԱՄԿ(Բ) Կ
ԿԵՆՏՐՈՒՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀամԿ (Բ) Կ Կենտկոմն
առաջարկում և ձևակերպողացան շրջանների խոր-
հրդային ու կուսակցական բնույթ կազմակերպու-
թյուններին, Սոյուզախարին, Տրակտորկենտ-
րոնին և Կոլտնտկենտրոնին, անհապաղ ձեռնա-
մուխ լինել ճակնդեղ փորելու և շաքարի գործա-
րաններն ու ընդունման կայանները փոխադրե-
լու աշխատանքների նախապատրաստմանը, նը-
վերելով այդ կամպանիային նույնպիսի ուշադ-
րություն, ինչպես հացամթերումներին:

Սոյուզախարի և նրա տեղական օրգանների
հին ղեկավարութայն աշխատանքի բուրժուական
տենդենցները և ոպորտունիստական պրակտի-
կան, տեղական խորհրդային ու կուսակցական
շատ կազմակերպությունների թույլ ուշադրու-
թյունը ճակնդեղի բերքահավաքի և մթերման
հարցերին, ինչպես և գյուղատնտեսական այդ
կարևորագույն կամպանիայի նախապատրաստ-
ման ուշացումը, պատճառ դարձավ, վոր ճակն-
դեղի մի մասը չփորված մնաց դաշտում և փոխադ-
րումը ձգձգվեց մինչև ձմեռ Դրա արդյունքը
յեղավ շաքարի արտադրութայն ծրագրի զգալի
թերակատարումը:

Անցյալ տարվա սխալներին խուսափելու, խորհրդատեսությունների, կոտնտեսությունների և գյուղացիներիի ճակնդեղի ամբողջապես և ժամանակին փորելը, գործարանները փոխադրումը և շաքարի արտադրության պլանի անպայման կատարումն ապահովելու նպատակով, ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհը և Համկ (բ) Կ Կենտկոմը ՎՈՐՈՇՈՒՄ են.

1. ՃԱԿՆԴԵԼԻ ԴՈՒՐՈՓ ՓՈՐԵԼՆ ՈՒ ՓՈԽԱԴՐԵԼԸ

1. Հաստատել ճակնդեղի փորումն ու փոխադրումն ավարտելու հետևյալ վերջնական ժամկետները:

Արևելյան Սիբիրի համար՝ փորում մինչև հոկտեմբերի մեկը, փոխադրումը մինչև հոկտեմբերի 15-ը:

Արևմտյան և Մոսկվայի մարզերի համար՝ փորումը մինչև հոկտեմբերի տասը, փոխադրումը մինչև նոյեմբերի մեկը:

Լեվոգրեհժայի, Կրյավի ու Խարկովի շրջանների բոլոր շրջանների տրեստների համար՝ փորումը մինչև հոկտեմբերի 15-ը, փոխադրումը մինչև նոյեմբերի տասը:

Վարոնեժի տրեստի համար, Կրյավի շրջանի աջ ափի համար, Խարկովի շրջանի դաշտային մասի համար և Վիննիցի տրեստի բոլոր շրջանների համար՝ փորումը մինչև հոկտեմբերի 20-ը, փոխադրումը մինչև նոյեմբերի 15-ը:

Հյուսիսային Կովկասի, Վրաստանի, Ղազախստանի և Կիրգիզիայի համար՝ փորումը մինչև

հոկտեմբերի 30-ը և փոխադրումը մինչև նոյեմբերի 20-ը:

2. Առաջարկել Սոյուզսախարին, ճակնդեղաջան խորհրդատեսություններին, Տրակտորկենտրոնին, Կոտնտեխնտրոնին, կոտնտեսություններում, 30 հեկտարից վոչ ավելի յուրաքանչյուր հողամասում կադմակերպել ճակնդեղ փորողների և փոխադրողների բրիգադներ, հատուկ ուշադրություն նվիրելով բրիգադների ընտրությանը, պատասխանատվությունը դնելով նրանց վրա, ճակնդեղը ճիշտ վարելու, տերևները կտրելու և պահպանելու համար: Թե խորհրդատեսություններում և թե կոտնտեսություններում մտցնել պրոգրեսիվ գործարքային աշխատավարձ, վորը կախված պետք է լինի մի հեկտարից դուրս փորված ճակնդեղի քանակից:

Փորված ճակնդեղի հաշվառումը դաշտում ապահովելու և բանվորների աշխատանքի վարձատրությունը ճիշտ կադմակերպելու նպատակով, առաջարկել Սոյուզսախարին, խորհրդատեսություններին, Տրակտորկենտրոնին, Կոտնտեխնտրոնին, և կոտնտեսություններին, միջոցներ ձեռք առնել, ամբողջ ճակնդեղը հափելու համար:

3 Առաջարկել Ծաւր արդյունաբերության Ժողկոմատին՝ հանձնել Սոյուզսախարին 200 ճակնդեղի կոմբայն, 4,000 Շվեցովի սարքոց՝ ճակնդեղի տերևները կտրելու համար՝ մինչև նոյեմբերի մեկը և 2,000 սարքոց մինչև նոյեմբերի 15-ը: Առաջարկել Սոյուզսախարին լրիվ ռազմագործել իր արամադրության տակ գտնված ճակնդեղ հավաքող բոլոր մեքենաները և ճակն-

դեղի փորելու բոլոր հասարակ գործիքները: Տրակտորկենտրոնին, Կնլանտկենտրոնին՝ ժամանակին նորոգել տալ կոլտնտեսություններում գտնվող փորելու հասարակ գործիքները:

Առաջարկել Ծանր արդյունաբերությունյան Ժողկոմատին, մինչև 1932 թ. ոգոստոսի 15-ը կատարել ԽՍՀՄ-ի Հողօգտագործության պաշտպանության, այն է՝ պատրաստել Կոշուկի 10.000 լամպ:

4 Արգելել հանձնված ճակնդեղի համար առանց փողի հաշիվ տեսնելը, և առաջարկել Պետբանկին, Սոյուզստխարին ու Տրակտորկենտրոնին միջոցներ ձեռք առնել, վոր անհապաղ հաշիվ տեսնվի կոլտնտեսությունների հանձնված ճակնդեղի համար: Առաջարկել Կոլտնտեսություններին՝ միջոցներ ձեռք առնել, վոր ժամանակին փողային ավանս տրվի կոլտնտեսականներին այն միջոցներից, վորոնք ստանում են կոլտնտեսությունները հանձնված շաքարի ճակնդեղի համար՝ համաձայն աշխուրհի այն թվի, վորոնք ձևախել են նրանք շաքարի ճակնդեղը ցանկելու, մշակելու դուրս բերելու և փոխադրելու համար:

5. Ճակնդեղը ժամանակին դուրս փորելու, շաքարի գործարանները և ընդունման կայանները փոխադրելու համար, պատասխանատվություն կրող ղեկավարների և շաքարի գործարանների վրա, իսկ ճակնդեղացան խորհրդատեսությունների գծով՝ Մատթողկոմատի ու Սոյուզստխարի վրա:

Ժողկոմխորհը և Կենտկոմը գտնում են, վոր ճակնդեղը ժամանակին փոխադրելու և ծրագրի

սահմանված ժամկետներին լիովին կատարելու հաջողությունը կախված է խորհրդատեսությունների, կոլտնտեսությունների և մենատնտեսների գյուղատնտեսական տրանսպորտի ճիշտ կազմակերպումից, ընդ վորում ճակնդեղի փոխադրման համար վճռական նշանակություն ունի սայի տրանսպորտը: Պարտավորեցնել շաքարի գործարանների ղեկավարներին, ճակնդեղացան խորհրդատեսությունների և ՄՏԿ-ների ղեկավարների և շաքարացան կոլտնտեսությունների վարչությունների նախագահների հետ միասին, յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն և խորհրդատեսություն ամրացնել ընդունման վորոշ կայանի:

9. Յերրորդ յեռամսյակում ճակնդեղացան շրջաններն ուղարկել 3.260 տրակտոր, վորից 2.810 ը մեքենա-տրակտորային կայաններին, 650-ը ճակնդեղացան խորհրդատեսություններին, 1.200 բռնակիր ավտո, վորից 800-ը մեքենա-տրակտորային կայաններին և 400-ը ճակնդեղացան խորհրդատեսություններին:

Առաջարկել ԽՍՀՄ-ի Հողօգտագործության, ապահովել 50.000 սայի և ձիասարքի ուղարկում յերրորդ յեռամսյակում ճակնդեղացան շրջանների և կոլտնտեսությունների համար: Այդ նպատակով բաց թողնել անհրաժեշտ վարկ, յերրորդ յեռամսյակի վարկավորման պլանի հաշից:

7. Հավանություն տալով ԽՍՀՄ-ի Մատթողկոմատի ուղիվադած պլանին, վորի համաձայն կազմակերպվում յե նեղուղի շարժական ձիաքարշ յերկաթուղի, շաքարի դաշտերի և շաքարի գործարանների միջև՝ 1.000 կիլոմետր ընդհանուր

յերկարությամբ, բաց թողնել Մատթողկոմատին՝ 15.000 տոնն լոննագործական ունի և 5.000 տոնն մետաղ, ունեւերն ամրացնելու պիտույքներ արտադրելու և վագոններ շինելու համար, պարտավորեցնելով Թանր Արդյունաբերութեան Ժողկոմատին ս. թ. հուլիս և ոգոստոս ամիսներին պատրաստել ունեւերը, նրանց ամրացնելու պիտույքները և վագոններին կմախքը: Բաց թողնել Մատթողկոմատին 25.000 խ. մ. շինափայտ՝ վագոնեաներ շինելու և շալաներ պատրաստելու համար: Ռեկսերը ժամանակին դնելու ամբողջ պատասխանատվութեանը դնել Սոյուզսախարի և ԽՍՀՄ-ի Մատթողկոմատի վրա:

Հանձնարարել ԲԳՏ-ին՝ վերահսկողութեան հատառնել այդ աշխատանքի վրա և Սոյուզսախարը կամ մյուս վերատեսչութեանները սույն վորոշմամբ նրանց վրա դրված պարտականութեանները չկատարելու դործում՝ անհապաղ ղեկուցել Ժողկոմխորհին և Կենտկոմին:

8. Առաջարկել Հաղորդակցութեան Ճանապարհների Ժողկոմատին՝ մինչև 1932 թ. սեպտ. 15-ը յերկաթուղային կայաններից մինչև 10 կիլոմետր հեռավորութեան վրա գտնված բոլոր գործարանները միացնել յերկաթուղային կայանների հետ, համապատասխան լայնք ունեցող առեր յերկաթագծերով:

9. Առաջարկել Սոյուզսախարին՝ մինչև սեպտեմբերի 1-ն ավարտել շաքարի գործարաններին և ճակնդեղացան խորհատեսուլթյուններին պատկանող ճանապարհների, պատնեշների ու կամուրջների նորոգումը:

Առաջարկել Ուկրաինայի Ժողկոմխորհին՝ Կենտրոնական Սևահող մարզի և Արևմտյան ու Մոսկվայի մարզերի մարզկոմներին, Հյուսիսային Կովկասի Յերկրկոմին, անհապաղ ձեռնարկել ճակնդեղացան շրջաններին խճուղիների, սայլատար ուղիների, պատնեշների ու կամուրջների նորոգումը և ավարտել ամենաուշը մինչև սեպտեմբերի 1-ը:

Պարտավորեցնել ճակնդեղացան խորհատեսուլթյուններին ղերեկատորներին և ճակնդեղացան շրջործկոմներին ու շրջկոմներին՝ բացառիկ ուշադրութեանը նվիրել ճակնդեղացան խորհատեսուլթյունները ժամանակին և լրիվ բանուծով ապահովելու հարցին:

Առաջարկել շաքարի տրեստներին՝ 5 որումքներ և ճշտել, թե ի՞նչպես են ամրացված շորջանները յուրաքանչյուր ճակնդեղացան խորհատեսուլթյան բանուծի հավաքագրման, ասպարիզում, այնպիսի հաշվով, վոր ճակնդեղացան խորհատեսուլթյունների և կոլտնտեսութեանների և առանձին կոլտնտեսականների միջև պայմանագիր կնքելու կամպանիան ավարտվի ամենաուշը մինչև ոգոստոսի մեկը:

11. Պարտավորեցնել շրջործկոմներին, շրջկոլտնտնութեաններին և շրջկոմներին՝ միջոցներ ձեռք առնել, վոր խորհատեսուլթյուններում ճակնդեղ փորող և փոխադրող բոլոր կոլտնտեսականները փաստորեն վայելեն նրանց տրված բոլոր արտոնութեանները:

Մինչև ոգոստոսի տասը դումարել ճակնդեղացան խորհատեսուլթյուններին և նրանց բանուծ

մատակարարող կոլտնտեսությունների արտադրական լայն խորհրդակցություն:

2 ՇԱՔԱՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԵ ՍՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Անբավարար համարել շաքարի գործարանների հիմնական նորոգման ընթացքը՝ Առաջարկել Ծառը Արդյունարեության Ժողովոմատին կարգադրել համապատասխան միավորումներին՝ ամենաուշը մինչև ս. թ. հուլիսի 20-ը շինարարություն և նորոգման նյութեր ուղարկել Սոյուզսախարին՝ նրանց հատկացված ֆոնդի համաձայն:

Առաջարկել Սոյուզսախարին՝ շաքարի գործարանների նորոգումն ավարտել ամենաուշը մինչև սույն թվի ոգոստոսի 15-ը:

2. Առաջարկել Աշխատանքի և Պաշտպանություն Խորհրդի Վառելանյութերի կոմիտեին՝ ապահովել շաքարի արդյունարեությունները վառելանյութով՝ համաձայն սահմանված պլաններին:

Պարտավորեցնել Սոյուզսախարին միջոցներ ձեռք առնել, վոր բացի առաքման վայրերում գոյություն ունեցող շաքարներից իր մեքենաներով կուտակվածից շաքար փոխադրվի առաքման կետերը:

Մատնանշելով ճակնդեղի առաջիկա բերքահավաքի կամպանիայի տնտեսական և քաղաքական բացառիկ նշանակությունը շաքարով սպառողներին և զնապահ խնդրում, առաջարկել Ուկրաինայի Ժողովուրդին և Կոմկուսի Կենտկոմին, Կենտրոնական Սևահողմարդի, Մոսկվայի և Արեւի-

ժոյան մարդերի մարգործկոմներին ու մարգկոմներին, Հյուսիսային Կովկասի և Արևմտյան Սիբիրի յերկրային գործկոմներին ու յերկրկոմներին և Կիրգիզիայի Ժողովուրդին ու մարգկոմին՝ միջոցներ ձեռք առնել ամենորյահսկողություն սահմանելու ճակնդեղի փորման և ղեպի շաքարի գործարանները փոխադրման վրա, ինչպես և շաքարի գործարաններն արտադրություն համար պատրաստ լինելու գործի վրա, ստուգել, թե ինչ չափով պատրաստ է Սոյուզսախարի ու Տրակտորկենտրոնի տեղական ապարատները բերքավաքին, ամրացնել շաքարի գործարանների ու ՄՏԿ-ների մթերող ապարատը, մոբիլիզացիայի յերթարկելով նրանց համար մթերման գործին իրազեկաշխատողներ:

Մասսայական աշխատանք ծավալել ճակնդեղացան կոլտնտեսականների և մանատնտեսների մեջ՝ ճակնդեղը շաքարի գործարանին հանձնելու պլանը լրել և ժամանակին կատարելու համար:

ԽՍՀՄ-ի Ժողովուրդի նախագահ

Վ. ՄՈՒՆՏՈՎ (ՍԿՐՅԱԲԻՆ)

Համկ(ը) Կենտկոմի քարտուղար

Ի. ՄՍՆԻՆ

Հուլիս 15 1932 թ.

Պահպանել խոհրդային ու կոլեկտիվիզացիային բերքի յուրաքանչյուր հասկը

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՄՐԱՆՆԻՄԱՆ ՅԵՎ ԿՈՆՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԾԱՎԱԼՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Յակովլեվ Յ. Ս.

Վերջին ժամանակներս կուսակցութեան կենտրոնական Կոմիտեն և Ժողովրդական Կոմիտսարներին Սորհուրդը մի շարք վորոշումներ են հրատարակել, վորոնց նպատակն է ամրապնդել կոլտնտեսութեան իրաւունքը կազմակերպչորեն տնտեսապէս, ու ծավալել կոլտնտեսական առևտուրը Կոլտնտեսութեան իրաւունքի կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման հարցի մասին յեղած վորոշումներից զխաւորները հետևյալներն են.—

1. «Կոլտնտեսութեան իրաւունքի կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման հերթական ձեռնարկումներին մասին» (Համկ(բ) Կ Կենտկոմի 1932 թ. փետուարի 4-ի վորոշումը)։

2. «Անասունների հարկադիր հանրայնացման մասին» (Համկ(բ) Կ Կենտկոմի մարտի 27-ի վորոշումը)։

3. «Կոլտնտեսութեան իրաւունքի ղեկավար կազմերի ամրապնդման մասին» (Համկ(բ) Կ Կենտկոմի 1932 թ. մայիսի 10-ի վորոշումը)։

Համկ(բ) Կ Կենտկոմի այդ խմբի վորոշումներին հետ կապւած են նաև Համկ(բ) Կ Կենտկոմի «Զիտապահանջման և դարգացման մասին» վորոշումը (1932 թ. մայիսի 27), նմանապէս նաև հեղափոխական որինականութեան ամրապնդման մասին

տին կառավարութեան վորոշումը (1932 թ. Կոնսիսի 25-ը)։

Կոլտնտեսական առևտրի զարգացման հարցին վերաբերող վորոշումներից զխաւորները հետևյալներն են.—

1. «Հաշտմութեան պլանի մասին» 1932 թ. քերքի և կոլտնտեսական հացի առևտրի ծավալման մասին» (ՍՄՀՄ-ի Ժողկոմխորհի և Համկ(բ) Կ Կենտկոմի 1932 թ. մայիսի 6-ի վորոշումը)։

2. «Անասնաւթերման պլանի և կոլտնտեսութեան իրաւունքի, կոլտնտեսականների ու մենատնտեսաշխատավոր գյուղացիների մի առևտրի մասին» (ՍՄՀՄ-ի Ժողկոմխորհի և Համկ(բ) Կ Կենտկոմի 1932 թ. մայիսի տասի վորոշումը)։

3. «Կոլտնտեսութեան իրաւունքի, կոլտնտեսականների և մենատնտեսաշխատավոր գյուղացիների առևտուր անելու կարգի և գյուղատնտեսական մթերքների առևտրի հարկի պակասեցնելու մասին» (Համկ(բ) Կ Կենտկոմի և ՍՄՀՄ Ժողկոմխորհի 1932 թ. մայիսի 20-ի վորոշումը)։

Նման բնույթ ունի նաև կառավարութեան վորոշումները՝ պետական մթերութեան ծավալումը և բանջարեղենի, կաթի ու ձկնառևտուրը ծավալելու մասին։

Կուսակցութեան վերահիշալ բոլոր վորոշումները կապւած են միմյանց հետ և հետապնդում են յերկու հիմնական նպատակ։

Վորոշումների առաջին խումբը, ամենից առաջ նկատի ունի ռժանդակելու կոլտնտեսականների կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման գործին։

Վորոշումների յերկրորդ խումբը, ոժանդակելով գյուղատնտեսական արտադրության վերելքին, նպատակ ունի բարելավելու քաղաքների մասնակարարումը վոչ թե միմիայն մթերման մեթոդի հիման վրա, այլ նաև յերկու մեթոդների զուգորդման հիման վրա.—պետական մթերումների մեթոդը և խորհրդային առևտրի մեթոդը:

Վերջապես, այստեղ հիշված խնդիրներն և հետապնդում նաև Ժողկոմսորհի և Կենտկոմի հուլիսի 5-ի վորոշումը՝ բերքահավաքի կամպայնիայի կիրառման մասին:

2.

Նա, ով ուշադրությամբ կարգա Կենտրոնական Կոմիտեյի վերահիշյալ վորոշումները կոլտնտեսությունների կազմակերպչական տնտեսական ամրապնդման հարցերի շուրջը—միանգամից կըմբռնի, վոր նրանք կառուցված են նիստ նույն հիմունքների վրա և զարգացնում են կոլտնտեսական շինարարության մասին Կենտրոնական Կոմիտեյի նախորդ կարևորագույն վորոշումները:

Իսկապես, նրանց գլխավոր նպատակն է, նորից ու նորից ընդգծել այն, վոր «կոլսնեստուլյունները կազմակերպչական-սնտեսական ամրապնդման խնդիրը սերկայումս, ամենից առաջ, կոլսնեստուլյունների արտեպիսին ձեպի զարգացման յեվ ամրապնդման խնդիրն է» (Կենտկոմի 1932 թ. փետր. 5-ի վորոշումը):

Նրանց գլխավոր խնդիրն է, նորից ու նորից նախադրուշացնել կուսակցության կազմակեր-

պությունների «գյուղատնտեսական արտելի ձևի վրայով, վոր դեռ բավարար չափով չի ծավալել և չի ամրապնդվել թոչնուլ վտանգից» (Կենտկոմի 1932 թ. փետր. 4-ի վորոշումը):

Ճիշտ նույն խնդիրները, համարյա նույն ձևակերպումով, առաջադրում էյին Կենտրոնական Կոմիտեյի բոլոր նախորդ վորոշումները՝ կոլտնտեսական շինարարության մասին:

Հիշենք կարևորագույն դոկումենտները:

Ֆերիու և կես տարի առաջ—1930 թ. հունվարի 6-ին—Կենտրոնական Կոմիտեն, կոլեկտիվացման սեմպերի մասին իր պատմական վորոշման մեջ ամբողջ հստակությամբ մատնանշեց բոլոր կուսակցական կազմակերպություններին, վոր տվյալ հտապում կոլտնտեսական հիմնական ձևը գյուղատնտեսական արտելն է:

1930 թ. մարտի 2-ին, ընկ. Ստալինը խորագրաբերով կուսակցության դժի խոտորումները կոլտնտեսական շինարարության մեջ, առանձնահատուկ պարզությամբ և հստակությամբ առաջադրում է հետեյալ թիղիսը.—«գյուղատնտեսական արտելը տվյալ մոմենտում կոլտնտեսական շարժման սիստեմի հիմնական ողակն է» (Ստալին «Լենինի դիմի Հարցերը», էջ 600):

1930 թ. մարտի 10-ին, Կենտրոնական Կոմիտեն իր վորոշման մեջ «կոլտնտեսությունների արտելային ձևից կոմունային թոչիք գործելու վորոշումը» խորանում է վորպես միանգամայն անթույլատրելի և գործին ֆլաս հասցնող յերևույթ:

1930 թ. հուլիսին, կուսակցության 16-րդ համագումարը կոլտնտեսական շարժման հանրա-

գումարն անելով, վորպես կարևորագույն դրույթ, ի ղեկավարութիւն բոլոր կուսակցական կազմակերպութիւններին, առաջ սգրուած է դարձյալ նուէն թեղիւր.— Եզվյալ սգապիւլում կոլ-նեսնուրյան ճիմնական ձեւի գյուղատնտեսական արտելն եւ:

1931 թ. մարտի 17-ին, նաեւ խորհրուղներէ բարձրագույն որդանը— խորհուրդներին 6-րդ համագումարը— միլիոնավոր կոլտնտեսականներին կոլտնտեսական կյանքի առաջին տարվա փորձի նանրագումարն անելով, նորից ու նորից ընդգրծում է,— Շարագուման տվյալ ստադիայում կոլտնտեսական շարժման հիմնական ձեւ գյուղատնտեսական արտելն եւ:

1931 թ. ոգոսոսի 2-ին, առանձին վայրերում նկատված՝ նորից վսպելու, կոլեկտիվացման ավարտումն շտապելու կենտրոնական Կոմիտեյի սահմանած կոլեկտիվացման տեմպերն ճանցնելու տենդենցների առնչությամբ,— Կենտկոմը հետագա կոլեկտիվացման և կոլտնտեսական տնտեսութեան հետագա տնտեսական ըլլոր աշխատանքի անկյունաքարն է համարում՝ Եկոլտնտեսութեաններին կազմակերպչական տնտեսական ամրապնդումը նրանց զարգացմանը ներկա արտելային աստիճանում:

Յեթե այդ վորոշումներին հետ, վորոնք ընդգրկում են կոլտնտեսութեաններին զարգացման համարյա յերգու տարին, վորոնց ընթացքում կոլտնտեսութեանները դարձան գյուղատնտեսական սթիքի հիմնական արտադրողները մեր յերկրում, համեմատենք Կենտրոնական Կոմիտեյի վերջին, 1932 թ. փետրվարի չորսի և մարտի 26-ի

վորոշումները, ապա յուրաքանչյուր վոր կարող է համոզվել, վոր նրանք բոլորն էլ մի կետին խփում.— Եկոլաւտնտեսական արտելը հիմնական ձեւն է, այն պետք է ամրապնդել. կոլտնտեսութեան զարգացման տվյալ ստադիայում արտելից կոմունային անցնելու արհեստական արագացման յուրաքանչյուր փորձը անթույլատրելի է, կուսակցութեանը թույլ չի տա գյուղատնտեսական արտելին այդ ձեւից և վոր մի թշուրիչը:

Ինչո՞ւ յուրաքանչյուր անգամ այսպիսի համառութեամբ, կոլտնտեսական շարժման յուրաքանչյուր ետապում, բառացիորեն կոլտնտեսական շինարարութեան հարցերին մասին յուրաքանչյուր վորոշման մեջ կուսակցութեանը միշտ կրկին անգամ վերագառնում է նուէն հարցին, միշտ նոր ուժով ընդգծում է, վոր գյուղատնտեսական արտելը, կոլտնտեսական շարժման գլխավոր ճիմնական ձեւն է:

Այդ հարցի պատասխանը միայն մեկ կարող է լինել: Դա Կենտրոնական Կոմիտեյի կողմից տրվում է նրա համար, վորովհետեւ գյուղատնտեսական արտելին ձեւ առաջադրվել է աշխատավոր գյուղացութեան լայն մասաներին կողմից, վորպէս ամենից ավելի համապատասխանող իր արմատական շահերին, և, միաժամանակ նրա համար, վորովհետեւ զարգացման տվյալ ետապում կոլտնտեսական շարժման այդ ձեւ պաշտպանումը ըլլում է կոլտնտեսական շարժման մարքսիստական լենինյան արմատական սկզբունքներից:

Ինչո՞ւմն է կայանում գյուղատնտեսական արտելի ուժը:

Ինչո՞ւմն է կայանում նրա տարբերությունը կոլտնտեսական շարժման մյուս ձևերից:

Ինչո՞ւ գյուղացին հատկապես այդ ձևն է ընտրել, վորպես գլխավոր ձև:

Ինչո՞ւ այդ ձևը տարածվել է ամենուրեք, դառնել է համարյա ընդհանուր մեր բոնվարակ յերկրում:

Այդ հարցերի ուղղակի պատասխանը տվել են՝ ընկ. Սեալինգ իր 1930 թ. մարտի հոդվածներում, իսկ զբանից հետո՝ Կուսակցության 16-րդ համագումարն իր վորոշումներում:

1930 թ. մարտին ընկ. Ստալինը հետևյալ ձևով է նկարագրում գյուղատնտեսական արտելի ելությունը.—

«Գյուղատնտեսական արտելում հանրայնացված են արտադրություն հիմնական միջոցները, գլխավորապես հացահատիկային տնտեսության գծով.— աշխատանքը, հողորոշողությունը, մեքենաները և այլ ինվենտարը, աշխատող անասունները տնտեսական շենքերը: Չեն հանրայնացվում տնամերձ հողերը (փոքրիկ բանջարանոցները, այգիները), բնակության շենքերը, կաթնատու անասունների վորոշ մասը՝ մանր անասունները, ընտանի թռչունները և այլն» (Սեալինգ Լենինի գծի հարցերը», հջ 600):

Իրանից անմիջապես հետո, կոլտնտեսության շինարարության հարցերի մասին Կուսակցության 16-րդ համագումարի վորոշումներում պարզաբան-

ված է, թե ինչո՞ւ հատկապես գյուղատնտեսական արտելը և վոր թե կոմունան է դարձել կոլտնտարժման գլխավոր ձևը կոլտնտեսական զարգացման տվյալ ետապում: Կուսակցության 16-րդ վորոշումներում ասված է.—

«Պահանջել, վորպեսզի գյուղացիները արել մեկելով ամիջապես ունակություններից ու ռաներից, հասարակական կից անհատական ոժանգակ ռեսուրսյան (կով, վոչխար, քոչուր, ռամետր բանջարանոց) վարելու հնարավորությունից, իրեն համար կողմակի վասակի ոգսգործման հնարավորությունից յեվ այլն—դա նեանակյում է մոռանալ մարխիզմ-իսինիզմի այբուբենը»:

Նշանակում է, վոր գյուղատնտեսական արտելի ուժը, նրա առանձնահատուկ առավելությունը կոլտնտեսական զարգացման տվյալ ստադիայում այն է, վոր Շնա ավելի ըմբռնելի յե գյուղատնտեսական լայն մասսաների գիտակցությանը» (Ստալին Լենինի գծի հարցերը», հջ 620), վոր դրանումն է կայանում միլիոնների փորձով հաստատված կոլոնեսական յեվ կոլոնեսություն՝ ամբողջությամբ վերցված՝ հասարակական ռանի գուգորյումը կոլոնեսական գյուղայու մասնավոր ռանի հեռ, առանց վորի գյուղացին կոլոնեսություն չեռ մեկի:

Գյուղացին կոլտնտեսական արտելը գերադասեց վոր միայն անհատական տնտեսությունից, այլ և հողի մշակման դաշտավարական ընկերություններից, վորովհետև գյուղատնտեսական արտելը նրան միաժամանակ հնարավորություն տվեց ոգտագործելու խոշոր միացյալ տնտեսության

ոգուտները դաշտավարական բնագավառում և մեքենատրակտորային կայանների տրակտորներն ոգտագործել իր անտեսութեան մեջ: Դրանով ջարդ ու փշուր յեղավ աջերի կուլակային «թեորիան», վորոնք ժխտում եյին, թե կոլտնտեսութեանները հանդիսանում են գյուղացիական մասսաների սոցիալիզմի ճանապարհի վրա անցնելու հիմնական ուղին, և դիմադրում եյին կուլակութեան, վորպէս դասակարգի, իրկվողացիայի, առանց վորի հնարավոր չեք լինի հասնել գյուղի դարգացման սոցիալիստական ուղու հաղթանակին:

Գյուղացին գյուղատնտեսական արտելը դերադասեց կոմունայինրա համար, վորովհետև գլխավորի (դաշտավարութեան գծով արտադրութեան հիմնական միջոցները) հանրայնացումից հետո, նրա մոտ միաժամանակ մնաց անտեսավարելու վորոշ հնարավորութեան՝ յերկրորդ ծական, անհատական լրացուցիչ տնտեսութեան նկատմամբ:

Այդ գուդորդութեամբ ուժեղ ե գյուղատնտեսական արտելը:

Ահա թե ինչո՞ւ մեր կուսակցութեանը մի կողմից, ինչ վոր հնարավոր ե, անում ե, վորպէսդի ամբացնի արտելի տնտեսութեան հանրայնացված մասը (այստեղ կարելիորագուէն դեր ե խաղում տրակտորը, վորը հանրայնացված տնտեսութեանը, ժամանակակից բարձր տեխնիկական բազա յի տալիս), իսկ մյուս կողմից միաժամանակ զգաստորեն հետևում ե, վորպէսդի վորտեղ ել վոր լինի, չփորձի անժամանակ քայքայել կոլտնտեսականի այն լրացուցիչ, անհա-

տական տնտեսութեանը, վորը պահպանվում ե գյուղատնտեսական արտելի ժամանակ:

Ահա թե ինչո՞ւ նաև այդ բնագավառում, ինչպէս բոլոր մյուս բնագավառներում, «ձախերը» գործնականում անշեղորեն հրապարակ են դուրս գալիս, վորպէս բացահայտ աջերի դաշնակիցներ:

Իսկապէս, «ձախը», այս կամ այն վայրում, հանրայնացնելով կոլտնտեսականի վերջին կովը, մտածում ե, վոր նա դրանով մոտեցնում ե կոմունայի գալուստը, իսկ գործնականում վոչնչացնելով կոլտնտեսականի այն լրացուցիչ, անհատական տնտեսութեանը, վորը նա այնքան բարձր ե գնահատում, և դրանով իսկ վախեցնելով ու վախցնելով գյուղացուն կոլտնտեսութեանից, հարվածում ե այն համայնացված տնտեսութեանը, վորն արտելի մեջ գլխավորն ե հանդիսանում, այսինքն՝ հանդես ե գալիս ամենատնտեսական բացահայտ աջ ոպորտունիստի—կոլտնտեսութեան թշնամու ու կուլակի ձեռնածովի դերում:

Այսպէս, կրկնում ենք,—գյուղատնտեսական արտելի ուժը, այն պատճառը, վորի համար տեղյալ ետապում գյուղացին կոլտնտեսութեան բոլոր մյուս ձեերի մեջ գերադասեց այդ ձեը, կայանում ե նրանում, վոր գյուղատնտեսական արտելը խոշոր համայնացված տնտեսութեան ոգուտներն ու առավելութեանները յուրաքանչյուր գյուղացու համար կոլտնտեսական կյանքի ամենորյա պրակտիկայում ամենաբարձր և ամենից ավելի մատչելի ձեով գուզորդել, միացրել ե կոլտնտեսականի մասնավոր կյանքի շահի հետ:

Գյուղատնտեսական արտելի այն հիմնական առանձնահատկությունը, վոր դարձնում է նրան կոլտնտեսական շարժման գլխավոր և հիմնական ձևը մեր յերկրի մեծ մասում, ինչ վոր կարճատև, միայն մեկ յերկու տարվա համար բնորոշ բան է։

Ընդհակառակը, գործը վերաբերվում է կոլտնտեսություն շարժման այնպիսի առանձնահատկությունը, վորն անտարակույս տեական բնույթ ունի։ Կոլտնտեսություններն անհատական մի օտար քաղաքների ընթացքում են անցնելու գյուղատնտեսական արտելի աստիճանը։

Յես կհիշեցնեմ, թե ինչ է ասում այդ հարցի առթիվ կուսակցության 16-րդ համագումարը՝ «Կոլտնտեսություններում գյուղացիք իրենց մանր-սեփականատիրական հոգեբանությունը, մանր մասնավոր սեփականատերերից ժառանգած մասնավոր տնտեսական կուտակման տենչը վերջնականապես կվերացնեն՝ միմիայն տարիներ շարունակ համառ աշխատանք տանելով կոլտնտեսություններին համար խոշոր մեքենայացած տնտեսություն ըստ ստեղծելու նպատակով, համառ աշխատանք տանելով կոլտնտեսականներից կադրեր ստեղծելու և կոլտնտեսական ամբողջ մաս-սային կուտուրապես բարձրացնելու նպատակով»։

Միմիայն անհուսալի բյուրոկրատը կարող է կարծել, թե գյուղատնտեսական արտելն այժմ արդեն բավականաչափ ամրացել է, թե գյուղատնտեսական արտելի աստիճանն արդեն ամենուրեք անցել ենք։ Կոլեկտիվ տնտեսության ծավալման ամբողջ փորձը (մասնավորապես անցյալ

տարվա բերքահավաքի և այս տարվա դարձահացանի կամպանիայի փորձը) կրկին ու կրկին ցույց են տալիս, թե վորքան իրավացի չէ Համ Կ(բ)Կ-ի Կենտրոնական Կոմիտեն, վորը մասնա-նշում է, թե գյուղատնտեսական արտելը մինչև վայժմ ել «դեռ բավականաչափ չի ծավալվել յեվ չի ամրացվել» (Համ Կ(բ)Կ-ի Կենտկոմի 32 թ. փետրվարի 4-ի վորոշումը)։

Պարզ է, վոր գյուղացին, կոլտնտեսություն մտնելով, չի դադարել գյուղացի լինելուց։ Պարզ է, վոր գյուղատնտեսական արտելում, անհատականի փոխարեն արտադրություն հիմնական միջոցների հանրային սեփականության ստեղծվելը լավագույն պայմաններ է ստեղծում նախկին գյուղացուն վերափոխելու համար, սակայն այդ վերափոխման ժամանակամիջոցը կախված է նրանից, թե վորքան արագորեն կհաջողվի մեղմեցնել արտելում, վորքան արագ կհաջողվի մեղմեցնել արտելի իսկական կոլտնտեսական կադրերը։ Վերացնելով կուտակությունը համատարած կոլեկտիվացման պրոցեսում, վոչնչացնելով այն հողը, վորը ծնում է կապիտալիզմ, մենք միևնույն ժամանակ չենք կարող առանձին մոմենտներում և առանձին շրջաններում խուսափել կոլտնտեսությունների մեջ կուլակային աղքեցությունը թափանցելուց, հետևապես նաև միջակների վորոշ մասի տատանումներից, մինչև վոր չավարտենք գյուղատնտեսական արտադրության մեքենայացումը և չստեղծենք կոլտնտեսական համապատասխան կադրեր։

Միմիայն կուլը կարող ե չտեսնել, վոր գեռ տարիներ շախատանք ե պահանջվելու գյուղատնտեսական արտելն ամրացնելու համար, գյուղացի կոլտնտեսականների մանր-սեփականատիրական հոգեբանությունը վերջնականապես վերացնելու համար, աշխատանքի կարգապահությունն ուր, հասարակական ձեերի վերջնական հաղթանակի համար, Իսկ այդ նշանակում ե, վոր այդ տարիները, առավել նման կուսակցությունից պահանջելու յեն պայքար մղել ոպորտունիդմի ե մանավանդ տվյալ ետապի գլխավոր վտանգ՝ աջ թեքման դեմ:

Այդ բոլորը սիրում են մոռանալ շատ պրակտիկներ, վորոնք կոլտնտեսական շարժման ամեն մի նոր ետապում, կոլտնտշարժման ամեն մի նոր հաջողության գեպում պատրաստ են կրկին ու կըրկին փորձել թոխջ գործել գյուղատնտեսական արտելի ետապի վրայով, կուսակցությունից «առաջ» վազել, ե վորոնք սակայն գործնականում մնում ե միևնույն տեղում՝ ոպորտունիստական ճահճում:

Այդ հարցերի աթիվ Լենինն ասել ե՝

«Մանր հողագործին վերաձակելու, նրա հոգեբանությունն ու սովորությունները վերամշակելու գործը սերունդներ պահանջող գործ ե, Լուծել այդ հարցը մանր հողագործի նկատմամբ, առողջացնել, այսպես ասած, նրա ամբողջ հոգեբանությունը կարող ե միայն նյութական բաղան, տեխնիկական, տրակտորների ե մեքենաների գործադրումը հողագործություն մեծ մասսայական մասշտաբով, ելեկտրիֆիկացիան մասսայական մասշտաբով» (Լենին, հատոր 26, եջ 239):

Ընկեր Ստալինն այդ հարցի աթիվ ասել ե՝
«...Պետք կլինի դեռ շատ աշխատել՝ վերափոխելու կոլտնտեսական գյուղացուն, ուղղել նրա ինդիվիդուալիստական հոգեբանությունը ե դարձնել նրան սոցիալիստական հասարակության իսկական աշխատավոր: Յեւ այդ բանն այնքան ավելի արագ կկատարվի, վորքան ավելի շուտ մեքենայացվեն կոլտնտեսությունները, վորքան ավելի շուտ տրակտորացվեն նրանք» (Ստալին, Լենինի դմի հարցերը, եջ 633):

Այստեղ խոսքը վերաբերվում ե վոչ միայն այսօրվա ինդիւրներին, այլ ե այնպիսի ինդիւրներին, վորոնք պահանջում են ամբողջ կուսակցության աշխատանքը մի շարք տարիների ընթացքում:

Հարկավ այդ ուղին մի քիչ ավելի յերկար ե ավելի դժվարին ե, քան այն՝ վորի վրա հակառակ Լենինի ե Ստալինի ցուցմունքներին, պատրաստ են վտտք դնել տեղական առանձին աշխատողներ (ինչպես կոլտնտեսություններից մեկի նախագետը, վորն աշխատում եր համոզել, թե չարժե առանձնապես գլուխ ցավացնել կովերի աթիվ, վորովհետե «բավական» ի յերկու որ ե յերկու գիշեր աշխատել կոլտնտեսական ակտիվի հետ ե կոլտնտեսականները կնդունեն այն ամենը, ինչ վոր ուզենք»), բայց դրա փոխարեն, դա միակ ուղին ե, վորն ապահովում ե գյուղատնտեսական արտելի ամրացումը ե հնցագայում մրա անցումը՝ մեքենա-տրակտորային կայանների միջոցով յեվ մեքենա-տրակտորային կայանների բազայի վրա կոլտնտեսական ավելի բարձր ասիւններին:

Այն հիման վրա, վոր գյուղատնտեսական արտելը և վոչ թե կոմունան և կոլտնտեսական շարժման հիմնական ձևը, այն հիման վրա, վոր այդ գյուղատնտեսական արտելին պարտադիր և հանրային տնտեսության հետ միասին նաև առանձին կոլտնտեսականների անձնական տնտեսությունը, — մի քանի «տեսարաններ» պատրաստ են ժըլտել գյուղատնտեսական արտելի սոցիալիստական բնույթը կամ համարել կոլտնտեսությունը վոչ թե տնտեսության սոցիալիստական տիպը, այլ միայն մի տնտեսություն, վորտեղ կան միայն վորոշ սոցիալիստական տարրեր:

Դեռևս 1929 թ. դեկտեմբերի 17-ին, ընկ. Ստալինն իր «ԽՍՀՄ-ի ագրարային քաղաքականության հարցերի շուրջը» ճառում, վիճաբանելով մի քանի տնտեսագետների հետ, ուղղակի պատասխան տվեց այդ հարցին, հաստատելով թե՛ «կոլտնտեսությունը վորպես տնտեսության տիպ, սոցիալիստական հասարակության ձևերից մեկն է» (Ստալին:—Լենինի զմի հարցերը, հլ 335):

Այդ ժամանակից անցել է 2 և կես տարի, վորի ընթացքում ավարտվել է կոլեկտիվացումը ԽՍՀՄ-ի կարևորագույն հացահատիկային ու տեխնիկական մշակույթների շրջաններում: Մենք ունենք կոլտնտեսական շինարարության իսկական կենդանի փորձ, մի շինարարություն, վորին մասնակցում են տասնյակ միլիոնավոր մարդիկ և այդ փորձը ցույց է տալիս, վոր այնուամենայնիվ կոլտնտեսություններում դեռ պահպանվում է վորոշ անհավասարություն, քանի վոր

պահպանվում է կոլտնտեսականների լրացուցիչ մասնավոր տնտեսությունը և կոլտնտեսականները լրացուցիչ յեկամուտ ունեն շուկայից, կոլտնտեսությունն ամրանում է վորպես արտադրության սոցիալիստական ձև, վորի ելությունը վորոշվում է արտադրության հիմնական միջոցների հանրային սեփականատիրությամբ:

Միմիայն բացարձակ տրոցիստներն են, վոր կարող են ժխտել գյուղացեսեական արտելի սոցիալիստական ելությունն այն պահանջով, վոր այդ գյուղացեսեական արտելում ճեհեսության գլխավոր հանրային հիմքի հեռ միասին, գոյություն ունեն ճեհեսության մի քանի լրացուցիչ անհատական տարրեր:

Արտելի դասակարգային բնույթը վորոշվում է իհարկե վոչ թե նրանով, վոր կոլտնտեսականը պահպանել է կամ ձեռք է բերել կով և ցանել և իր ամբողջ տնամեքձ բանջարանոցը, այլ նրանով՝ վոր և գլխավորն է, տնտեսության հիմքը՝ դաշտաբուծությունը և այդ դաշտաբուծության հետ կապված արտադրության միջոցները՝ մեքենաներն ու ձիերը, հանրայնացված են: Ընդ վորում արտադրության այդ հանրայնացված միջոցներով գյուղացի կոյսցեսեականներն աշխատում են նախ՝ պեսական հողի վրա, յեկ յեկորոգոր, արտադրական ավելի ու ավելի անոդ քանակությամբ պեսական միջոցներով (տրակտորներ յեկ բարդ մեքենաներ, մեքենա-տրակտորային կայաններով):

Ահա թե ինչու «տեսաբանել», թե՛ քանի վոր կուսակցությունը վոչ միայն արգելք չի հանդիսանում, այլ և նպաստում է կոլտնտեսականների

վորոշ լրացուցիչ տնտեսութեան զարգացմանը, ապա ուրեմն գյուղատնտեսական արտելը տնտեսութեան սոցիալիստական ձև է, — նշանակուած է միայն կրկնել պարոն Տրոցկու չարամիտ հակահեղափոխական զրպարտութեանը կոլտնտեսութեաների դեմ, վարը (պարոն Տրոցկին) իր 1930 թվի փետրվարի «Բյուլետենում» հայտարարել էր, թե՝ «Յեթե կոլտնտեսութեանն զգալի չափով լավելի ոգուտ տա՝ համեմատած ցիր՝ ու ցան տնտեսութեան հետ, ապա կոլտնտեսութեանների միջոցով շերտավորումն ավելի արագ կընթանա, քան մինչև այժմ»:

6.

Հարկավ այս հոգւածի ամեն մի ընթերցող իրավունք կունենա ասելու, «Յես համաձայն եմ այս բոլորին: Այդ բոլորը բացարձակապես անվիճելի յե. սակայն ինչ կարիք կա դարձյալ կրկնել այն, վոր լավ հայտնի յե կուսակցութեան յուրաքանչյուր անդամին, վորը գրված է կուս-շինարարութեան բոլոր դասագրքերում: Ի՞նչ կարիք կա դարձյալ ու դարձյալ վերադառնալ այն բանին, վորն այբուբենական ճշմարտութեան է դարձել: Այդ հարցերին կարելի յե միայն մի պատասխան տալ. կուսակցութեանը հարկադրված է կրկին ու կրկին վերադառնալ գյուղատնտեսական արտելի հարցին, գյուղատնտեսական արտելի վրա թեթևամտորեն թռիչք գործելու փորձերի դեմ պայքարի անհրաժեշտութեան հարցին, հատկապես այն պարագայով, վոր գործնականում մենք ունենք կոլտնտեսական շինարարութեան

հիմնական լենինյան սկզբունքների բավականաչափ խեղաթյուրումներ: Բայց չե՞ վոր գյուղացին խորհրդային իշխանութեան մասին, կոլտնտեսութեան մասին դատում է վոչ թե այն հիման վրա, ինչ վոր գրված է բանաձևում, այլ նրանով, թե ինչ է կատարվում իրականում, այն ել վոչ թե ամբողջ ԽՍՀՄ-ի և Նույնիսկ վոչ թե նրա ամբողջ շրջանի, այլ նրա գյուղում և նրա կոլտնտեսութեան մեջ:

Բերեք յերկու որինակ, վորոնք կպարզեն, թե ինչու է հարկադրված մեր կուսակցութեանը նորից վերադառնալ վաղուց լուծված այդ բոլոր հարցերին: Առաջին որինակը վերաբերում է անասնաբուծութեան զարգացման բնագավառին, յերկրորդ որինակը վերաբերում է կոլտնտեսութեանների ղեկավարման մեթոդների բնագավառին:

Սկսենք առաջինից: Ի՞նչ է են այնպիսի աշխատողները, վորոնք հասկանում են, վոր բանվորներ կարող են զարգացնել ճազարաբուծութեանը և դա անհրաժեշտ ու ռզուսկար ե միենույն ժամանակ չդիտես ինչո՞ւ, յենթադրում են, թե կոլտնտեսական գյուղացուն վայել չի պահել սեփական կովը կամ ունենալ խոզ կամ նույն այդ ճազարները: Մինչև այժմ տեղերում քիչ է են այնպիսի մարդիկ, վորոնք պատրաստ են իրենց պահեստում պահել ծաղրի արժանի այն «տնտեսութեանը», թե կոլտնտեսականի մոտ կով կամ խոզ լինելը կոլտնտեսութեան կործանումն է և համեմատյալ դեպս կոլտնտեսութեան՝ վորպես տնտեսութեան սոցիալիստական տիպի՝ կործանումն է:

Պաննան այնպիսի «աղմինխտարատորներ», վորոնց կողմը խանդարում է կառավարել, վորոնք գտնուց են, թե «կոլտնտեսությունն ավելի հեշտ է կառավարել՝ յեթե կոլտնտեսականը կով չունենա»։ Այս դարուն մի շարք շրջաններում յերևան յեկան այդ տեսակ բավական բազմաթիվ խոտորողներ, վորոնք պատրաստ են «գյուղատնտեսական արտելն ամրաշնելու գործը փոխարինել գյուղացու կովը հանրայնացնելու հետևից ընկնելով»։

Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեն իսկույն հարվածեց այդ փորձերը, նորից բացատրելով, «միմիայն կոլտնտեսությունը բեմախներն են, վոր կառող են քույլ տալ հաշկալաբար հանրայնացնել առանձին կոլտնտեսականներին կովերն ու մանր անասունները», առաջարկելով վտարել կուսակցությունից նրանց, ովքեր փորձեր են անում հարկադրաբար հանրայնացնել կոլտնտեսականների կովերն ու մանր անասունները (ՀամԿ (բ) Կ-ի Կենտ կոմի 1932 թ. մարտի 26-ի վորոշումը)։

Դրանով իսկ կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեն վոչ միայն խփեց նրանց ձեռներին, ովքեր կցանկանային դարձյալ «թոփչը դործել» գյուղատնտեսական արտելի վրայով, այլ և դրա հետ միասին ցույց տվեց, թե ինչ ուղիներով և ընթացքով պետք է անասնաբուծական պրոբլեմի լուծումը։ Վորովհետև պարզ է, վոր անասնաբուծության ասպարիզում, մեր ունեցած զբժվարությունների վերացումը հետադադում պետք է ընթանա յերկու ուղիով։ Մի կողմից աճելու յեն անասնաբուծական խորհրդատեսությունները և

կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաները, 68 հազար կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաները ներկայումս կենտրոնացվել են 6 միլիոն գլուխ խոշոր յեղջուրավոր անասուն և 2 միլիոն խոզ, դրանով իսկ հիանալի բազա յետեղծվել կոլտնտեսական ապրանքային անասնաբուծության հետագա աճման համար։ Միլիոնավոր գլուխ անասուններ են կենտրոնացված անասնաբուծական խորհրդատեսություններում, վորոնք դեռ մինչև այժմ ել ունենալով հանդերձ խոշորագույն թերություններ և անտնտեսավարություն իրենց աշխատանքում, 1932 թվականին իրենց հանձնած մթերքի քանակը, համեմատած 1931 թվականի հետ, ավելացնելու յեն ավելի քան 50 տոկոսով (չհաշված յայն մթերքը, վորը վաճառում են նրանք իրենց խանութներում)։ Այս և անասնաբուծական պրոբլեմի զգալիորեն վերացնելու հիմնական ուղին։ Մյուս կողմից խորհրդատեսությունների յեվ կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների հետ միասին ու նրանց կողքին վոչ միայն պահպանվելու յե, այլև անելու առանձին կոլտնտեսականների անասնաբուծությունը։ Կենտրոնական Կոմիտեյի 32 թ. մարտի 26-ի վորոշման մեջ ուղղակի ասված է՝ «կուսակցության խնդիրն այն է, վոր յուրաքանչյուր կոլտնտեսական ունենա իր կոփք, մանր անասունը, քաչունը»։ Կենտրոնական Կոմիտեյի այդ վորոշմամբ և կոլտնտեսական մի առևտրի վերաբերյալ հաջորդ վորոշմամբ, կոլտնտեսականին ասված է՝ զարգացրու և վաճառիր շուկայում, պայմանով վոր միաժամանակ աղնվորեն կատարես ըս պետական պարտավորությունները,

—բանվորա-գյուղացիական պետութիւնը վոչ միայն դեմ է զրան, այլև ընդհակառակը կողմնակից է, վոր կոլտնտեսական ունենալը կողմ, մանր-անասունը և թռչունը, վորովհետև այդ են պահանջում անասնաբուծական զարգացման շահերը, վորովհետև դա բոլորում է գյուղատնտեսական արտելի հիմքից իսկ, մի կազմակերպութիւն, վորտեղ զուգակցված են հանրային դաշտաբուծութիւնը և պարանքային անասնաբուծական ֆերման՝ յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի սեփական անասունների (կով, մանր անասուն, թռչուն) պահպանմամբ և զարգացմամբ:

7.

Անցնենք մի այլ որինակի, վորը ցույց է տալիս, թե ինչու կուսակցութիւնը պետք է կրկին ու կրկին վերադառնա հին հարցերին: Այդ որինակը վերաբերում է կոլտնտեսականների դեկամբրման բնագավառին: Բոլորն էլ գիտեն, թե կուսակցութիւն 16-րդ համագումարի և խորհուրդների 6-րդ համագումարի վորոշումներում, վորքան պարզորոշ կեպով շեշտված է կոլտնտեսութեան և խորհրտնտեսութեան տարբերութիւնը, ինչպիսի խստութեամբ մերժված է այդ վորոշումներում կոլտնտեսութիւններն ու խորհրտնտեսութիւնները նույնացնելու փորձերը, ինչպիսի վճռակաշնութեամբ շեշտված է այն փաստը, վոր «կոլսեմսեութիւնները հանդիսանում են այնպիսի ձեռնարկութիւններ, վորոնք հիմնված են գյուղացիների կողմից, վորոնք կամավոր կերպով միացել են արտադրութեան իրենց միջոցները և

վարում են իրենց տնտեսութիւնը պետութեան պատկանող հողի վրա: Ընդ նմին, կոլսեմսութեան սեփերն են կոլսեմսականները»... մինչդեռ խորհրտնտեսութիւնները հանդիսանում են պետական ձեռնարկութիւններ, վորոնց տերը պետութիւնն է: Դժբախտաբար, չնայած կուսակցութեան այդ ցուցումներին, չնայած վոր աշխատավոր գյուղացու նկատմամբ կամայականութեանն ու սոսկ վարչարարութիւնն անթույլատրելի լինելու հարցի մասին կան կուսակցութեան բացառիկ չափով պարզորոշ ցուցումներ, իրականում քիչ չեն այնպիսի դեպքեր, յերբ կոլտնտեսութիւնների ներկատմամբ կիրառվում են վարչարարութեան անթույլատրելի պրիմներ, կոլտնտեսութիւններին հետ վարվելու անթույլատրելի պրիմներ:

Այլապես ինչո՞վ կարելի չէ բացատրել, յետևելով կուսակցութեան ցուցումների անտեսումով, այն փաստը, վոր առանձին շրջաններում մենք ունենք դեպքեր, յերբ մի տարվա ընթացքում շրջանային որգանների և զանազան լիազորների նշանակման կարգով, կոլտնտեսութեան մեջ փոխվել է մոտ մի տասնյակ նախագահ: Մինչդեռ բոլորին հայտնի չէ, վոր գյուղատնտեսական արտադրութիւնը բարդ գործ է, շատ տեսակետից ավելի բարդ՝ քան գործարանային արտադրութեան կառավարման գործը, վորովհետև գործարանում մենք գործ ունենք ավելի վորակյալ մարդկանց հետ, քան տնտեսութեան մեջ, ավելաւցած դրան մեխանիզմները, վորոնք կարող են աշխատել հաստատապես սահմանված կարգով: Իսկ գյուղատնտեսութեան մեջ, մարդիկ միայն նոր են

ակսել սովորել խոշոր հանրային տնտեսութեանը և բացի դրանից, մենք գործ ունենք հողի հետ, վորի յուրաքանչյուր մասը պետք է գիտենալ՝ մոլորխատերը վոչնչացնել կարողանալու համար, ծանոթանալ կլիմայական պայմաններին հետ, վորոնք խախտելու համար պետք է կառուցել այնպիսի բերդեր, ինչպես և Կամիշինսկի պատնեշը, ծանոթանալ կենդանիների հետ, վորոնց բազմական է յերջը որ չկերակրել՝ վորպեսզի վոչնչանան մի քանի տարվա աշխատանքի արդյունքները: Պարզ է, վոր կոլտնտեսութեանների նախագահների «կոնվեյերական» փոփոխմամբ արտահայտվում է կոլտնտեսութեանների ղեկավարման համար կուսակցութեան սահմանած մեթոդների ամենակոպիտ խախտումը: Այն մարդիկ, վորոնք պատրաստ են փոխել կոլտնտեսութեան նախադահին այնպես, ինչպես շրջգործկոմի գործավարին, հավանորեն մոռանում են, վոր յենքնցյան «համաբնակիչի հրամաններ արձակել միջակի նկատմամբ» կանոնը (Լենին.— հատոր 16) ամբողջովին լեզվի վրայի պահպանում է իր ուժը նաեւ գլխաւոր նշանակաւ արտեւի վերաբերմամբ: Այն փաստից, վոր յերեկվա անհատական չքավորն ու միջակը միանալով գյուղատնտեսական արտելում, հանրայնացրել են արտադրութեան հիմնական միջոցները, միայն կուսակցութեան թշնամին կարող է անել այս հետեւութեանը, թէ դրանով իսկ վորեւեւ չափով թուլացել է լենինյան այն ուսմունքի նշանակութեանը, վորը խոսում է բանվոր դասակարգի կողմից աշխատավոր գյուղացութեանը ղեկավարելու մեթոդ-

ների մասին, ղեկավարութեանը սոսկ վարչարարութեամբ և կամայականութեամբ փոխարինելն անթույլատրելի լինելու մասին: Ահա թէ ինչու այդ բնագավառում կարիք յեղավ կուսակցութեան կենտրոնական Կոմիտեյի այնպիսի վորոշմանը, ինչպիսին է 32 թ. մայիսի 10-ի վորոշումը, վորն արգելել է շրջանային կազմակերպութեաններին, ինքնակամ հանել աշխատանքից կոլտնտէւարչութեանների անդամներին: Ահա թէ ինչու ԽՍՀՄ-ի կենտգործկոմը և Ժողկոմխորհը հրատարակել են հատուկ վորոշում, հեղափոխական որինականութեան մասին, վորի նպատակն է խիստ պատիժ սահմանել այն բոլորի համար, ովքեր կաշխատեն խախտել կոլտնտեսական շինարարութեան համար լենինյան կուսակցութեան սահմանած հիմնական սկզբունքները:

Այդ վորոշումը յենում է նրանից, վոր բոլորութեան պրիոմները կոլտնտեսութեանների վերաբերմամբ, նպաստում են միմիայն կուլակին և աջ ուղորտունիստին, թուլացնում են աշխատավոր գյուղացութեան լայն մասսաների վրտահոլութեանը դեպի խորհրդային իշխանութեան քաղաքականութեանը, խախտում են բանվոր դասակարգի և գյուղացիութեան զոգումն ամրացնելու գործը, ուստի և չեն կարող հանդուրժել լինել ԽՍՀՄ-ի վորեւեւ շրջանում:

8.

Կառավարութեան ընդունած վորոշումները՝ հացամթերումների, անասունների մթերման պը-

լանի և կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսական-
ների ու անհատական աշխատավոր գյուղացիների
առեւտրի զարգացման մասին, ինչպես և ա-
ռուտուր անելու կառավարության սահմանած
կարգը, անխզելիորեն կապված հն մի կողմից այն
հարցի հետ, թե ինչ և ներկայացնում կոլտնտեսու-
թյունը (գյուղատնտեսական արտելը) զարգաց-
ման տվյալ ետապում, իսկ մյուս կողմից ապ-
րանքաշրջանառության ծավալման ասպարիզում
գոյություն ունեցող այն խնդիրների հետ, վո-
րոնք գնում և իր առջև կուսակցությունը: Վո-
րոշումների ելությունը հայտնի չե բոլորին:

Նրանք նվազեցնում են կոլտնտեսություններ-
րում և անհատական տնտեսություններում կա-
տարվելիք հացամթերումների չափը 264 միլիոն
փթով՝ համեմատած 1931 թ. պլանի հետ:

Նրանք կրկնապատիկ նվազեցնում են կոլ-
տնտեսություններում, կոլտնտեսականների մոտ
և անհատական տնտեսություններում կատարվող
մսի մթերումների գործող պլանը:

Նրանք նպատակահարմար են գտնում անա-
սունների մթերման պետական պլանը կանոնա-
վոր կերպով կատարած կոլտնտեսություններին,
կոլտնտեսականներին և մենատնտեսներին լիա-
կատմբ հնարավորություն տալ՝ անարգել վաճա-
ռելու շուկաներում իրենց անասունները:

Նրանք նպատակահարմար են գտնում կոլտն-
տեսություններին և կոլտնտեսականներին հացա-
մթերման պլանը կատարելուց և սերմացվի ֆոն-
դերը կազմելուց հետո, լիակատար հնարավորու-
թյուն տալ վաճառելու իրենց հացի ավելորդ մասը:

Յեվ վերջապես, նրանք սահմանում են, վոր կոլ-
տնտեսությունների, կոլտնտեսականների և անհա-
տական աշխատավոր գյուղացիների առեւտուրը
պետք և կատարվի շուկայում կազմվող գներով:

Պետական մթերումների չափը ճշտվի վորոշ-
ված և նախապես: Տեղական վոչ մի որդանի չի
թյուլատրվում վորև նպատակով ավելացնել
կամ նվազեցնել պետական մթերումների համար
կառավարության սահմանած պլանը: Իսկ այդ
հացահատիկային գծով նշանակում և, վոր հացա-
մթերումների պլանը կատարելուց հետո, կոլ-
տնտեսությունների և կոլտնտեսականների մոտ
ֆնացած պարենի, մթերքի ու կերի բոլոր ռեսուրս-
ները լիովին գտնվում են նրանց տրամադրու-
թյան տակ և կարող են ոգտագործել իրենց հա-
յեցողությամբ, իրենց տնտեսությունը բարելա-
վելու և ամրացնելու համար, անասնուրուծու-
թյունը ծավալելու, անձնական սպառումն ավե-
լացնելու համար, կամ շուկայում և իրենց կոլ-
տնտեսական խանութներում անարգել վաճառե-
լու համար: Անասնաբուծության գծով այդ նշա-
նակում և, վոր կոլտնտեսությունների, կոլտնտե-
սականների և մենատնտեսների աճեցրած բոլոր
անասունները նրանք կարող են ոգտագործել
իրենց հայեցողությամբ կամ անձնական սպառ-
ման համար, կամ շուկայում վաճառելու համար,
յեթե կանոնավոր կերպով կատարել են պետա-
կան մթերումների կառավարության վորոշման
համաձայն նվազեցված պլանը:

Այդ վորոշումներն անտարակույս ավելի մեծ
չափով, քան ներկայումս, կուժեղացնեն ամբողջ

կոլտնտեսութեան և յուրաքանչյուր առանձին կոլտնտեսականի շահագրգռվածութիւնը՝ թե ընդարձակելու իր հացահատիկային կոլեկտիվ տնտեսութիւնը և թե անասուններ զարգացնելու՝ անձնական կարիքների կամ վաճառման համար։ Հացամթերումները վերջացնելուց և սերմացվի ֆոնդերը կազմվելուց հետո, հացի մի մասը շուկայի գներով վաճառելու հնարավորութիւնը, անտարակույս կուժեղացնի՝ կոլտնտեսութեան ռեսուրսները, կավելացնի նրա շրջանառու միջոցները, ավելի հեշտութեամբ հնարավորութիւն կտա նրան՝ յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի ընդհանուր աշխատանքին կոլտնտեսականի ունեցած և աշխրբերով հաշված մասնակցութեան համաձայն, կանոնաւոր կերպով վճարել նրան հասանելի փողային յեկամտի մասը։ Կոլտնտեսականի բուժած անասունը շուկայում վաճառելու հնարավորութիւնն իր հերթին ավելի կշահագրգռի յուրաքանչյուր առանձին կոլտնտեսականին, վոր կոլեկտիվ տնտեսութեան հիմնական հանրային մասի հետ միասին աճի նաև նրա լրացուցիչ անձնական տնտեսութիւնը։ Միևնույն ժամանակ պետական հացամթերումների նվազ չափը հնարավորութիւն կտա կոլտնտեսութիւններին, գիտակցաբար և ավելի հեշտութեամբ կատարել ապրանքային արտադրութիւնը հանձնելու ասպարեզում պետութեան հանդեպ իրենց ունեցած պարտավորութիւնները, մանավանդ վոր արդեն այս տարի կոլտնտեսութիւնների ավելի քան կես մասում հացը պետութեանը հանձնվելու յե մեքենա-

տրակտորային կայանների միջոցով և դրանով իսկ հենվելու յե պետութեան ցուցաբերած հսկայական, անմիջական արտադրական ոգնութեան վրա։ Այդ վորոշումներն անմիջականորեն յեկնում են նրանից, վոր դուղատնտեսական արտելը ներկայացնում և դուղացիների կոլեկտիվին պատկանող մի ձեռնարկութիւն, վորը սակայն արտադրութիւնը վարում և պետութեան պատկանող հողի վրա և զգալի չափով արտադրութեան պետական միջոցների ոգնութեամբ (մեքենա տրակտորային կայաններ)։ Գյուղատնտեսական արտելը, վորպես մի ձեռնարկութիւն, վորի տերը կոլտնտեսականներն են, իր արտադրանքը վաճառող ապրանքային տնտեսութիւնն և։ Գյուղատնտեսական արտելը, վորպես կոլեկտիվ մի ձեռնարկութիւն, վորն իր արտադրութեանը վարում և պետութեանը պատկանող հողի վրա, զգալի չափով արտադրութեան պետական միջոցների ոգնութեամբ (մեքենա - տրակտորային կայաններ) իր ապրանքային արտադրանքի մի մասը պետութեան սահմանած չափով և գներով հանձնում և (վաճառում և) պետութեանը։ Այստեղից առաջ և գալիս յերկու հոսանք, վորով ընթանում և խորհտնտեսութեան և կոլտնտեսականների ապրանքային արտադրանքը՝ մի մասը պետութեանը, պետութեան սահմանած չափով, մյուս մասը, սեփական հաշեցողութեամբ, գնում և շուկա կամ մնում և սեփական սպառման ֆոնդն ավելացնելու նպատակով։

Ահա թե ինչու, ավելի քան յերկու տարի առաջ, 1930 թ. մարտի 10-ին կենտրոնական Կո-

միտեն իր վորոշման մեջ շեշտել եր, վոր գյուղատնտեսական միջոցները կոնտրակտացիայի յենթարկելու գեպը ուժ, անհրաժեշտ է միաժամանակ պահպանել շուկաները: Կենտրոնական կոմիտեն կուսակցական բոլոր կազմակերպություններին առաջարկել եր՝

Կոնցրակցացիայի յենթարկելով գյուղատնտեսական մթերքներ, վերականգնել ռուկաներ, չսահմանափակել մթերքների վաճառումը, մասնավորապես կոյսնեստական մթերքների վաճառումը ռուկայում:

Սհա թե ինչու այն բացատրության մեջ, վոր տվել է ԽՍՀՄ Հողագործության Ժողովրդական Կոմիսարիատը և Կոլտնտկենտրոնը ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի հաստատած գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրության 22-րդ կետի առթիվ, վորոշված է, վոր կոլտնտեսությունը հանձնում է վոչ թե իր ամբողջ ապրանքային արտադրանքը, այլ նրա մի մասը միայն, պետության սահմանած չափով և վորոշ նորմամաներով, իսկ ռենդհանուր բերքի մնացած ամբողջ մասսան, թե հացահատիկային յեվ թե վոչ հացահատիկային ցրաններում, լիովին մնում է կոյսնեստության օրամարդության օակ»:

Միանգամայն պարզ է, վոր այս գաղափարը կոյսնեստական առեկտի մասին քննուցած բոլոր վորոշումներ յեկում են գյուղատնտեսական արտելի այդ բնույթից, մի կազմակերպության, վորտեղ գյուղացուն ամենից ավելի մասշելի յեվ հասկանալի ձևով, գուզակցվում են կոյսնեստության ու կոյսնեստական մասնավոր անձնական ռահերի

հետ, վորտեղ կոլտնտեսությունը պատկանող և կոլտնտեսություն մեջ իրենց, կոլտնտեսականներին կամավոր կերպով միացրած արտադրության միջոցները գուզակված են արտադրության պետական միջոցների հետ (մեքենա-արտադրության կայաններ), վորտեղ ձեռնարկության տերը հանգիստանում են կոլտնտեսականները, իսկ հողը պետական է, վորտեղ հիմնական հանրային տնտեսությունը շաղկապված է կոլտնտեսականներին լրացուցիչ անձնական տնտեսության հետ:

9.

Մյուս կողմից, կոլտնտեսական առեկտի ծավալման մասին կառավարության վորոշումներին այդ խումբն անբաժանելիորեն կապված է գյուղի յեվ քաղաքի միջով ապրանքաօրգանառության քննարկման մասին Կոնցրոնական Կոմիտեի նախորդ վորոշումների հետ:

Բոլորին հայտնի յեն այն ջանքերը, վոր թափվում են կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի կողմից քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառության ծավալման համար, խորհրդային առեկտի ընդարձակման համար:

Հայտնի յե, թե Կենտրոնական Կոմիտեի կողմից 1930 թ. գարնան ինչպես դատապարտվեցին մի շարք կազմակերպություններ համարած կոլեկտիվացման հաջողությունների սուրժիվ՝ առեկտի լիկվիդացիային ձեռնարկելու «ձախ» փորձերը:

Ժողկոմխորհի, Կենտկոմի և Ցենտրոսոյուզի անցյալ տարվա դիմումը վորպես զխավորագրույն

խնդիր, առաջագրեց «ամեն կերպ զարգացնել խորհրդային առևտուրը»:

Կենտրոնական Կոմիտեյի պլենումի վերջումները (1931 թ. հոկտեմբերին) խարաղանում են կոոպերատիվային առևտրական ապարատի այն աշխատողներին, վորոնք չեն կարողանում «ապրանքների մեքենայական բաշխման ռեկտերից անցնել խորհրդային առևտրի ծավալման ռեկտերին»:

Յեվ վերջապես. 1932 թ. փետրվարին, 17-րդ կոնկոնֆերանսը, յերկրորդ հնգամյա պլանի բլնույթի հարցերի առնչությամբ, խնդիր ե դնում «կենտրոնացված բաշխման սիստեմը փոխարինել ծավալուն խորհրդային առևտուրով», «նախապատրաստել ապրանքների բաց թողնելը նորմավորելու վերացումը», իսկ այդ բանի ճանապարհը, ամենից առաջ, տեսնում ե ապրանքաշրջանառության ամեն կերպ ծավալման մեջ:

Ավելին, կոնֆերանսի բանաձևովն ընդգծում ե ապրանքաշրջանառության առաջնակարգ նշանակությունը տնտեսության վերելքի բուշեվիլյան տեմպի ապահովման ամբողջ գործի համար՝ «Մթերափոխանակման անցնելու» առաջարկը, «սոցիալիզմի զարգացման տվյալ ստադիայում փողի մահացման» մասին դատողությունները կոնֆերանսը խարանում ե վորպես հակաբուշեվիլյան «ձախ» ֆրադ:

Ահա թե կուսակցության հիմնական դոկումենտներն ինչպես են դիտում ապրանքաշրջանառության ծավալման հարցը:

Ճիշտ նույն կետին, խորհրդային առևտրի ծավալման խնդրին են խփում նաև Կենտկոմի

և Ժողկոմխորհի նոր վորոշումները կոլտնտեսական առևտրի ծավալման մասին, նաև առևտրի մեթոդի կիրառման մասին:

Ժողկոմխորհի և կուսակցության Կենտկոմի վորոշումները, պետական մթերման մեթոդի հետ միասին, նաև գյուղատնտեսական մթերքների առևտրի ծավալման մեթոդի մասին նոր ուժով խփում են քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառության ծավալման խնդիրներին քյալլագյոգական ու ձախ արհամարանքին: Այդ վորոշումները պակասեցնելով պետական մթերումների չափը, կոլտնտեսական առևտրի միջոցով ուժեղացնելով գյուղատնտեսական մթերքներով քաղաքի մատակարարման լրացուցիչ աղբյուրը՝ դրանով իսկ բարելավում են քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառության պայմանները, հեշտացնելով հետագայում, խորհրդային առևտրի ծավալման առնչությամբ քարտային սիստեմի վերացումը:

Այն փաստը, վոր կոլտնտեսություններին և կոլտնտեսականների առևտուրը կատարվում ե շուկայի գներով, չի հակասում վերեվ ասվածին:

Կոլտնտեսական առևտրի ծավալման մեր արդեն անցած դեռևս անբավարար ու կարճ փորձը ցույց ե տալիս, վոր մի շարք շուկանեփորձը ցույց ե տալիս, վոր մի շարք շուկանեփորձում նկատվում ե գյուղատնտեսական ապրանքների մեծ չափով հրապարակ բերվել և դրանք կապակցությամբ շուկայի չափազանց ուռեցրած գներին իջեցում: Հետագայում պետք ե հաշվի առնել այն, վոր պետության ձեռքում նաև պե-

տական մթերութիւնների չափի կրճատումից հետո յիշ, մնում են հացահատիկի և մսի հսկայական ֆոնդեր, վորոնք հանձնվում են խորհրդատեսութեանների և կոլտնտեսութեանների կողմից պետական գներով, վոր պետութեան ձեռքում գտնվում են լայն սպառման ապրանքների միշտ աճող ֆոնդերը, վոր այդ ֆոնդերը հանդիսանում են լավագույն լծակը կարգավորելու համար շուկայի կոլտնտեսական առեւտրերը և լավագույն միջոցն ապահովելու համար այն, վոր կոլտնտեսական առեւտրերը կդառնա խորհրդային առևտրի հղորագույն հուններից մեկը:

Ով այդ չի հասկացել, նա չի հասկացել, վոր կոլտնտեսական առեւտրի մասին յեղած վորոշումները կապված են մի կողմից այն բանի հետ, վոր գյուղատնտեսական արտելը հանդիսանում է կոլտնտեսական շարժման տվյալ ստադիայի գլխավոր, հիմնական ու գերակշռող ձևը, և մյուս կողմից կապված է վերջին յերկու տարվա ընթացքում խորհրդային առեւտրի ծավալման մասին յեղած բոլոր վորոշումների հետ—նա չի հասկացել կենտրոնական կոմիտեի վորոշումների նշանակութեանն ու նպատակը:

10.

Կոլտնտեսական առևտրի մասին յեղած վորոշումներն անխզելիորեն կապված են բանվոր դասակարգի և գյուղացիութեան դաշինքի արմատական հարցերի հետ: Բանվոր դասակարգի յիվ գյուղացիութեան զոդման ամբապնդման խն-

դիր, վորքանով ներկայումս ամբողջ գյուղացիական մասսայի մոտ 60 տոկոսը մտել է կոլտնտեսութեանները, մեծ չափով հանդիսանում է կոլտնտեսական գյուղացիութեան հետ զոդման խնդիրը: 15 միլիոն անհատական տնտեսութեանների կոլտնտեսութեան մտնելը խոշոր չափով հեշտացրել է զոդման հնարավորութեանը, ուժեղացրել է այդ կապը, և այդ զոդմանը տվել է նոր, առաջվանից շատ ավելի հզոր ֆունդամենտ: Այդ հասկանալի յի: Ուրիշ բան է դաշնակցել մենատնտես միջակի և նույնիսկ չքավորի հետ, վորի տնտեսութեանը հիմնված է մանր մասնավոր սեփականութեան վրա, այլ բան է դաշնակցել կոլտնտեսութեան գյուղացիութեան հետ, վորի տնտեսութեանը հիմնված է խոշոր հանրայնացված սեփականութեան վրա:

Առաջին դեպքում մենք ունենք գյուղացիական մանր սեփականատիրական տնտեսութեան, վորն անընդհատ ծնում էր կապիտալիստական երեմենտներ: Մյուս դեպքում մենք ունենք հասարակական տնտեսութեան, վորն իր զարգացման հետ համաչափորեն ավելի ու ավելի յի ամբանում վորպէս սոցիալիստական տնտեսութեան:

Դա նշանակում է, վոր կոլտնտեսութեանների նախընտրում, մենք հասանք զոդման բարձրագույն ձևին, զոդումն ավելի ամուր դարձավ.—կարելի յի ասել, վոր նա ավելի կայունացավ՝ քան խորհրդային յերկրի զարգացման վորեւի ալ ժամանակաշրջանում: Զուր չէր, վոր խորհրդների 6-րդ համագումարի վորոշումների մեջ այն-

պիսի հստակությամբ ձեւակերպված ե այն փաստը, վոր գյուղացիութեան մեծ մասի կոտորածական ուղին անցնելը նշանակում ե «խորհրդային իշխանութեան համար գյուղում իսկական ամուր հենարանի» ստեղծումը:

Սակայն այս բոլոր ասածից չի հետևում, վոր զոգման ամրապնդման աշխատանքներին արդեն կարելի չե անհրաժեշտ ուշադրութեանը հասակացնել:

Ինքնին հասկանալի չե, վոր այժմ գլխավոր նշանակութիւն ունի արտադրական զոգումը: Միայն աչն փաստը, վոր այս գարնան կոտորածականի ցանքի կեսից ավելին ընդգրկված ե ՄՏկայանների կողմից, վոր, դրանով իսկ այս գարնան բոլոր կոտորածականների կեսին ցույց ե տրված ամենից ավելի իրական տգնութիւն՝ արտադրական գծով, ապացուցում ե արտադրական զոգման ամբողջ ուժն ու ամբողջ նշանակութիւնը: Սակայն, դրա հետ միասին, ինքնին հասկանալի չե, վոր արտադրական գծով աշխատավոր գյուղացիութեան հետ յեղած զոգումը, վորը յերեկվա միջակին դարձրել ե կոտորածական—բանվոր դասակարգի ե խորհրդային իշխանութեան հենարանը գյուղում — ե վոչ մի չափով չի վերացրել սպառողական ապրանքների առևտրի գծով յեղած զոգումը: Ավելին, արագրական զոգման հետագա ամրապնդումը միաժամանակ պահանջում ե քաղաքի ե գյուղի միջև ապրանքաշրջանառութեան գծով, լայն սպառման ապրանքների գծով զոգման ամրապնդումը:

Ինքնին հասկանալի չե, վոր բավական չե միայն գյուղացիական ապրանքների առաջարկների աճը շուկաներում: Այստեղ պետք ե և պարտադիր ե քաղաքից դեպի գյուղ ապրանքի լրացուցիչ հանդիպական հոսանք: Միայն լայն սպառման արտադրանքների առաջարկի նման աճը կայուն ֆունդամենտ կստեղծի ապրանքաշրջանառութեան ամբողջ գործի ծավալման համար: Իսկ ինդուստրացման ընթացքը հնարավորութիւն ե տալիս մեզ ամենակարճ ժամանակում աճեցնելու լայն սպառման ֆոնդերը: Հատկապես այդ բանը նկատի ունեն ընկեր Ստալինն իր զեկուցման մեջ 16-րդ կուսհամագումարում, յերբ ասում եր.—

«Մինչև այժմ մենք խնայողութիւն եյինք անում ամեն բանում, նաև թեթեւ արդյունաբերութեան հաշվին, վորպեսզի վերականգնենք ծանր ինդուստրիան: Սակայն ծանր ինդուստրիան մենք արդեն վերականգնել ենք: Անհրաժեշտ ե այդ ավելի ծավալել: Այժմ մենք կարող ենք շրջադարձ կատարել դեպի թեթեւ արդյունաբերութիւնը ե այն առաջ շարժել արագացրած տեմպով: Մեր արդյունաբերութեան մեջ նոր յերեկվոյթն, իմիջի այլոց, այն ե, վոր մենք այժմ հնարավորութիւն ունենք արագացրած տեմպերով զարգացնելու ե ծանր ե թեթեւ արդյունաբերութիւնը (Ստալին, «Լենինի դրի հարցերը» էջ. 697):

Արդյունաբերութեան գծով գյուղի համար ապրանքի արտադրութեան հնարավորութիւնները աճել են մեծ չափով: Միայն վերջին յերեք

տարվա ընթացքում արդյունաբերության հիմնական ֆոնդերը և արտադրանքն աճել են 2 անգամ, դրա հետ միասին աճել է գյուղատնտեսական հումքի արտադրությունը, վորը հիմք է լայն սպառման մի շարք ապրանքների արտադրության համար (մասնավորապես բամբակ—թելախուրձի հավաքումն ու մթերումն ինՍՆՄ-ում 1928 թ. կազմում եր 14.9 միլիոն փուլ, իսկ 1931 թվին,—բամբակագործության մեքենայացման և բամբակացան շրջաններում կոլեկտիվացման հաղթանակի հիման վրա—արդեն հասել է 24,5 միլիոն փթի)։

Դադաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառության ծավալման և զորման ամրապնդման խնդիրները առնչությամբ, ընկ. Ստալինը հատկապես սրեց լայն սպառումն, առանձնապես գյուղական սպառումն առաքյալների շուկայի ֆոնդի բնութագրական հարցը։ Այդ կապակցությամբ կենտրոնական կոմիտեն, մի կողմից ստուգեց և խստորեն կրճատեց ապրանքների այն ֆոնդերը, վորոնք մինչ այժմ վերացվում էին ժողովրդականների և տնտեսական մարմինների կողմից իրենց պետքերի համար, մյուս կողմից հնարավորություն ստեղծեց հետադադում հսկայական չափով ավելացնելու լայն սպառման ապրանքների արտադրությունն արդյունաբերության բոլոր ճյուղերում, դրանք թվում նաև մետաղագործության գծով։ Այդ բանը հնարավորություն ստեղծեց ավելացնելու գյուղն ուղարկվելիք արդյունաբերական ապրանքը 604 միլիոն ուղարկվող Պետականի սահմանածից բացի։ Մի շարք դո-

ծարաններ արդեն արձագանգում են կենտրոնական կոմիտեյի նախաձեռնությանը, ծավալելով լայն սպառման ապրանքների արտադրությունը։ կենտրոնական կոմիտեյի հատուկ հանձնաժողովը որ-որի հետևվում է, թե տնտեսավարները ինչպես են կատարում լայն սպառման ապրանքների արտադրության ծավալման առաջադրանքները։ Ինքնին հասկանալի չէ, վոր կենտրոնական կոմիտեյի կողմից պատահականորեն չէ, վոր միաժամանակ միջոցառումներ են ծավալվում կոլտնտեսական առևտրի գծով և լայն սպառման ապրանքների գծով։ Բանն այն է, վոր լայն սպառումն, առանձնապես գյուղական սպառումն ապրանքների արտադրությունը, ներկա մոմենտում հանդիսանում է ֆաղափ յեվ գյուղի կապի ամրապնդման արմատական հարցերից մեկը, իսկ դաշտի ամրապնդման գործը, դա բանավորա-գյուղացիական պետության ամրապնդման գործն է, վոր հիմնված է բանվոր դասակարգի և գյուղացիության միության բազայի վրա։

11.

Մնում է արծարծելու մի հարց ևս։ Կուլակի դժբախտները և կապիտալիզմի շատագույները հանձին աջ ոպորտունիստների, տրամադիր են դրադվելու այնպիսի խոսակցություններով, վոր իբր կոլտնտեսական առևտրի ծավալումը նշանակում է խորհրդային իշխանության անցումը ՆԵՊ-ի այն ետապին, վորը մենք ունեյինք 1921-22 թվականներին։

Միանգամայն բացահայտ է նման պնդումների ամբողջ ծիծաղելիությունը, վորը թելադրվում է,

ամենից առաջ, թշնամությամբ դեպի կոմունիստական կուսակցության քաղաքականությունն՝ այնպիսի մարդկանց կողմից, վորոնք կուլակի թաղման ժամանակ, կուլակի հետ ամենատուր պայքարի ժամանակաշրջանում, փաստորեն քարոզում էին դաշն կնքել կուլակի հետ և վորոնք, այժմ, յերբ կուլակությունը հիմնականում լիկվիդացիայի յե յենթարկվել մի շարք կարելորագույն շրջաններում, հեռու չեն կատարելու այն միջոցառումները նկատմամբ, վորոնք ձեռնարկվում են Խորհրդային իշխանության կողմից՝ ամրապնդելու միությունն աշխատավոր գյուղացիության հետ:

Կուսակցությունը պաշտպանեց գյուղացիական մասսաների կողմից առաջադրված գյուղացիական արտելը, վորպես կոլտնտեսական շարժման հիմնական ձեւը, և անշեղորեն, տարի առ տարի, խստորեն հարվածում և բոլոր նրանց, ովքեր փորձում են ցատկելու գյուղատնտեսական արտելի վրայով:

Կոլտնտեսությունների մեջ միացած գյուղացիներին կուսակցությունն ոգնեց միաժամանակ վոչնչացնելու կուլակային կարալը՝ լիկվիդացիայի յենթարկելով կուլակությանը, վորպես դասակարգի, զլխավոր գյուղատնտեսական շրջաններում:

Կուսակցությունը, ուժեղ թափով զարգացնելով անասնաբուծական խորտնտեսությունները և ամեն կերպ ոժանդակելով կոլտնտեսական ֆերմաներին, միաժամանակ ձգտում և այն բանին, վորպեսզի այդ հանրայնացված տնտեսու-

թյան հետ միասին, աճի կոլտնտեսականի անհատական անասնաբուծական տնտեսությունը: Կուսակցությունը գյուղի իր ամբողջ գործնական աշխատանքում հաշվի յե առնում գյուղատնտեսական արտելի յերկարատեւությունը և վճռականորեն բնում խեղդում և այդ ետապից հաջորդ ետապին անցնելը մեքենայորեն արագացնելու ամեն տեսակի փորձերը:

Կուսակցությունը պայքարում և հեղափոխական որինակության ամրապնդման համար, ընդեմ կոլտնտեսականների նկատմամբ մերկ վարչարարական մեթոդների գործադրմանը:

Կուսակցությունը պայքարում և քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառության ծավալման համար, խորհրդային առեւտրի հունի մեջ լցնում և կոլտնտեսական առեւտրի հոսանքը:

Կուսակցությունը գյուղատնտեսական մթերքների հոսանքի հանդեպ կազմակերպում և լայն ապրուման ապրանքների արտադրությունը, «լայն ապրուման ապրանքների գործը դարձնում և բանվորական լայն մասսաների գործը»:

ԽՍՀՄ-ի զարգացման բոլոր ետապներում կուսակցությունը կիրառում և գյուղացիական աշխատավորական մասսաների հետ զոդման լեւնիյան պատգամը:

Կոմունիստական կուսակցության կիրառած միջոցառումների այս պարզ թվարկումից միանգամայն բացահայտ և վոր Խորհրդային իշխանության նահանջի մասին այստեղ կարող են խոսել միայն անհույս աջ ոպորտունիստները, կամ նրանց ոգնականները «ձախերի» բանակից, վոր-

ընդ սոցիալիզմի ուղղութեամբ հարձակումը դե-
պի առաջ չեն պատկերացնում ըստ Լենինի ու
Ստալինի, այլ ըստ պարոն Տրոցկու, այսինքն՝
վոչ թե բանվոր դասակարգի ու աշխատավոր
գյուղացիութեան միութեամբ, այլ առանց աշխա-
տավոր գյուղացիութեան և ընդդէմ նրա:

Այն մարդիկ, վորոնք շարակրատում են ՆԵՊ-ի
առաջին ետապում վերադառնալու մասին, քա-
ղաքավարի ասած, քնով են անկացրել Մորհր-
դային իշխանութեան 11 տարիները և վոչ մի
բան չեն հասկանում այն մասին, թե Մորհրդա-
յին յերկիրն ի՞նչ եր ներկայացնում իրենից այդ
առաջին ետապում, և ի՞նչ է ներկայացնում
ԽՍՀՄ-ն իր զարգացման ներկա ետապում:

Իսկապես, համեմատեցեք մեր յերկրի եկոնո-
միկան այն ժամանակ և այժմ: Պաշտպանելով և
բացատրելով նոր տնտեսական քաղաքականու-
թեան անցնելու անհրաժեշտութիւնը, ընկեր
Լենինը թվարկել է տարբեր հասարակական-տնտե-
սական ձևերի այն ելեմենտները, վոր գոյու-
թիւն ունեյին ԽՍՀՄ-ում:

1. Շահապետական, այսինքն՝ շահակալից չա-
փով փակ գյուղացիական տնտեսութիւն:

2. Մանր ապրանքային տնտեսութիւն (սրան
վերաբերում է գյուղացիութեան այն մեծամաս-
նութիւնը, վորը հաց է ծախում):

3. Մասնավոր-սեփականատիրական կապիտա-
լիզմ:

4. Պետական կապիտալիզմ: 5. Սոցիալիզմ:

Ռուսաստանն այնքան մեծ է և այնքան աշ-
խատան, վոր այս բոլոր տարբեր տիպի հասարա-

կական-տնտեսական ձեւերը գուցորդվում են նրա
մեջ: Դրութեան յուրահատկութիւնը հատկապես
գրանուցն է կայանում:

Հարց է առաջ գալիս, վո՞ր ելեմենտներն են
գերակշռում: Պարզ է, վոր մանր գյուղացիական
յերկրում գերակշռում է, և չի կարող չգերակշռել
մանր բուրժուական տարերքը, — հողագործների
մեծամասնութիւնը, — հսկայական մեծամասնու-
թիւնը, մանր ապրանքային արտադրողներ են»
(Վ. Ի. Լենին, հ. 26-րդ, էջ 322):

Ի՞նչ անենք մենք այժմ, ավելի քան 10
տարի հետո: Իհարկե, դեռ չի անհայտացել մանր
ապրանք արտադրող՝ հանձին անհատական-
գյուղացիական տնտեսութիւն: Իհարկե, մանր
բուրժուական տարերքի ելեմենտները դեռ պահ-
պանվում են գյուղատնտեսական արտելի մեջ,
վորքան վոր պահպանվում է վորոշ անհատական
տնտեսութիւն կոլտնտեսականի համար, վորքան
վոր պահպանվում է շուկան, ուր կոլտնտեսու-
թիւնն ու կոլտնտեսականն ուղարկում են ի-
րենց ապրանքային արտադրանքի մի մասը,
սահմանված քանակով հացահատիկը պետութեան
հանձնելու իրենց պարտականութիւնը կատա-
րելուց հետո:

Իհարկե, մանր-ապրանքային արտադրու-
թիւնը գեռ գուցորդվում է սոցիալիստական
տիպի այլ հասարակական-տնտեսական ձեւերի
հետ:

Սակայն, գլխավորն ու հիմնականը դա չէ,
այլ այն, վոր մեր յերկրի խոշորագույն մասում,
ԽՍՀՄ-ի կարեւորագույն գյուղատնտեսական շրջ-

ընդ սոցիալիզմի ուղղութեամբ հարձակումը դե-
պի առաջ չեն պատկերացնում ըստ Լենինի ու
Ստալինի, այլ ըստ պարոն Տրոցկու, այսինքն՝
վոչ թե բանվոր դասակարգի ու աշխատավոր
գյուղացիութեան միութեամբ, այլ առանց աշխա-
տավոր գյուղացիութեան և ընդդէմ նրա:

Այն մարդիկ, վորոնք շողակրատում են ՆեՊ-ի
առաջին ետապում վերադառնալու մասին, քա-
ղաքավարի ասած, քնով են անկացրել Խորհր-
դային իշխանութեան 11 տարիները և վոչ մի
բան չեն հասկանում այն մասին, թե Խորհրդա-
յին յերկիրն ի՞նչ եր ներկայացնում իրենից այդ
առաջին ետապում, և ի՞նչ է ներկայացնում
ԽՍՀՄ-ն իր զարգացման ներկա ետապում:

Իսկապես, համեմատեցնել մեր յերկրի եկոնո-
միկան այն ժամանակ և այժմ: Պաշտպանելով և
բացատրելով նոր տնտեսական քաղաքականու-
թեան անցնելու անհրաժեշտութիւնը, ընկեր
Լենինը թվարկել է տարբեր հասարակական-տնտե-
սական ձևերի այն ելեմենտները, վոր գոյու-
թիւն ունեյին ԽՍՀՄ-ում:

1. Ճահապետական, այսինքն՝ շահակալից չա-
փով փակ գյուղացիական տնտեսութիւն:

2. Մանր ապրանքային տնտեսութիւն (սրան
վերաբերում է գյուղացիութեան այն մեծամաս-
նութիւնը, վորը հաց է ծախում):

3. Մասնավոր-սեփականատիրական կապիտա-
լիզմ:

4. Պետական կապիտալիզմ: 5. Սոցիալիզմ:

Ռուսաստանն այնքան մեծ է և այնքան այ-
լազան, վոր այս բոլոր տարբեր տիպի հասարա-

կական-տնտեսական ձեւերը զուգորդվում են նրա
մեջ: Դրութեան յուրահատկութիւնը հատկապես
դրանումն է կայանում:

Հարց է առաջ գալիս, վո՞ր ելեմենտներն են
գերակշռում: Պարզ է, վոր մանր գյուղացիական
յերկրում գերակշռում է, և չի կարող չգերակշռել
մանր բուրժուական տարերքը, — հողագործների
մեծամասնութիւնը, — հսկայական մեծամասնու-
թիւնը, մանր ապրանքային արտադրողներ են»
(Վ. Ի. Լենին, հ. 26-րդ, եջ 322):

Ի՞նչ անենք մենք այժմ, ավելի քան 10
տարի հետո: Իհարկէ, զեռ չի անհայտացել մանր
ապրանք արտադրողը՝ հանձին անհատական-
գյուղացիական տնտեսութիւն: Իհարկէ, մանր
բուրժուական տարերքի ելեմենտները զեռ պահ-
պանվում են գյուղատնտեսական արտելի մեջ,
վորքան վոր պահպանվում է վորոշ անհատական
տնտեսութիւն կոլտնտեսականի համար, վորքան
վոր պահպանվում է շուկան, ուր կոլտնտեսու-
թիւնն ու կոլտնտեսականն ուղարկում են ի-
րենց ապրանքային արտադրանքի մի մասը,
սահմանված քանակով հացահատիկը պետութեան
հանձնելու իրենց պարտականութիւնը կատա-
րելուց հետո:

Իհարկէ, մանր-ապրանքային արտադրու-
թիւնը զեռ զուգորդվում է սոցիալիստական
տիպի այլ հասարակական-տնտեսական ձեւերի
հետ:

Սակայն, գլխավորն ու հիմնականը դա չէ,
այլ այն, վոր մեր յերկրի խոշորագույն մասում,
ԽՍՀՄ-ի կարեւորագույն գյուղատնտեսական շըր-

ջաններում, գյուղացիների մեծամասնությունը մտել ե կոլտնտեսություն, և կոլտնտեսությունները դարձել են հացահատիկի ու տեխնիկական կուլտուրաների հիմնական արտադրողները մեք յերկրում: Դա նշանակում ե, վոր քնկեր Լենինի, վերպես գերակշռող թվարկած առաջին և յերկրորդ ձևերը դադարել են գերակշռող լինելուց և հիմնականում փոխարինվել են, համենայն դեպս մեր յերկրի կարևորագույն գյուղատնտեսական շրջաններում, խոշոր սոցիալիստական տնտեսության ձևով: Իսկապես, չե՞ վոր փաստ ե այն, վոր կոլտնտեսությունները, վորոնք 1928 թ. գյուղացիական տնտեսության հացահատիկային արտադրանքի 1—2 տոկոսն եյին կազմում, 1931 թվին ամբողջ գյուղացիական հացահատիկային արտադրանքի 60 տոկոսը տվին: Իսկապես փաստ ե այն, վոր անընդհատորեն աճում են տնտեսության և գյուղատնտեսական արտելի հասարակական-սոցիալիստական հիմունքները (1928 թ. մենք միայն մեկ մեքենա-տրակտորային կայան ունեյինք, 1930 թվի դարնանը՝ մենք ունեյինք միայն 158 ՄՏ կայան, իսկ 1932 թվի դարնան 2200 ՄՏ կայաններ, վորոնք իրենց աշխատանքով ընդգրկեցին բոլոր կոլտնտեսական ցանքերի կեսից ավելին):

Առաջ գերակշռող փակ և մանր ապրանքային գյուղացիական արտադրությունը փոխարինվում ե, համենայն դեպս ըստ կարեվորագույն կուլտուրաների և շրջաններին, սոցիալիստական արտադրությամբ՝ վոչ միայն կոլտնտեսությունների գծով, այլ և խորհանտեսությունների գծով:

Նորից փաստ ե այն, վոր 1931 թվին, բոլոր փաստեմի խորհանտեսությունները, չնայած մեր յերկրի արևելքում յեղած յերաշտին, պետությանը հանձնեցին 107 միլիոն փութ հաց (միայն մի քիչ պակաս, 1928 թվին կուլակների շուկա հանած քանակությունից—126 միլ. փութ):

Մեր յերկրի հասարակական-տնտեսական ձևի յերրորդ կարևորագույն ելեմենտը Լենինը համարել ե «մասնավոր սեփականատիրական կապիտալիզմը»: Դրա կրողը, վորքան վոր խոսքը վերաբերում ե գյուղատնտեսական արտադրությանը, հանդիսացել ե կուլակը: Բոլորին հայտնի յե, վոր վերջին յերեք տարվա ընթացքում, համատարած կոլեկտիվացման իրադրծման պրոցեսում, կուլակությունը, վորպես դասակարգ, հիմնականում լիկվիտացիայի յե յենթարկվել մեր յերկրի հիմնական գյուղատնտեսական շրջաններում:

Նշանակում ե, վոր խոշոր սոցիալիստական արտադրությունը (խորհանտեսություններն ու կոլսնեսությունները) ԽՍՀՄ-ի կարեվորագույն գյուղացեստական ԵՐՋաններում, վորպես հիմնականն ու գերակռողը փոխարինել ե վոչ միայն ստակ գերակռող փակ գյուղացիական սնեստության յեվ միջակների մանր-ապրանքային արտադրյանը, այլ յեվ մասնավոր սեփականատիրական կապիտալիզմի գյուղում, —կուլակությանը, վորը հիմնականում լիկվիտացիայի յե յենքադիվել համասարած կոլեկտիվացման իրագործման պրոցեսում:

Ներկա դարնանացանի կամպանիայի նախնական հանրագումարն ամբողջությամբ հաստա-

տուժ ե մեր վերև ասածը, և իսկապես, ցանքի ամբողջ տարածութեան չորս հինգերորդը գրավել են խորհանտեսութեաններն ու կոլտնտեսութեանները, իսկ մննատնտեսների ցանքը գարնանացանի տարածութեան հազիվ մեկ հինգերորդը:

Այդ տեղի յե ունեցել, չնայած արեւելեյան շրջաններում անցյալ տարվա յերաշտի պատճառած դժվարութեաններին, չնայած այն բանին, վոր առանձին շրջաններում տեղական մարմինների կողմից հացամթերման ժամանակ, թույլ են տրվել սխալներ, վորոնք հարված են հասցրել կոլտնտեսական արտադրութեանը:

Այն փաստը, վոր ցանքի ամբողջ տարածութեան չորս հինգերորդը գրավել են խորհանտեսութեաններն ու կոլտնտեսութեանները, հանդիսանում ե լավագույն ապացույցը ԽՍՀՄ-ում սոցիալիստական գործի իսկական կաշուկութեան լավագույն ապացույց այն բանի, վոր սոցիալիզմը ԽՍՀՄ-ում, վերջնականապես հաղթանակել ե:

Անցած տասը տարվա ընթացքում ԽՍՀՄ-ի տնտեսական կառուցվածքում տեղի ունեցած փոփոխութեաններից բլիշում ե մասնավորի դերի այլ բնույթը գյուղատնտեսական մթերքների առևտրի ծավալման գործում: Այն ժամանակ կոոպերացիայի բացակայութեան դեպքում, և այն փաստի առկայութեամբ, վոր յերկու տասնյակ միլիոն մանր գյուղացիական տնտեսութեաններին հարկադրված եր քայքայված արդյունաբերութեան, միանգամայն անխուսափելի

և պարտադիր եր այն, վոր սկզբնական շրջանում, վորպես միջնորդի, քաղաքի և գյուղի միջև հրապարակ դուրս եր գալիս մասնավորը: Այդ մասնավորն աճեց քաղաքի և գյուղի միջև միջնորդութեան անելով և գրանով իսկ ստացվեց միանգամայն անխուսափելի և, վորոշ չափով, խորհրդային իշխանութեան կողմից հանդուրժելի վերածնունդ մասնավոր սեփականատիրական առևտրական կապիտալի:

Միանգամայն այլ դրութեան ե այժմ, յերբ մենք ունենք կոոպերացիա և պետական առևտուր՝ խանութների ամբողջ ցանցով, յերբ տնայնագործների հսկայական մասը միացված ե տնայնագործական արդյունաբերական արտոններում, յերբ 15 միլիոն գյուղացիական տնտեսութեաններ միացված են 200.000 կոլտնտեսութեանների մեջ, յերբ խորհանտեսութեանները պետութեան տալիս են գյուղատնտեսական մթերքների համեմատաբար նշանակալից ֆոնդեր, յերբ լայն սպառման ապրանքների ֆոնդերն աճել են տասն անգամ ավելի, քան առաջ, յերբ մեր գործարաններն որական արտադրում են 250 տրակտոր, վորոնցից կազմակերպվում են 300—400 կոլտնտեսութեան ընդգրկող 10 նոր մեքենա-տրակտորային կայաններ: Այս պայմաններում կոլտնտեսական առևտրի ծավալումը չպետք ե նշանակի և չի նշանակում աղատութեան տալ մասնավորներին, սպեկուլյանտներին, միջնորդներին, վորոնք կցանկանային փող շահել ի հաշիվ կոլտնտեսականի և քաղաքային սպառողի: Այդ տարրերն արդեն շատ լավ ծանոթացել են

նորհրդային իշխանության ամուր ձեռքի հետ և նրանք կարող են միանգամայն հաստատ հավատացած լինել, վոր կոլտնտեսական առևտրի ծավալման հետ միաժամանակ ԽՍՀՄ-ի իշխանությունը ձեռք կառնի բոլոր միջոցները, բույլ չթալու համար մասնավորի ծավալումը, բույլ չթալ վար մասնավոր առեւթուրականները, բաց անեն խանութներ ու կրպակներ, յեվ արմատախիլ անելու միջոցներին ու սպեկուլյանդներին, վորոնք փորձում են փող դիզել բանվոր դասակարգի յեվ աշխատավոր գյուղացիության հաշվին:

12.

Կրկին անգամ հիշեցնենք, թե ինչպիսի գործնական յեղբակացություններ են ըզխում կոլտնտեսությունների մասին կառավարության ընդունած բոլոր վորոշումներին:

1. Ամրապնդել գյուղատնտեսական արտելը վորպես կոլտնտաշարժման ղխավոր ձևը զարգացման տվյալ հտապում: Մատուրեն պատժել, մինչև իսկ կուսակցությունից վտարել և դատի տալ գյուղատնտեսական արտելի ձևից ցատկելու ամեն տեսակի փորձերը: Վոչ մի ըոպե չմոռանալ, վոր գյուղացիական արտելի ամրացումը, արտելի ցնցեսությունը բարելավումը, կոլցնցեսություններում ուշադրության կենտրոնացումը ցնցեսական հարցերի վրա—գյուղում ցարկող աշխատանքի կենտրոնական խնդիրն է:

2. Բարելավել կոլտնտեսական արտադրության ղեկավարությունը: Ղեկավարությունը չփոխարինել մերկ վարչարարությունը: Ամրապնդել հեղափոխական ուղեկանությունը, հիշելով, վոր

գյուղացիական տնտեսությունների մեծ մասի կոլտնտեսություններ մտնելը վոչ միայն չի թուլացրել, այլ ընդհակառակն, ուժեղացրել և կառավարության սահմանած հեղափոխական որինականություն սկզբունքների պահպանման նշանակությունը: Մատուրեն պատժել հեղափոխական որինականություն բոլոր խախտողներին:

3. Ամրապնդել ՄՏ կայանները: Լավագույն մարդիկ տալ ՄՏ կայաններին: Լուծել այս խնդիրը, վոր արդեն 1933 թվի գարնան մեքենատրակտորային կայաններն ընդգրկեն կոլտնտեսությունների ամբողջ ցանքը, համենայն դեպս յերկրի հիմնական գյուղատնտեսական շրջաններում:

4. Միաժամանակ ոգնել գյուղատնտեսական արտելի անդամներին, անհատական «լրացուցիչ» տնտեսություններին առանձնապես անտառաբուծության ասպարեզում: Ոգնել կոլտնտեսականին անասուն պահելու գործում, հիշելով, վոր յուրաքանչյուր կոլտնտեսական պետք է ունենա իր կովը, մանր անասունը և ընտանի թռչունները:

5. Ոգնել կոլտնտեսությունների ղեկավարներին, այսպես կոչված, նշանակովի լինելը, վորն արմատապես խախտում է կենտկոմի հայտնի դիրեկտիվը: Հասնել այն բանին, վորպեսզի կոլտնտեսությունների ղեկավար կադրերը—վարչություն անդամները, բրիգադները—համենայն դեպս յերկու-յերեք տարի մնան իրենց աշխատանքում, ուսումնասիրեն իրենց տնտեսությունը սովորեն հասարակական տնտեսություն կառա-

վարելու գործը: Կոլտնտեսութ յունների ղեկավարութ յան գործում ներգրավել լավագույն անկուսակցականներին, ամենաանողոք հակահարված տալով այն կոմունիստներին, վրոնք մտածում են, թե «կարող են իրենց սեփական ուժերով լուծել կոլտնտեսական շինարարութ յան բոլոր խնդիրները» (Ստալին, «Լենինի մի հարցերը», էջ 622):

6. Ամեն կերպ ծավալել խորհրդային առևտուրը, նրանով փոխարինել ապրանքների կենտրոնացված բաշխման բյուրոկրատիկ սխտեմը: Ռեզոլուցիոն յուրաքանչյուր բազայում և շուկայում, ինչպես յերկաթուղային և ջրային ճանապարհների, նույնպես և շոսքների վրա, կոլտնտեսութ յուններին, կոլտնտեսականներին և մեծաշատաշաղկապ գյուղացիներին՝ գյուղատնտեսական միջոցների առեւտրի, ծավալման գործում, անխնա խարազանելով ամեն տեսակի փորձերը, վրոնք ուղղված լինեն վրեժ միջոցով առաջադնու կառավարութ յան մայիսի վեցի, տասի և 20-ի վորոշումներով սահմանված կոլտնտեսական առևտրի ծավալման կարգը:

7. Անշեղորեն վոչնչացնել միջնորդներին և սպեկուլյանտներին, վրոնք կփորձեն փող աշխատել կոլտնտեսական առևտրից:

8. Ամրապնդել զոդումը լայն սպառման ապրանքների արտադրութ յան ծավալման միջոցով: Լայն սպառման ապրանքների ծավալման գործը դառնում և հազարավոր գործարանների ու ֆաբրիկների գործը, ամբողջ տնայնագործական արդյունաբերական կոոպերացիայի գործը: Այդ

առթիվ հիշել, վոր լայն սպառման ապրանքների արտադրութ յան և առևտրի ծավալման գործը կարեւորագույն տնտեսական և քաղաքական գործ են, զորման կարեւորագույն հերթական ողակը:

9. Առաջվա նման ջախջախել աջ ուղորտունիստներին, վորպես գլխավոր վտանգի տվյալ ետապում, հավասարապես նաև նրանց համախոհներին ու ոգնականներին, և նմանապես հակահեղափոխական տրոցկիստներին:

Յեւ, վերջապես.—

10. Անմիջապես ձենամուխ լինել բեքեմավախի կազմակերպմանը: Յուրաքանչյուր կոլտնտեսութ յուն և յուրաքանչյուր կոլտնտեսական պետք են իմանա.—

ա) Յուրաքանչյուր կոլտնտեսութ յան և կոլտնտեսականի պատվո գործն են և անվիճելի պարտականութ յունը, ամբողջովին կատարել պետական միջնորդների կառավարութ յան սահմանած կրճատված պլանը:

բ) Վոր, համաձայն նախորոք սահմանված միջերման պլանի, կոլտնտեսութ յունների և կոլտնտեսականների անսահմանափակ տրամադրութ յան տակ, սեփական սպառման և շուկայում ծախելու համար կմնա այնքան ավելի մրթերք, վորքան նա ավելի արտադրի, վորքան նա ավելի հավաքի և վորքան նա ավելի լավ կատարի բերքահավաքը:

ժողկոմխորհի և կենտկոմի վորոշումը բերքահավաքի մասին, վերացրել են անցյալ տարի կիրառվող սահմանափակումը, վորոշ քանակից ա-

վելի աշխոր ունեցած կոլտնտեսականներին մը-
թերքով յեկամուտ տալու առթիւ: Դա նշանա-
կում է, վոր այն կոլտնտեսականը, վորը կոլտն-
տեսութեան արտադրութեան մեջ ավելի աշխա-
տանք է թափել, կստանա աւելի մեծ բաժին՝
վոչ միայն յեկամուտի ղրամական, այլև մթե-
րային մասից, համապատասխան այն բանի, թե
վերջան աշխոր ունի նա:

Այդ վորոշումը սահմանում է կոլտնտեսակա-
նին վորոշ քանակութեամբ մթերքով ավանս
տալը, համապատասխան իր ունեցած աշխուրի
քանակի:

Նույն այդ վորոշումը բերքահավաքը լավ
կատարող կոլտնտեսական բրիգադների և բրի-
գադիրների համար սահմանել է յեկամուտի
բարձրացում տասից մինչև 20 տոկոսով: Իսկ
բերքահավաքը վատ կատարող բրիգադների և
բրիգադիրների համար յեկամուտի համապատասխան
իջկցում:

Այդ բոլոր վորոշումներն ոժանդակում են
յոյողատնտեսական արտերիների կազմակերպչա-
կան արտադրական ամրապնդման, վորոնք կա-
ռուցված են հետևյալ կանոնի հիման վրա.—Յու-
րաւանջուր կոյսնեստական ստանում է կոյսնեսու-
թյան քնդհանուր յեկամսի այն մասը, վ զբ համա-
պատասխանում է նրա մասնակցութեան չափին՝
քնդհանուր կոյսնեստական աշխատանքի մեջ:

Բերքահավաքի լավ կատարումը, իրական
պայքարը կորուստների դեմ, հնձված հացահա-
տիկի անմիջապէս դիզելը, նրա արագ կալուածը—
հացամթերման կիրառումը և յեկամուտի բաշխու-

մը՝ կառավարութեան վորոշումների հիման
վրա, պետք է ամենուրեք ապահովեն այն-
պիսի դրութիւն, վորպեսզի այն կոլտնտե-
սութիւնները, վորոնք լավ են ցանել, հա-
վաքել ու կանոնավոր են կատարել նրանց հա-
մար սահմանված պետական մթերութեան պլա-
նը, իրենց արտադրութեան տակ, սեփական
սպառման համար ունենան ավելի մեծ քանակու-
թեամբ հաց, և համապատասխանորեն, այն կո-
լտնտեսականները, վորոնք կոլտնտեսական ար-
տադրութեան մեջ ավելի մեծ աշխատանք են
ներդրել, ստանան յեկամուտի ինչպէս մթերային,
նույնպէս նաև ղրամական մասից ավելի մեծ
բաժին:

ԱՅՍՊԵՍ, ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ՀԱՄԱՐ ԹԱՆԳ Ե
ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՈՐՆ ՈՒ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ
ԺԱՄԸ: ԳՈՐԾԻ ԱՆՑՆԵՆՔ:

ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ՅԵՎ ՀԱՅԱՍՏԵՐՄԱՆ ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կուսակցութեան վորոշումները (հացի և անասունների մթերման, կոլտնտեսային առևտրի մասին և այլն) ստեղծում են բոլոր անհրաժեշտ պայմանները՝ հաջողութեամբ անցկացնելու բերքահավաքի և հացամթերման կամպանիաները, կատարելու հացի պլանը և հնարավորութեան հն առիթի կոլտնտեսութեաններին ստեղծել անհրաժեշտ սերմաֆոնդեր, կերի ֆոնդեր և պարենավորում — արտադրական առաջադրութեանները բարեխղճորեն կատարող կոլտնտեսութեաններին և կոլտնտեսականների համար, նույնպես և սպահովում են կոլտնտեսութեանների, կոլտնտեսականների և անհատականների մթերքների ավելցուկների անարգել վաճառքը շուկաներում:

1. ՔԱՀՀԱՆԱՅԻՆ ՅԵՎ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ԿԱՄՊԱՆԻԱՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Յերկրկոմի պլենումը պարտավորեցնում է տեղական կուսակցական, խորհրդային և կոլտնտեսային կազմակերպութեաններին, ՄՏ կայաններին և խորհրդային տնտեսութեաններին՝

ա) Ապահովել բոլոր հասկավոր բնութիւնի քաղհանք լրիվ և իր ժամանակին, համաձայն գոյութեան ունեցող ագրոկանոնների:

բ) Ավարտել բերքահավաքի գործիքների նորոգումը հուլիսի 10-ին — հնձիչներ, խրճկապիչներ, կամբայներ, վենդրոտներ, կալսիչներ, շարժիչներ, լոկոմոբիլներ, պիկկերներ, յեզիպտացութեան կալսիչներ և նորոգել բամբակահավաք մեքենաները՝ մինչև ոգոստոսի մեկը:

գ) Հացի բերքահավաքն սկսել մոմահատնութեան ժամանակից, թույլ չտալով, վոր ժամանակն անցնի:

դ) Հասկաբույսերի հունձը խորհրդային տնտեսութեաններում ավարտել 10—15 որում, իսկ կոլտնտեսութեաններում՝ 15—16 որում:

ե) Այնպես դասավորել ուժերն ու դյուղատնտեսական մեքենաները, վոր հասկաբույսերի բերքահավաքն ավարտվի մինչև շարքահերկ բույսերի մասսայական հասունացումը, իսկ շարքահերկ բույսերի հավաքը վոչ ուշ, քան աշնանացանի սկիզբը:

զ) Մասնավորապես խորհրդային տնտեսութեաններում բերքահավաքի ժամկետները կրճատելու պատահով, կոմբայների աշխատանքներին լրացուցիչ կազմակերպել ուրիշ բերքահավաք մեքենաների աշխատանքը (վենդրոտներ, խրճկապիչ, հնձիչ մեքենաներ): ՄՏ կայաններում մշակել և անցկացնել տրակտորների և կոլտնտեսային լծկան ուժի բերքահավաքի աշխատանքների միասնական պլանը:

ը) Ծավալել մասսայական աշխատանք մարտի 9

հացը հնձի հետևից ձեռքով խուրձեր կապելու համար:

թ) Ապահովել հացի դաշտադիրդուվը վոչ ուշ, քան հնձից մի որ հետո, վոչ քի դեպքում թույլ չտալ հացը հնձած թափված նա, դաշտադիրդուվն հետ միասին ապահովել հացի կալադիրդուվը և ծավալել կալսումը բոլոր կալսիչներով աշխատեցնելով նրանց որական 20 ժամ:

Այդ տեսակետից անհրաժեշտ համարել հնձվող հասկաբույսերի վաղ պակաս, քան կեսի դիրդուվը կալերում:

Պարտավորեցնել բոլոր կուսակցական, խորհրդային և կոլտնտեսային կազմակերպություններին այնպիսի ընթացք տալ կալադիրդուվն, վոր բերքահավաքի ընթացքում, ինչ ելվոր լինի, ամբողջ չկալված հացն անմիջապես դիրդվի կալիում և այդ դիրդումն այնպես անել, վոր հացը կալսիչներին (մոլոտիկաներին) մատուցվի անմիջապես դեղերից:

ժ) Ամբողջ յերկրամասի կոլտնտեսային գյուղական հատվածի համար կալի պլարուման ամենաուշ ժամկետը նշանակել 45 օրից վոչ ավելի հնձից հետո: (Հյուսիսային ռայոնների համար վաղ աշնանացանի պատճառով առանձնապես նշանակել ժամկետերը):

Հանձնարարել Յերկրհողվարչությունը առանձնապես վորոշել յերկրամասի առանձին ռայոնների ժամկետերը:

ի) Բարդ մեքենաների լայն գործածություն հետ միասին, որինակ՝ կոմբայնով արևածաղիկը հավաքելու ժամանակ և կալսիչով արևածաղիկը

կամ ուրիշ շարքահերկ բույսեր կալսելու ժամանակ, անհրաժեշտ համարել ոգտագործել, կալսին հարկ յեղած դեպքում, նաև ավելի հասարակ գործիքներ (ձիակալսիչներ, կամեր և այլն):

լ) Նշելով, վոր անցյալ տարի բերքահավաքն անչափ ուշացավ, վորի հետևանքով և շարքահերկ բույսերը կորուստ ունեցան, պարտավորեցնել տեղական բոլոր կուսակցական, խորհրդային և կոլտնտեսային կազմակերպություններին, խորհրդային անտեսություններին և ՄՏ կայանների ղերեկաորներին, ապահովել շարքահերկ բույսերի բերքահավաքի ավարտումը, հասունացման մոմենտից սկսած, հետևյալ ժամկետերին՝

Արևածաղիկը խորհրդ. անտեսություններում	15 օր
Կոլտնտեսություններում	20 »
Ցեղիպտացորենը խորհրդ. անտեսություններում	15 »
Կոլտնտեսություններում	20 »
(Աղգային մարզերում, բացի Ադիգեյից և Չերքեսիայից)	40 »
Շաքարահանքեղի փորումն ու կրումը խորհրդ. անտեսություններում	15 »
Կոլտնտեսություններում	35 »
Բամբակը խորհրդ. անտեսություններում	30 »
Կոլտնտեսություններում	40 »
Փխսխոտը խորհրդ. անտեսություններում	30 »
Կոլտնտեսություններում	40 »

Առանձնապես մշակել արևածաղիկի և զենադերչակի բերքահավաքի պլանը, ապահովելով ամբողջ արևածաղիկի կալադիրդուվը:

խ) Հացի քաղհանն ու բերքահավաքն առհասարակ պետք և կատարի այն բրիգադը, վորն ամրացած և տվյալ հողամասին, այդ դեպքում

կոլտնտեսութեան վարչութիւնը, նախած ցանքը ժամանակին կատարելուն, խնամքով քաղհանին, իր ժամանակին և տնտեսորդին հավաքելուն, բարձրացնում կամ իջեցնում և զանազան բրիգադների աշխուրների վարձը 10—20 տոկոսով (բարձրացման համար հատկացնելով բաշխվող ֆոնդի հատուկ մասը):

ծ) Վերացնել ամեն սահմանափակում կոլտնտեսականներին տրվող այն հացի, վորը համաձայն աշխուրների իրենց և պատկանում: Պարտավորեցնել ռաշոնական, խորհրդային և կոլտնտեսային կազմակերպութիւններին, ապահովել լրիվ հանձնելու կոլտնտեսականներին այն հացը, վորը պատկանում է նրանց՝ համաձայն աշխուրների, անկախ այդ հացի քանակից:

2. ՊԱՅՔԱՐ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԻ ԴԵՄ

Ցերկիկովի պլենումն ընթացիկ տարվա բերքահավաքի կամպանիայի կենտրոնական խնդիրը համարում է կորուստների դեմ պայքարելը՝ թե ամբողջ բերքը լրիվ հավաքելու և թե հավաքած արտադրանքի բարձր վորակը պահելունկատմամբ: Յուրաքանչյուր կոլտնտեսականին, ՄՏկայանի և խորհրդային տնտեսութեան բանվորի պատվի գործը պետք է դառնա այդ խնդրի կատարումը: Անհրաժեշտ է՝

ա) Կատարել բարձր վորակի քաղհան:

բ) Չունենալ բացատներ հնձի ժամանակ:

գ) Վերացնել հատիկի կորուստը դաշտադիրգումի և կալադիրգումի ժամանակ, գործադրելով հնձի ժամանակ հատիկավորսիչներ:

դ) Խնամքով հավաքել հասկերը դաշտից՝ հատկապես դաշտադիրգումից և կալադիրգումից հետո:

ե) Նշանակել հատկապես կալսիչների կարգավորման պատասխանատու անձնավորութիւններ, թույլ չտալու համար հարգում և ծղոտում հատիկներ թողնելը, պարտավորեցնելով ռաշոնական և գյուղական կազմակերպութիւններին սխտեմատիկ ստուգել կալսիչների աշխատանքը:

զ) Կալադիրգի սարքումն ու ավարտումը հանձնարարել ավելի վորակավորված կոլտնտեսականներին:

3 ՀԱՅԱՄԹԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

Կենտկովի և Ժողկոմխորհի վորոշումը կոլտնտեսային-գյուղական սեկտորի 1932 թվի հացամթերումների պլանը կրճատելու մասին և անցյալ տարվա համեմատութեամբ ցանքատարածութիւնների ընդարձակումն ապահովում են ամեն կերպ պետական հացամթերումների պլանը իր ժամանակին և անպայման կատարելու համար: Հացամթերումների կենտրոնացրած պլանի կատարումը պետք է սերտորեն կապված լինի բերքահավաքման և գյուղատնտեսական աշխանային բոլոր աշխատանքներին:

Այդ հիման վրա նշանակել յերկրամասի բոլոր տեսակի հացամթերումների կատարման վերջին ժամկետները մինչև 1932 թվի դեկտեմբերի 1-ը, իսկ յեզրպտացորենի մթերման ժամկետն ազդային մարդերում—մինչև 1933 թ. հունվարի 1-ը, այնպես, վոր Կենտկովի և Ժողկոմխորհի 20 մայիսի

1932 թ. վերոշման հիման վրա կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսականները և աշխատավոր անհատականները կարողանան ծավալել կոլտնտեսային առևտուրը:

Նշել, վոր հացամթերումների պլանի ճիշտ բաշխումից ռաշոններում, գյուղերում և կոլտնտեսություններում, զգալի չափով կախված է այդ պլանի կատարումը և կոլտնտեսությունների հետագա կազմակերպչական - տնտեսական ամրացումը:

Նպատակ ունենալով վերացնել պլանների քաշխման անցյալ տարվա սխալներն առանձին բնակավայրերի և կոլտնտեսությունների միջև, պարտավորեցնել ռաշոնական կուսակցական կազմակերպություններին, նույնպես Յերկրհողվարչությունն ու հացամթերման մարմինն ձեռք առնել բոլոր միջոցները ամենաճիշտ կերպով, յերեւան հանելու ցանքատարածությունները և բերքատվությունը, վորի համար՝

ա) Հաստատել Յերկրկոմի բյուրոյի վորոշումը հատուկ յերկրային հանձնաժողով՝ ստեղծելու մասին, վորը հաշվառելու յե բերքը և կազմելու յե հացամթերումների պլանը:

բ) Ապահովել երսպերտ հանձնաժողովների աշխատանքի լավացումը և՝

գ) Ընտրել հատուկ մարդիկ, տեղերում ստեղծելու բերքի իսկական ղրությունը:

Հացամթերումների պլանը յերկրամասում հաստատել ըստ ռաշոնների և հատվածների, նաև ըստ յուրաքանչյուր խորհրտնտեսության և ՄՏ կայանի:

Հացամթերումները պլանի կազմելուն անցնել հունիսի 20-ից, այնպես վոր ռաշոնների և մարզերի մինչև հուլիսի 1-ը ունեցած մոտավոր նկատառումները հիման վրա, հուլիսի 10-ին տալ ռաշոններին հացամթերումների հսկիչ թվերը: Հացամթերումների պլանն ըստ ամիսների, ռաշոնների և հատվածների, հաշվի առնելով ռաշոնների յեղրակացությունները հսկիչ թվերի վերաբերյալ, հաստատել հուլիսի 25-ին, այնպես վոր ռաշոնները կարողանան վորոշել հացամթերման կայուն պլանները յուրաքանչյուր գյուղի, կոլտնտեսության, անհատական չքավոր-միջակ տնտեսությունների համար կայուն առաջադրություններով:

Ռաշոնների հացամթերումների պլանները կազմելիս նկատի ունենալ, վոր՝

ա) Յուրաքանչյուր ռաշոն անպայման և առաջին հերթին պիտի կատարել կենտրոնացրած հացամթերումների պլանը:

բ) Պիտի ապահովել սերմի և կերի ֆոնդերը, նույնպես և աշխրդերով բաշխվող ֆոնդերը:

Հացամթերումները կազմակերպելու համար ստեղծել հատուկ հանձնաժողովներ, նախագահություններ ռաշոնների նախագահների, մասնավորապես վորոշելու համար ռաշոնի առանձին կոլտնտեսականների հացամթերումների պլանը, կազմել հացամթերումներին ոժանդակող հանձնախմբեր կոլտնտեսություններում, բրիգադներում, գյուղխորհուրդներում, վոր պլանը հաղորդեն յուրաքանչյուր անհատական տնտեսության, կայուն առաջադրություններ տան ունեոր-կուլակային

1932 թ. վորոշման հիման վրա կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսականները և աշխատավոր անհատականները կարողանան ծավալել կոլտնտեսային առևտուրը:

Նշել, վոր հացամթերումների պլանի ձևաբաշխումից ռազոններում, գյուղերում և կոլտնտեսություններում, զգալի չափով կախված է այդ պլանի կատարումը և կոլտնտեսությունների հետագա կազմակերպչական - տնտեսական ամրացումը:

Նպատակ ունենալով վերացնել պլանների բաշխման անցյալ տարվա սխալներն առանձին բնակավայրերի և կոլտնտեսությունների միջև, պարտավորեցնել ռազոնական կուսակցական կազմակերպություններին, նույնպես Յերկրհողվարչությանն ու հացամթերման մարմինն ձեռք առնել բոլոր միջոցները ամենաձիշտ կերպով, յերեան հանելու ցանքատարածությունները և բերքատվությունը, վորի համար՝

ա) Հաստատել Յերկրկոմի բյուրոյի վորոշումը հատուկ յերկրային հանձնաժողով ստեղծելու մասին, վորը հաշվառելու յե բերքը և կազմելու յե հացամթերումների պլանը:

բ) Ապահովել եքսպերտ հանձնաժողովների աշխատանքի լավացումը և՝

գ) Ընտրել հատուկ մարդիկ, տեղերում ստուգելու բերքի իսկական դրությունը:

Հացամթերումների պլանը յերկրամասում հաստատել ըստ ռազոնների և հատվածների, նաև ըստ յուրաքանչյուր խորհրտնտեսության և ՄՏ կայանի:

Հացամթերումների պլանի կազմելուն անցնել հունիսի 20-ից, այնպես վոր ռազոնները և մարզերի մինչև հուլիսի 1-ը ունեցած մոտավոր նկատառումների հիման վրա, հուլիսի 10-ին տալ ռազոններին հացամթերումների հսկիչ թվերը: Հացամթերումների պլանն ըստ ամիսների, ռազոնների և հատվածների, հաշվի առնելով ռազոնների յեղրակացությունները հսկիչ թվերի վերաբերյալ, հաստատել հուլիսի 25-ին, այնպես վոր ռազոնները կարողանան վորոշել հացամթերման կայուն պլանները յուրաքանչյուր գյուղի, կոլտնտեսության, անհատական չքավոր-միջակ տնտեսությունների համար կայուն առաջադրություններով:

Ռազոնների հացամթերումների պլանները կազմելու նկատի ունենալ, վոր՝

ա) Յուրաքանչյուր ռազոն անալոյման և առաջին հերթին պիտի կատարի կենտրոնացրած հացամթերումների պլանը:

բ) Պիտի ապահովի սերմի և կերի ֆոնդերը, նույնպես և աշխուրներով բաշխվող ֆոնդերը:

Հացամթերումները կազմակերպելու համար ստեղծել հատուկ հանձնաժողովներ, նախագահությամբ ռազոնի ղեկավարների, նախագահների, մասնավորապես վորոշելու համար ռազոնի առանձին կոլտնտեսականների հացամթերումների պլանը, կազմել հացամթերումներին ոժանդակող հանձնախմբեր կոլտնտեսություններում, բրիգադներում, գյուղխորհուրդներում, վոր պլանը հաղորդեն յուրաքանչյուր անհատական տնտեսության, կայուն առաջադրություններ տան ունեոր-կուլակային

տնտեսութիւններին, ոժկոմների աշխատանքների շուրջը լայն ծավալել մասսայական աշխատանք և թույլ չտալ, վոր վարչարարութիւնն անեն:

Հատկապէս նշել, վոր անհրաժեշտ է ձիշտ հաշ-վի առնել ամբողջ կալսող և փոխադրվող հացը, վորի համար ընտրել հատուկ ստուգված կոլտնտեսականներ-կոոպներ յուրաքանչյուր կալսիչի մոտ, ապահովելով յուրաքանչյուր կալսիչը կը-շեռքով և ընտրել կոլտնտեսութիւններում հատուկ պատասխանատու մարդ (վարչութիւնի վորեւէ ան-դամ) կոլտնտեսութիւնի մատուցվող և ծախսվող հացի հաշվառման համար:

Անհրաժեշտ համարել յուրաքանչյուր ուս-նում ընտրել հացամթերման պլանի կատարման համար աշխատանքի և պաշտպանութիւնի հանձ-նաժողովի վերահսկիչ լիազոր:

Հացամթերումների պլանի կատարումը սկսել կալսի հետ միասին, իսկ կալսում հացի 15—20 տոկոսը պետք է կանխապէս բաշխվի կոլտնտե-սականներին՝ ըստ աշխուրների, այն հաշվով, վոր մինչև սեպտեմբերի 1-ը սրված լինի կոլտնտե-սականներին պատկանելիք պարենավորման, հա-ցի Փոնդի 15 տոկոսը (բաշխելով մինչև ոգոս-տոսի 15-ը ստացվող աշխուրների համաձայն):

Պարտավորեցնել ուսյոնի կուսակցականներին և ուսյոնական կոլտնտեսութիւններին իր ժամա-նակին ապահովել կոլտնտեսականներին ղրամա-կան կանխավճար տալը:

Սուաջարկել Յերկրային՝ մատակարարբաժնին ապահովել այս հուլիսի 15-ից յերկրամասում ըս-տացվող բոլոր ապրանքների 75 տոկոսը գյուղ

փոխադրելու, ապահովել փոխադրութեան կար-գավորումն առանձին ուսյոններում և գյուղերում, նայած հացամթերումների պլանի հաշիւ կատար-ման և կոլտնտեսային առևտրի ծավալման: Պար-տավորեցնել ուսյոնական կազմակերպութիւննե-րին և հացամթերող բաժնին ապահովել հացա-մթերումների ամբողջ տեխնիկական բաղայի պատ-րաստումը (պահեստարաններ, կշեռներ, պար-կեր, ելեատորների և շտեմարանների շինարարու-թեան ավարտում և այլն) վոչ ուշ, քան այս 1932 թ. հուլիսի 1-ը:

Պարտավորեցնել ուսյոնական կազմակերպու-թիւններին և յուրաքանչյուր առանձին խոր-հրդային տնտեսութեան, ՄՏկայաններին, և կոլ-տնտեսութեան կազմել հացահատուկները մթերա-կայան փոխադրելու պլանը, ընտրելով հատուկ տրանսպորտային բրիգադներ՝ (վորտեղ վոր սա-յապաններն աշխատում են աշխուրներով՝ հաշվառած գործավարձի հիման վրա) հացն ընդունող կայան-ներ փոխադրելու համար, միանգամայն ապա-հովելով հացի փոխադրութեան և հանձնելու պլանն ըստ հնգորյակների:

4. ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

Յերկրկոմի պլենումը մատնանշում է, վոր կո-րուստների դեմ պայքարելը, հացամթերումների պլանն ամենակարճ — ժամանակում անպայման լրիվ կատարելը, գյուղատնտեսական արտելի կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման հա-մար պայքարը, այդ բոլորը հանդիսանում են կուսակցական կազմակերպութիւններին հիմնա-

կան խնդիրները և ընթանալու յեն սրված դասա-
կարգային պայքարի ու կուլակուլթյան մնացորդ-
ների փորձերի պայմաններում՝ խանգարելու այդ
խնդիրները կատարումը:

Յերկրկոմը նախադդուշայնում է և տեղական
կուլակցական կազմակերպություններին՝ բուրժու-
ական ձգտումների զրոսեորումների դեմ խորհու-
տեսություններում և սեպականատիրական տրա-
մադրությունների դեմ կոլտնտեսություններում,
հացի հափշտակման, կորզողական և հավասարեց-
ման փաստերի դեմ կոլտնտեսությունների առան-
ձին հետամնաց խավերի միջև, վորոնց ոգտագոր-
ծում են կուլակուլթյան մնացորդները հատկապես
հացամթերումների առթիվ և, վերջապես, աջ ու-
պորտունիստական և «ձախլիկ» ցատկումների դեմ
(վարչարարություն և այն) և պահանջում է, վոր
կուլակցության վորոշումները հետևողականորեն
ու անշեղ կիրառվեն կյանքում: Յերկրկոմը հատ-
կապես տեղական կազմակերպությունների ուշա-
դրությունն է հրավիրում կոլտնտեսային կադրերի
ամրացման անհրաժեշտության վրա, համաձայն
հենտկոմի վորոշման: Իրա համար Յերկրկոմի
պլենումը քացառիկ նշանակություն է տալիս
մասսայական աշխատանքի ծավալման—քաղհա-
նային, բերքահավաքի և կալսի ու հացամթերու-
մների պլանի կատարման կամպանիաների շուրջը,
տեղափոխելով կուլսըջիջների, գյուղխորհուրդների
և կոմյերիտմության աշխատանքն անմիջապես
դաշտերն ու բերդգաղները, կոմունիստների պար-
տադիր անմիջական մասնակցությամբ բրիգադի
արտադրական աշխատանքներին:

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՍԱՍԻՆ

1. Կոլտնտեսային առևտրի դերն ու նշանակու-
թյունը ժամանակակից ետապում վորոշված են
կուլակցության հենտկոմի կողմից հետևյալ կեր-
պով՝ «Արդյունաբերական ապրանքների քանա-
կության անընդհատ աճի և գյուղում հացահատի-
կի աճի հետ կապակցված մեծանում է նաև կոլ-
տնտեսային առևտրի ծավալման հնարավորու-
թյունը: Կոլտնտեսային առևտուրը քաղաքներին
գյուղատնտեսական մթերքներ մատակարարող
լրացուցիչ կարևոր աղբյուր է դառնում: Այս հան-
գամանքի հետ կապակցված, Խորհրդային իշխա-
նությունը հնարավորություն ստացավ պետական
հացամթերումների մեթոդի հետ միասին՝ վորպես
քաղաքի բնակչությանը մատակարարելու միջոց,
գործադրել ուրիշ, իրենց, կոլտնտեսություններին
և կոլտնտեսականների կողմից կատարվող հացի
առևտրի մեթոդը: Խնդիրը կայանում է նրանում,
վոր քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանա-
ռության հետագա ծավալման և քաղաքի բնակ-
չությանն էլ ավելի լավ մատակարարման շահերն

աշքի առաջ ունենալով, դուգակցել այդ յերկու մեթոդները և ծավալել կոլտնտեսային առևտուրը»։ (ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի և ՀԿ (բ) ԿԿ-յի վորոշումը 1932 թվի հացամթերուսների պլանի և կոլտնտեսային հացի առևտրի ծավալման մասին)։ Հացի կոլտնտեսային առևտրի դեբի վերաբերյալ կենտկոմի այդ վորոշումը սահմանում է կոլտնտեսային առևտրի նպատակները, կոլտնտեսային արտադրության այլ մեթոդներով, վորոնք բավարարում են սպառողներին։

2. Կոլտնտեսային առևտրի զարգացումը Հյուսիսային Կովկասում դեռ ևս դուրս չի յեկել առաջին փորձերի և սկզբնական շրջանից (միայն վերջի ժամանակում սկսվել է նրա ցանցի ընդարձակումը, այս տարվա մինչև հունիսի 1-ը բացվել են 26 կոլտնտեսային կենտրոնական վաճառանոցներ և 307 կոլտնտեսային խանութներ ու կրպակներ։ Կոլտնտեսային առևտուրը այս տարվա ապրիլ ամսում ունեցել է միայն 535 հազար ուրբլու շրջանառություն)։ Այս նախաձեռնությունները և առաջին փորձերը կոլտնտեսային շուկաները ընդարձակելու գործում ցույց են տալիս, վոր հերթական կարևորագույն խնդիրը կայանում է՝ ամենակարճ ժամանակամիջոցում կազմակերպելու կոլտնտեսություն, կոլտնտեսականների և աշխատավոր անհատականների առևտուրը, նսպասելով ինքնահոսին այդ ապարեզում։ Միայն ծավալելով կոլտնտեսային առևտուրը և վճռականապես լավացնելով պետական և կոոպերատիվ առևտրի աշխատանքը, հնարավոր է խկապես արմատախիլ անել մասնավոր գնող-

ներին և սպեկուլյանտներին, վորոնք փորձում են շահվել բանվորների և գյուղացիների հաշվին։

3. Գյուղատնտեսական հիմնական մթերքների մթերուսների կենտրոնական պլանի պակասեցումը (հաց, անասուն, յուղ, ձու, բանջարեղեն և այլն), հանելով նաև կենտրոնացված մթերուսներից մի շարք մթերքներ (ձագար, վորս, մեղր, մոմ, մի շարք բանջարեղեններ և պտուղներ), նաև ամբողջ ապրանքային արտադրանքի առավելագույն մորիլիզացիան, հնարավորություն են տալիս կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների ձեռքին կուտակելու դգալի ապրանքային ավելցուկները կոլտնտեսային առևտրի համար։

Իրան համապատասխան վճռակառարեսպետք է վերացվեն մթերող կազմակերպությունները աշխատանքում յեղած խեղաթյուրումները, յերբ մի շարք դեպքերում վերցնում են կոլտնտեսություն, կոլտնտեսականների և անհատական չբավորների և միջակի ապրանքային ավելցուկները կոնտրակտացիայի կարգով։

Յերկրկոմի պլննումը հավանություն տալով բյուրոյի վորոշմանը՝ անասնամթերման և բանջարեղենի մթերման հարցերում, հանձնարարում է բյուրոյին՝

ա) վերանայել ձվի, թռչնեղենի, յուղի, մրրգերի կոնտրակտացիայի ծավալն ու չափերը՝ կրճատելու նպատակով, այնպես վոր ապրանքային ֆերմաներից հանվող ապրանքներն ավելի չլինեն արտադրանքի 70 տոկոսից, իսկ կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և ան-

հատական չքավորների ու միջակների համար վոչ մի դեպքում բարձր չլինեն ֆերմաների համար վորոշված կոնտրակտացիայի նորմաներից:

բ) Վերացնել կոնտրակտացիոն պայմանագրերը ճազարների (Մոսկվայի և Լենինգրադի համար ճազարների կենտրոնացված մթերման պլանը կատարելուց հետո), վորսորդության, մթերքների, մեղրի ու մոմի, մրգերի (բացառությամբ կորիզավոր պտուղների և խաղողի) և հատապտուղների նկատմամբ (բացի կոնսերվային և չորացվող մրգերի արդյունաբերության գոտիներից, վորտեղ կոնտրակտացիոն պայմանագրերը պահվում են):

գ) Կոնտրակտացիոն ռալոնները վերանայել, կոնտրակտացիայից ազատելու համար այն ռալոնները, վորոնք իրենց գյուղատնտեսական արտադրանքով կցված են բանվորական հիմնական կենտրոններին, նույնպես և այն ռալոնները, վորոնք իրենց գյուղատնտեսական ձևի արտադրանքով ապրանքային չեն:

դ) Թույլադրել սահմանափակ պլաններից գուրս, փոքր ձկնորսության ջրերում վորսված ձկան կոլտնտեսային առևտուրը, նույնպես վայրի վորսը (դիկ):

4. Կոլտնտեսային առևտրի ծավալման պարտադիր պայմանը պետք է հանդիսանա կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և անհատականների կողմից կենտրոնացած պլանով յեղած առաջադրությունների կանոնավոր կատարումը: Կոնտրակտացիայի պայմանագրերը պետք է համարվի սոսի պարտականություն պե-

տության առաջ, վորը պետք է կատարվի անպայման և առաջին հերթին: Դրան համապատասխան, Ֆերկրկոմը պարտավորեցնում է մթերող կազմակերպություններին ապահովել այս պայմանագրի իրականացումը, հասցնելով նրան անպատճառ մինչև կոնտրակտանտը, (այն դեպքում, յերբ պայմանագրերը կնքված է ՄՏ կայանի միջոցով, անհրաժեշտ է պայմանագրերը հասցնել ամեն մի կոլտնտեսության), նշանակել մթերքը պետությանը հանձնելու (վաճառքի) ձիշտ ժամկետները՝ համաձայն կոնտրակտացիոն պայմանագրերի, մթերքները հանձնելու ժամկետների վորոշ հերթապահությամբ, վերահսկելով պայմանագրի իրականացումը, համաձայն կոնտրակտացիոն պայմանագրերի: Մթերքների չարամիտ չհանձնումները պետք է յենթարկվեն պատասխանատվության: Կոլտնտեսությունները և ապրանքային ֆերմաները, վորոնք պայմանագրի համաձայն մթերքները ժամանակին չեն տալիս, զրկվում են իրենց մթերքները վաճառելու իրավունքներից, իսկ նրանց ղեկավարները կրում են անձնական պատասխանատվություն, պետական մթերումները քայքայելու համար:

Միևնույն ժամանակ Ֆերկրկոմի պլենումը վրձնականապես նախադգուշացնում է կուսկազմակերպություններին, կոլտնտեսականների և անհատականների առևտուրը բյուրոկրատար կարգավորելու դեմ, ժամանավորապես արգելում է տալ և պահանջել վկայականներ՝ արտադրանքը վաճառելու չափեր հաստատելու իրավունքի համար և այլն:

Իրան գուգընթաց քաղխորհուրդները և գյուղ-
խորհուրդները պետք է խիստ կերպով հետևեն և
թույլ չտան գնորդներին, սպեկուլյանտներին և
մասնավոր առևտրականներին գնելու կոլտնտե-
սություններից, կոլտնտեսականներից, և անհա-
նատականներից գյուղատնտեսական մթերքները,
կիրառելով գնորդներին և սպեկուլյանտներին նը-
կատմամբ ժողովուրդին 1932 թվի մայիսի 20-ի
վորոշումը, վոչ մի դեպքում թույլ չտալով այդ
վորոշման կիրառումն աշխատավոր անհատական-
ների և կոլտնտեսականների նկատմամբ, վո-
րոնք վաճառում են իրենց սեփական արտա-
դրանքը:

5) Ամեն մի կոլտնտեսության առաջ խնդիր
հարուցել ապրանքային արտադրության առա-
վելագույն մոբիլիզացիայի, վոչ միայն կենտրո-
նացման պլանը ապահովող, այլ առանձնացնելով
հատուկ ֆոնդեր կոլտնտեսային առևտրի համար:
Կոլտնտեսությունների նախաձեռնությունը ծա-
վելի մասնավորապես ստեղծելու ֆոնդեր մանրա-
նասնաբուծության (ճագար, թռչուն) դարգացման
համար, պտուղների և բանջարեղենների (բանջա-
րեղեն և պտուղներ, հատապտուղներ, վայրի պը-
տուղներ հավաքելու, չոր միրգ պատրաստելու և
այլն), մեղրի, բուսական յուղի և այլն:

Կոլտնտեսությունների ուղակի պարտակա-
նությունն են և նաև ոգնություն ցույց տալ և կադ-
մակերպել կոլտնտեսականներին թե անհատական
տնտեսության ապրանքային արտադրանքի և թե
բաշխման ֆոնդից ստացվող մթերքների իրաց-
ման գործում:

Կոլտնտեսային և կոլտնտեսականների մթերք-
ները փոխադրելու, այդ մթերքները նախ և ա-
ռաջ յերկրամասի հիմնական արդյունաբերական
կենտրոններում իրացնելու նպատակով, կոլտն-
տեսությունները պարտավոր են հատկացնել հա-
տուկ լծկան ուժ, վորը չպետք է ազդի կոլտն-
տեսականների անմիջական արտադրական աշ-
խատանքներին:

Կոլտնտեսային առևտրի խնդիրներին շուրջը
մասսայական աշխատանք ծավալել կոլտնտեսու-
թյուններում: Կոլտնտեսությունների վարչու-
թյունները պարտավոր են կոլտնտեսային ժողով-
ներում պարբերաբար հաշիվ տալ կոլտնտեսային
առևտրի ընթացքի (ծախած մթերքներ, շահած
գումարներ, նրանց ոգտագործումը, հավելյալ մի-
ջոցներ մոբիլիզացիան և այլն) և կոլտնտեսա-
կաններին հասցրած ոգնության մասին նրանց
արտադրանքը ծախելու գործում:

6. Կոլտնտեսային առևտրի հաջող ծավալումը
պետք է ապահովվի արդյունաբերական ապրանք-
ների աճող ֆոնդերը ճիշտ ոգտագործելով, գյու-
ղի աճող կարիքները բավարարելու համար:

Հաստատելով Յերկրկոմի բյուրոյի վորոշումը
լայն գործածության մթերքների արտադրության
առավելագույն դարգացման մասին և նրանց մո-
բիլիզացիան շուկայի շրջանառության համար,
պլննումը հայտարարում է՝

ա) Կոլտնտեսային շուկաներում ծավալել կոոպե-
րացիայի և պետական առևտրի ցանց, վորը պետք
է սպառի կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսա-
կանների լայն գործածության ապրանքները:

բ) Այդ նպատակով արդիւոյներացիայի մը-
թերքները, վորոնք նախանշանակված են գյուղա-
կան սպառողի համար, մաքսիմալ չափով ու-
ղարկել կոլտնտեսային առևտրի շուկաները:

գ) Ապահովել արդյունաբերական ապրանք-
ների բոլոր ֆոնդերի 75 տոկոսի փոխադրումն ու
սպառումը կոլտնտեսային շուկաներում:

դ) Անխախտորեն իրականացնել կենտրոնա-
կան կազմակերպութիւնների վորոշումներն ապ-
րանքներով վճարելու ամեն տեսակի հատուկ
ֆոնդերը մինիմումի հասցնելու մասին:

ե) Ամեն կերպ ավելացնել լայն գործածու-
թյանապրանքների փոխադրումն այն ուայոնները,
վորոնք ավելի հաջող են ծավալել կոլտնտեսային
առևտուրը:

7. Պէնսումը պարտավորեցնում է բոլոր կազմա-
կերպութիւններին անշեղորեն ապահովել կոլ-
տնտեսութիւնների, կոլտնտեսականների և ան-
հատական աշխատավոր գյուղացիների իրավունք-
ները և թույլ տալ առեւտուր անելու շուկանե-
րում գոյութիւն ունեցող գների համաձայն,
թույլ չտալ վարչական կարգով և ստիպողա-
կանորեն դներ սահմանել գյուղացիների բերած
ապրանքների վրա: Շուկաներ կազմակերպելու
նպատակով աջակցել, վոր գյուղատնտեսական
ապրանքները մաքսիմալ չափերով բերվեն և ծախ-
վեն գլխավորապես հիմնական արդյունաբերական
քաղաքներում (Ռոստով, Շախտի, Տաքանրոզ,
Գրոզնի, Նովորոսիյսկ) և կուրորտներում:

Փակ բաշխիչներին և ճաշարաններին գյու-
ղատնտեսական ապրանքներ մատակարարելու

նպատակով, լայնորեն կիրառել նրանց և կոլտն-
տեսութիւնների միջև առևտրական պայմանա-
գրերի կնքումը՝ փոխադարձ համաձայնութեամբ
սահմանված գներով:

8. կոլտնտեսային առևտրի խանութների և
կրպակների թիվը միանգամայն անբավարար հա-
մարելով և նշելով կոլտնտեսային առևտրի հա-
մար տեխնիկական հիմք ստեղծելու առանձին
նշանակութիւնը (շենք, կահավորում և այլն) և
կուսակցական ու խորհրդային որգանների պա-
տասխանատվութիւնը այդ բոլորն ստեղծելու
համար, պէնսումը վորոշում է՝

ա) Հիմնական քաղաքներում կոլտնտեսային
առևտուրը զարգացնելու նպատակով հաստատել
հետևյալ ցանցը, բանալով այս կետերի կեսը
մինչև այս տարվա նույնիսի 25-ը և մյուս կեսը
մինչև հոկտեմբերի 1-ը:

	կոլտնե- սային շուկաներ	կոլտնտե- սային շուկաներ և կրպակներ փակ բաշխիչ ներին կից	կոլտնտեսա- յին կենտրո- նական խա- նութներ
Ռոստովում	5	150	20
Շախտում և հանքագոր- ծական ուայոններում	7	50	10
Տաքանրոզում	2	40	8
Գրոզնիում	4	50	7
Նովորոսիյսկում	2	25	6
Կուրորտներում	4	35	8
Տուսպսիում	2	10	3
Աղշերոսկի ուայոնում	2	10	2
Սուխումում	2	10	3

Դրան զուգընթաց թե կուսկազմակերպությունների և թե յերկաթուղային ու ջրային վարչությունների առանձին ուշադրությունը դարձնել կոլտնտեսային կրպակների ցանցի ընդլայման և կոլտնտեսականների ու անհատականների՝ յերկաթուղային կայաններում և նավահանգիստներում անարգել առևտրի վրա:

բ) Վերոհիշյալ քաղաքների քաղխորհուրդներին պարտավորեցնել կոլտնտեսային առևտրի համար հատկացնել նախկին շուկաների ծածկված շենքերը, ազատելով նրանց այլ նպատակների ողտազործումից, կառուցել շուկաներ, կոլտնտեսային առևտրի շարքեր (սեղաններ, կրպակներ) առևտրական շենքերը առաջին հերթին տալով կոլտնտեսային առևտրի համար:

գ) Պետական առևտրի և կոոպերացիայի որդանների պարտավորեցնել իրենց ունեցած շենքերը տրամադրել (նույնպես և իրենց խանութները, վաճառատեղաններն ու պահարանները) կոլտնտեսային առևտրի համար:

դ) Ռոստովի, Շախտի, Տադանրոդի, Գրոդնո, Նովորոսիյսկի և կուրորտների քաղխորհուրդներին պարտավորեցնել, կոլտնտեսային առևտրի համար տեխնիկական հիմք ստեղծելու նպատակով հատկացնելու քաղաքային բյուջեներին 500 հազար ռուբլի: Հանձնարարել Ֆերկրգործկոմին վերոշեյու ամեն մի քաղաքի մասը այդ գումարում:

ե) Կոլտնտեսային առևտրի տեխնիկական հիմքի ընդարձակման հետ զուգընթաց՝ քաղխորհուրդները պետք է քաղաքներում ապահովեն կոլտնտեսային առևտրի յեկող կոլտնտեսական-

ների և անհատականների կուլտկենցաղային ապասարկումը (բացելով թեյարաններ, ճաշարաններ, գիշերելու ռեկաններ, տեղեկատու բյուրոներ և այլն):

9. Պարտավորեցնել Հյուսիսային Կովկասի յերկաթուղուն և ջրային տրանսպորտին կոլտնտեսային առևտրի կարգով ուղարկված ապրանքներն ընդունել պետական և կոոպերատիվ կազմակերպությունների կողմից ուղարկված բեռների հետ հավասար պայմաններով և մշակել մի շարք միջոցառումներ, վերոնք կնպաստեն կոլտնտեսային մթերքների տեղափոխմանը՝ ամենից առաջ արդյունաբերական կենտրոնները:

Դրան համապատասխան պարտավորեցնել քաղաքային կուսկազմակերպություններին միջոցներ ձեռնարկել ամեն կերպ հեշտացնելու կոլտնտեսային արտադրանքի քաղաք տեղափոխելը (կարգի բերելով ճանապարհները, կամուրջները, լաստերը և այլն):

10. Կոլտնտեսային առևտրի ծավալման տեպակետից առանձին նշանակություն տալով վարկի ազատագործմանը, պլենումը հանձնարարում է Ֆերկրկոմի Բյուրոյին կարճ ժամանակում մշակելու այդ խնդրին այնպես, վոր տված վարկն ամեն կերպ նպաստի կոլտնտեսային առևտրի համար պատրաստած կոլտնտեսային արդադրանքի դարգացման շուտափույթ իրացմանը:

11. Պենումը պարտավորեցնում է բոլոր կազմակերպություններին Ս. Միության Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի վերոշումը և կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և աշխատավոր

անհատական գյուղացիների առևտրի կարգի և, գյուղատնտեսական միջերջների վաճառքի հարկի պակասեցման մասին» և Համառուսական Կենտրոնական և Ժողովուրդի վորոշումը «կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և աշխատավոր գյուղացիների առևտրի ծավալմանը աջակցելու միջոցների մասին» անշեղ կիրառելու կյանքի մեջ և հանձնարարել յերկրային Վ. Հ. Բ. Գ տեսչության կազմակերպել և ավարտել մոշ ուշ, քան հուլիսի մեկը այս որենքի իրագործման քննությունը ամենուր՝ տեղական որդանների կողմից:

12. Կոլխոզային առևտրի ծավալման պայմաններում ապրանք միջերոգ կազմակերպությունների, առաջին հերթին սպառողական կոոպերացիայի առաջ խնդիր է դրվում մոշ միայն կատարելու կենտրոնացած միջերումների պլանները (կոնտրակտացիոն կարգով), այլ և հավելյալ կերպով միջերումներ կատարել կոլտնտեսային առևտրի հիմունքներով:

Այս բոլորը պահանջում է միջերոգ կազմակերպություններից և մասնավորապես սպառողական կոոպերացիայից աշխատանքի մեթոդների վճռական վերակազմություն, ինչպես միջերումների կազմակերպման, նույնպես և արդադրանքի իրացման գործում:

13. Կոլտնտեսային առևտուրը կազմակերպելու համար համապատասխան ապարատ ստեղծելու գործին հատուկ նշանակություն տալով, պլենումը վորոշում է՝

ա) Յուրաքանչյուր ուսկոլտնտմություն մեջ ունենալ հատուկ փոխ-նախագահ՝ կոլտնտեսային

առևտրի համար, պարտավորեցնելով ուսկոլտնտմությունին պատրաստված կադրեր տալ այդ գործին:

բ) Յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն մեջ ընտրել փոխ-նախագահ, մորը պատասխանատու պետք է լինի կոլտնտեսային առևտրի կազմակերպման:

գ) Յուրաքանչյուր բանվորական փակ բաշխիչում ընտրել վարչություն նախագահի տեղակալ՝ գյուղատնտեսական միջերների ինքնավարությունների և կոլտնտեսային առևտրի խնդիրներով զբաղվելու համար:

դ) Աշխատանքի և պաշտպանության խորհրդի արժեքների և առևտրի կոմիտեի լիազորին կից ստեղծել հատուկ խորհրդակցություն կոլտնտեսային առևտրի հիմնական խնդիրները վորոշելու համար, կազմված Ա.Ի.Ս. ի լիազորից, Յերկրկոմի մատակարարման քարտուղարից, Յերկրային մատակարարման վարչության պետից, Յերկրային կոլտնտեսությունության նախագահից, Յերկրային Սպառողական Միության նախագահից և Պետական բանկի կառավարչից:

Նման խորհրդակցություն կազմել և յերկրամասի հիմնական քաղաքների խորհուրդներում: Յերկրային հողբաժնում ստեղծել խորհրտնտեսային և կոլտնտեսային առևտրի բաժին, պարտավորեցնելով քարտուղարության տալու առևտրական փորձառություն ունեցող աշխատակիցներ: Այդ բաժնի կազմակերպումը ավարտել մինչև հունիսի 25-ը:

14. Կենտրոնացված միջերումների կրճատումը առանձին սրությունը խնդիր է դնում կոոպերատիվային, արհեստական, տնտեսական և կուսակ-

ցական կադակերպությունների առաջ կենտրոնական միջերումների կրճատումը լրացնել ինքնամիջերումների և կոլտնտեսային առևտրի ծավալման միջոցով:

Պլենումը մատնանշում է կոլտնտեսային առևտրի այդպիսի զարգացման անհրաժեշտությունը (ցանցի դասավորումը, ապրանքների ժամկետին տեղ հասցնելը և այլն), վորպեսզի կոլտնտեսային արտադրության միջերներով ապահովվին նախ և առաջ հիմնական ձեռնարկների բանվորները և մատնանշում է կուսակցական արհեստակցական և մանուֆակտ կոոպերատիվ կադակերպությունների մեծ դերի վրա՝ կոլտնտեսային առևտրի ծավալման գործում: Ցարրիկները, գործարանները, անասնաբուծական և հանգես գան, վորպես կոլտնտեսային առևտրի կադակերպիչներ, անմիջական կապ հաստատելով կոլտնտեսությունների հետ՝ Փակ բանվորական բաշխիչների միջոցով տնտեսական պայմանագրեր կապել կոլտնտեսությունների հետ և այս նպատակներով կադակերպել բանվորների կողմից շեֆություն կոլտնտեսականների վրա և այլն: Պլենումը մատնանշում է, վոր ձեռնարկների կուսակցական, արհմիության և կոոպերատիվային կադակերպությունների այն ղեկավարները, վորոնք չեն հոգա կոլտնտեսային առևտրի ծավալման մասին՝ բանվորներին դուրստնտեսական արտադրության միջերներով ապահովելու համար, կհամարվեն բանվորական մատակարարման վիժեցնողներ, կուսակցության կարևոր հրահանգներին ու պորտուկնիստական վերաբերմունքը ցույց տվողներ:

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1932 թ. ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ ԲԱՇԽԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ-ի Հոգժակումաօի կոլեգիայի յեվ ԽՍՀՄ-ի ու ԽՍՖՍՀ-ի Կոլեցեկեցոռնի վորոտումը

1. Կոլտնտեսության յեկամուտների միջերային ու փողային մասը պետք է տրվի յուրաքանչյուր կոլտնտեսաչանի ստացած աշխուրների ճիշտ թվի համաձայն:

2. Կոլտնտեսության փողային յեկամուտներից կոլտնտեսականների մեջ պետք է բաշխվի յեկամուտի ամբողջ գումարը, կոլտնտեսության փողային պարտքը ծածկվելուց, դյուրատնտեսական հարկն ու ապահովագրության գումարը վճարելուց և անձեռնմխելի ֆոնդի համար հատկացումներ կատարելուց հետո:

3 Կոլտնտեսությունների անձեռնմխելի ֆոնդերը կադավում են կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամութի 10—15 տակոսի չափով, հանած այդ յեկամութից կոլտնտեսության պարտքը, 1932 թվականի վճարվելիք դյուրատնտեսական հարկը, ապահովագրության գումարները, սերմացվի ու կերի ֆոնդերի հատկացումների գումարները:

Կոլտնտեսությունների 1932 թվականին կատարած հիմնական ներդրումները մտնում են 10—15 տակոս անձեռնմխելի ֆոնդերի հաշվի մեջ:

4. Թույլ չտալ, վոր յեկամութի փողային մասը վճարումը կոլտնտեսականներին ձգձգվի մինչև

յեկամտի վերջնական բաշխումը, սահմանելով այնպիսի կարգ, վոր կոտնտեսութեան հանձնած (վաճառած մթերքից ստացված) փողի հիմնական մասը վճարվի կոտնտեսականներին ավանսի կարգով, նրանց ստացված աշխուրհի թվի հաշվին:

5. Վաղահաս հացբուլսերի պետական մթերման պլանի համաձայն մթերքը հանձնելուց, սերմացվի ու կերի ֆոնդերը կազմելուց հետո, կոտնտեսավարչութունը պարենային և կերի հացահատիկի տնտեսութեան պատկանող ամբողջ մնացած մասը, առանց ձգձգելու բաշխում է կոտնտեսականների մեջ: Ընդ վորում դաշտային աշխատանքների ժամանակ կոտնտեսականների ընդհանուր սնունդին հատկացվող պարենային ֆոնդ ստեղծելու հարցը, ինչպես և այդ ֆոնդի չափն ու կազմելու կարգը վորոշվում է կոտնտեսականների ընդհանուր ժողովում:

6. Կալի ժամանակ կոտնտեսականներին ավանս տալ յեկամտի մթերային մասից փաստորեն կախված հացի 10—15 տոկոսի չափով:

Այն կոտնտեսութեաններում, վորտեղ իրենք կոտնտեսութեաններն անհրաժեշտ կհամարեն, կոտնտեսականների յեկամտի մթերային մասից մթերքով ավանս տալ կոտնտեսականների մեջ բաշխելիք մթերքի 15—20 տոկոսի չափով:

7. Ամենից շատ աշխուր ստացած լավագույն կոտնտեսականները պետք է ավելի շատ ստանան յեկամտի թե մթերային և թե փողային մասից: Այդ հիման վրա, վերացնել գյուղատնտեսական արտադրութեան մեջ աշխատող կամ կո-

տնտեսականների յեկամտից տրվող մթերային մասի չափի սահմանափակումը, վոր կիրառվում էր անցյալ տարի:

8. «Կերը բաշխելիս, հաշվի առնել կոտնտեսականների ունեցած անասունների թիվը, վորպեսզի կեր չստացող կամ պակաս կեր ստացող կոտնտեսականները, ստանան աշխուրհի մթերք, սակայն առանց դուրս գալու տվյալ կոտնտեսութեան մեջ աշխուրհի համար տրվող մթերքի չափի շրջանակներից» (Համ.Կ(ԿԿ) Ի Կենտկոմի վորոշումից):

9. Կոտնտեսութեանների վարչական-կառավարչական կազմը՝ անկախ նրանց տրված աշխուրհի թվից, չպետք է ստանան մթերքի այնքանակից ավելի, վորը միջին հաշվով ստանում է տվյալ կոտնտեսութեան մեջ տարվա ընթացքում իրենց հանձնված բոլոր աշխատանքները բարեխղճորեն կատարող մշտական բրիգադի անդամ կոտնտեսականը:

10. Կոտնտեսականների մեջ յեկամտի թե մթերային և թե փողային մասի վերջնական բաշխումը պետք է ավարտվի ամենատուր մինչև 1933 թվի փետրվարի մեկը:

Կոտնտեսութեանների ամբողջ հաշվետարութեանը, աշխուրհի հաշվառումը, ինչպես և յեկամտեանների բաշխումը կատարվում է որացուցային տարում՝ հունվարի մեկից մինչև հունվարի 1-ը:

Աւստրիի հաւանումը

11. Պարտավորեցնել կոտնտեսութեանների վարչութեաններին և բրիգադիներին, բերք-

հավաքել կամպանիայի ընթացքում ամենախստիվ հաշվառման յենթարկել կոլտնտեսականների աշխատանքը և արձանագրել նրանց աշխտքույկներում աշխուրհը:

12. ԽՍՀՄ-ի Հողօգտագործության և կոլտնտեսությունը պարտավորեցնում են կոլտնտեսությունների վարչություններին, ստուգման յենթարկել կոլտնտեսականների աշխուրհի հաշվառումն ու գրանցումները և նրանց աշխատանքային գըրքույկները՝ մինչև ստուգման օրը:

13. Բրիգադները բերքահավաքի բոլոր աշխատանքներն ավարտելուց հետո, կոլտնտավարչությունները պետք է ղնահատեն յուրաքանչյուր բրիգադի թե գարնանացանի ու շարքամեջ մշակման և թե բերքահավաքի աշխատանքի վորակը և նայած բրիգադի աշխատանքի արդյունքներին (բերքի բարձրացումը, հունձի և կալսման մաքրությունը, բերքահավաքի հացի փոխադրման ժամկետները, հացահատիկի պահպանումը փչանալուց), բարձրացնեն կամ իջեցնեն բրիգադի ու բրիգադի աշխուրհի արժեքը կամ թիվը 10—20 տոկոսով:

ԽՍՀՄ-ի Հողօգտագործության և կոլտնտեսությունը պարտավորեցնում են հողային ու կոլտնտեսական բոլոր օրգաններին, Միության Ժողովուրդի և Համ(ը)Կ-ի Կենտկոմի հուլիսի 5-ի վորոշումների հիման վրա, բացատրական լայն աշխատանք կատարել կոլտնտեսականների ամբողջ մասսայի մեջ, ձգտելով, վոր այդ բոլոր վորոշումներն ամենակարճ ժամանակամիջոցում քննարկվեն կոլտնտեսականների լայն Ժողովներում:

Այդ նպատակով, բերքահավաքի կամպանիայի կիրառելու, հացամթերումների պլանը կատարելու և յեկամուտները բաշխելու ասպարիղում կոլտնտեսություններին ոգնություն ցույց տալու համար, հողային և կոլտնտեսական օրգանները պարտավոր են դործուղել շրջաններն ու կոլտնտեսությունները հրահանգչական, հաշվային և ագրոնոմիական կադմ:

ԽՍՀՄ-ի Հողօգտագործի տեղակալ՝ ՄԱՐԿԵՎԻՉ
ԽՍՀՄ-ի յեվ ՌՍՖՍՀ-ի Կոլտնտեսությունների
վարչության նախագահ՝ ՏԱՏԱՅԵՎ

Հատրահարկ դասերի դարավոր ցեցերին—մալխոսերին խոհանոցային ու կոխոսային դասերում յեվ կանոնավոր ցանճալիստրյուններ կատարել

**ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ,
ԿՈՆՏՆՏԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ
ԿՈՈՊԵՐԱՅԻՆ ԳՈՒՅՔԸ ՊԱՀՂԱՆԵԼՈՒ
ՅԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ
ԱՄՐԱՊՆԴԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

**ԽՍՀՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎՈՐՈՇԻՆԻ
ԺՈՂԿՈՍԽԱՐԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄ**

Վերջին ժամանակներս հաճախակի յեն դարձել բանվորների յեվ կոլտնտեսականների բողոքները՝ խուլիգանական յեվ ընդհանրապես հակահասարակական ելեմենտների կողմից յերկաթուղային յեվ ջրային տրանսպորտում բեռների հափշտակության (գողության) և կոոպերատիվային ու կոլտնտեսային գույքի հափշտակության (գողության) վերաբերյալ: Հաճախակի յեն դարձել նաև բողոքները կոլտնտեսությունից դուրս գալ չցանկացող և նրանց ամրապնդման համար ագնիվ և անձնազոհ կերպով աշխատող կոլտնտեսականների նկատմամբ կուլակային տարբերի կողմից գործադրվող բռնությունների և սպառնալիքների մասին: ԽՍՀՄ Կենտգործկոմը և Ժողկոմխորհն ընդունում են, վոր հանրային սեփականությունը (պետական, կոլտնտեսային, կոոպերատիվային), վորը հանդիսանում է խորհրդային կարգերի հիմքը, սրբազան է և անձեռնմխելի: Սյն մարդիկ, վորոնք հանդգնում են ձեռք տալ հանրային սեփականության՝ պետք

է համարվեն վորպես ժողովրդի թշնամի, վորի համար և հանրային գույքի հափշտակության դեմ մղվելիք վճռական պայքարը հանդիսանում է խորհրդային իշխանության որդանների առաջնագույն պարտականությունը:

Յեղնելով այս նկատառումներից և ընդառաջ գնալով բանվորների և կոլտնտեսականների պահանջներին, ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմն ու Ժողկոմխորհը վորոշում են.

I

1. Յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտում բեռներն իրենց նշանակությամբ, հավասարեցնել պետական գույքին և ամեն կերպ ուժեղացնել այդ բեռների պահպանումը:

2. Յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտում բեռների հափշտակության համար, վորպես դատական ռեպրեսիվ միջոց, կիրառել սոցիալական պաշտպանության առավելագույն չափը—գնդակահարություն, բռնազրավելով վորջ գույքը և մեղմացուցիչ պարագաների ղեկավարում փոխարինելով վորչ պակաս քան 10 տարվա ազատազրկումով և գույքի բռնազրավումով:

3. Չկիրառել ներում տրանսպորտում բեռների հափշտակման գործում դատապարտված հանցագործների նկատմամբ:

II

1. Կոլտնտեսությունների և կոոպերատիվների գույքը (դաշտերում գտնված բերքը, հասարակական պաշարները, անասունը, կոոպերատիվային պահեստները, խանութները և այլն) իր նշանակությամբ հավասարեցնել պետական գույքին

և ամեն կերպ ուժեղացնել այդ գույքի պաշտպանումը հափշտակություններին:

2. Կոլտնտեսային գույքի հափշտակության (գողության) համար վորպես սոցիալական պաշտպանության խիստ (ռեպրեսիվ) միջոց կիրառել սոցիալիստական պաշտպանության առավելագույն չափը—գնդակահարություն, բռնադրավելով վողջ գույքը և մեղմացուցիչ պարագանների ղեկավարին փոխարինելով այն՝ վոչ պակաս քան 10 տարվա ազատազրկումով և գույքի բռնադրավումով:

3. Ներումը չտարածել այն հանցագործների վերաբերմամբ, վորոնք դատապարտված են կոլտնտեսական և կոպեռատիվ գույքը յուրացնելու համար:

III

1. Վճռաբար պայքար մղել հակահասարակական, կուլակային, կապիտալիստական այն տարրերի դեմ, վորոնք բռնություն կամ սպառնալիք կիրառեն կոլտնտեսականների նկատմամբ, նպատակ ունենալով զրդիլ նրանց դուրս գալ կոլտնտեսութունից, վորպեսզի բռնի կերպով կործանեն կոլտնտեսությունը: Այդ հանցագործությունները հավասարեցնել պետական հանցանքներին:

2. Կուլակային և այլ հակահասարակական տարրերի բռնություններին ու սպառնալիքներին կոլտնտեսականներին պահպանելու գործերով, վորպես դատական պատասխանատվության միջոց, կիրառել 5-ից մինչև 10 տարվա ազատազրկում կենտրոնացման ճամբարներում:

Այդ գործով դատապարտված հանցագործների վրա չտարածել ներումը:

ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմի Գլխավոր Ի. ԿԱԼԻՆԻՆ
ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմի Գլխավոր Վ. ՄՈՒՈՏՈՎ (ՍԿՐԵԱՐԻՆ)
ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմի Բարոկապ Ս. ՅԵՆՈՒԿԻՉԵ
1932 թ. Եզրատու

Ավելի բարձր աշխրջություն խորհրդային եացի պանպանություն համար

ՀԱՅԻ ՉՈՐԱՅՈՒՄԸ ԿԱԼԵՐՈՒՄ ԴԻՋԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ

ԽՍՀՄ Հողժողկոմի Կոլեգիայի վորոումը

Հացի կալդիզման թույլատրելի ուշացման հետ մեկտեղ նկատում ե թաց, չորացած հացը դիզելու ղեպերը Այդպիսով շատ խորհտնտեսություններում ու կոլտնտեսություններում չհասունացած մուլխտերի գոյության շնորհիվ հացը կարող ե ջերմանալ, փչանալ և մեծ կորուստ ունենալ:

Այդ կորուստների առաջն առնելու համար, ԽՍՀՄ Հողժողկոմատի կոլեգիան վորոշում ե.—

1) Հաստատելով, վոր անպայման անհրաժեշտ ե կալերում դիզել հնձած հացը, և առաջին հերթին խուրճ չկապած, պարտավորեցնել ՄՏԿայանների և խորհտնտեսությունների վերատե-

սուչները և կոլտնտեսութիւնները վարչութիւններին՝ կազմակերպել մանրագնին վերահսկողութիւն, վորպեսզի դիզվի միայն լավ չորացված հացը:

2) Առաջարկել խորհանտեսութիւնները և ՄՏ կայանների վերատեսուչներին ու կոլտնտեսութիւններին վարչութիւններին՝ կազմակերպել մշտական ուշադիր հսկողութիւն դիզված պացի վրա և անմիջապէս կախել քաղականաչափ հորացած, դիզված հացը:

Դիզերը ջերմանալու դեպքում, անմիջապէս պետք է քանդել չորացնելու համար և կախել շտապ կարգով:

3) Հանրապետութիւններին հողօգտակոմատները, յերկրային ու մարզային հողվարչութիւնները, տրեստների վերատեսուչներն ու տրակտորիստները պետք է մանրագնին հսկողութիւն կազմակերպեն այս վորոշման կատարման վրա:

ԽՍՀՄ Հոժողկոմի տեղակալ՝ Ա. ՄԱՐԿԵՎԻՉ

Ոգոստոս 2. 1932 թ.

Հացի տլաններն ամբողջովին չլի իր ժամանակին կատարելու պայճարում ուժեղացնել կոլտնտեսութիւնների լիվ կոլտնտեսականների գաւակարգային մարտնակուրքունը

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՆՁԵԼՈՒ, ՉՈՐԱՑՆԵԼՈՒ
ՎԵՎ ԴԻԶՈՒՄԸ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱԴԵՍ
ՏԱՍՆՈՐՅԱԿՈՒՄ ԱՎԱՐՏԵԼՈՒ
ԱՐՋՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

Մ. Բիմբուրյունցիի Հ. Ե. Յեկ-
բային խորհրդի նախագա-
ւորքան վորագումը:

Պարտավորեցնել բոլոր արհկազմակերպու-
թիւններին՝

1) Լայն բացատրական աշխատանք ծավալել բանվորների, ծառայողների և նրանց ընտանիքների ժողովներում՝ Յերկրկոմի ոգոստոսի 5-ի վորոշման մասին, մորիւիզացիայի յենթարկել արհմիութենական մասսաների ուշադրութիւնը բերքի համար և կորուստների դեմ պայքարելու խնդրի շուրջը:

2) Իսկույն գործնականորեն մասնակցել տասնորյակին, կոնկրետորեն ղեկավարել հիմնարկների արհմիութեան անդամների մասնակցութիւնը հացի չորացման և դիզման գործնական աշխատանքներին, համաձայն Յերկրկոմի ոգոստոսի 5-ի վորոշման: Արտադրական միութիւնները բանվորների մասնակցութիւնը պետք է կազմակերպեն հանգստյան որերին:

3) Սրան ղուզընթաց՝ արհկազմակերպութիւնները լայն մասսայական բացատրական աշխատանքի միջոցով պիտի աշխատեն հնձման և դիզման աշխատանքներին ամբողջովին մաս-

նակից դարձնել բանվորների և ծառայողների ընտանիքներին և արհմիության անդամներին:

4) Ոգոստոսի 8-ից սկսած՝ արհկազմակերպությունները արհմիության անդամների և նրանց ընտանիքների մասսայորեն դաշտ դուրս գալը պետք է կազմակերպեն «բոլորը դեպի պայքար կորուստների դեմ»:

5) Յերկրաբոլորի և Յերկրային կոմիտեների նախագահությունների անդամներին դործուղել հետ մնացող ուսյոնները, չորացման և զիգման աշխատանքների համար արհմիության անդամներին կազմակերպելու:

Ոգոստոսի 8 1932 թ.

Խորհրդային յեվ կոյսեհետային հացի օհեհետյու յեվ պոհպանոքյան համար կուլակի, սպեկուլյանօի յեվ գոդերի հեհ պայմաերի, ումեղացեկուվ մասսաների հեղափոխական ակտիվությունը

ԱՐԵՎԱԾԱՂԿԻ ԲԵՐԲԱՀԱՎԱԲԻ ՅԵՎ ԳԻԶՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԿ (Բ)Ե Հյուս. կովկասի Յերկրումի 1932 թվի օգոստոսի 20-ի վորոուսը

Յերկրամասի բոլոր ուսյոնները թեվակոխեցին արեւածաղկի մասսայական հասունացման և բերքահավաքի շրջանը:

Անցյալ տարվա փորձը ցույց տվեց, վոր այս բույսի բերքահավաքի ձգձգումը մեծ կորուստներ

առաջացրեց և չափազանց ուշացրեց աշնանացան բույսերի ցանքսը:

Այն ինչ, Յերկրամասի խորհրտեսուլթյունների, ՄՏԿայանների և կոլտեսուլթյունների մեծ մասը առաջվա նման հաշվի չի առնում արեւածաղկի բամանակին հավաքելու և դիգելու նշանակությունը:

Յերկրկումը և Յերկրգործկումը պարտավորեցնում են բոլոր մարդային, ուսյոնական կոմիտեներին և ժարդային, ուսյոնական գործկոմներին, կոլտեսուսային սիստեմին, խորհրտեսուլթյուններին և ՄՏԿ դիրեկտորներին, կոլտեսուսային վարչություններին ապահովել արեւածաղկի բերքահավաքը և դիգումն այն ժամկետում, վորը սահմանված է Յերկրնողվարչության կողմից յուրաքանչյուր ուսյոնի համար (յերկրամասի հարավ — արեւմտյան գոտու ուսյոններում վոչ ուշ, քան սեպտեմբերի 5-ը, իսկ մնացած ուսյոններում վոչ ուշ, քան սեպտեմբերի 10-ը) և վորոշում են.

1. Իսկուլյն սկսել յուղաբեր արեւածաղկի մասսայական բերքահավաքը:

2. Մեքենայացված բերքահավաքի վորպես նվազագույն չափ սահմանել 750.000 հեկտար արեւածաղկի կոլտեսուսային գյուղացիական հատվածում, վորից վոչ պակաս, քան 600.000 հեկտար ՄՏ կայաններում:

Պարտավորեցնել Յերկրտրակտորակենտրոնին, ՄՏԿայաններին, ուսյոններին և ուսյգործկոմներին ապահովել արեւածաղկի մեքենայացված բերքահավաքի պլանի կատարումը, բերքահավա-

քի համար լրիվ ոգտագործելով կոմբայններ, վեներոուներ, ինչպես նաև անհրաժեշտ քանակությամբ ձիաքարշ ինվենտարը (խրձակապիչներ, հնձիչներ, լոբոգրեյկաներ, խոտհնձիչներ)։

Հանձնարարել Յերկրբանգյուղտեսչության և կուսակցություններին իսկույն կազմակերպել արևածաղկի բերքահավաքման ընթացքի մասնայական ստուգում։

3. Մեկ ու կես անգամ ավելացնել որեկան տրտագրանքի նորմայի գնահատումն այն կողմնատեսականների համար, վորոնք աշխատում են արևածաղկի մեքենայացված բերքահավաքի վրա։

4. Պարտավորեցնել ռայկոմներին, խորհրտատեսություններին, ՄՏԿ դիրեկտորներին և կոտնտեսություններին՝ չորացնելուց անմիջապես հետո դիզել քաղված ամբողջ արևածաղիկը՝ մեքենաներով և ձեռքով (ցողուններով միասին կտրելու դեպքում)։

5. Շարքահերկ բուլսերի բերքահավաքի ընթացիկ կամպանիայի ժամանակ կազմակերպել ճիշտ հաշվառք, վորտեղ հատկապես հաշվի պիտի առնվեն ցանքատարածությունները, վորոնք մեքենաներով են քաղված, հաշվի պիտի առնվեն նաև ղիզված արևածաղկի քանակը, աշնանացան կուլտուրաների ցանքսի համար նշանակված ագատվող տարածությունները։

6. Պարտավորեցնել ռայկոմներին և ԲԳՏ լայն չափով ոգտագործել կոլտնտեսությունների և առանձին կոլտնտեսականների փորձը և նախաձեռնությունը՝ արևածաղկի բերքտհավաքը մեքենայացնելու և լավացնելու գործում և ապահովել

այս հարցի վերաբերյալ Յերկրհողվարչության ցուցմունքների կիրառումը, վորոնք տպված են ոգոստոսի 17-ի «Մոլոտով»։

Հանձնարարել «Մոլոտ» և «Կոլխոզնայա պրավդա» թերթերի խմբագրություններին սխտեմատիկորեն լուսաբանել արևածաղկի բերքահավաքի, մանավանդ մեքենայացված բերքահավաքի ընթացքը։

ԲՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ժողկոմխորհի և Կենտկոմի վորոշումները կոլտնտեսական, չբավոր և միջակ մաստաներին	2
Հացի 1932 թ. բերքի մթերման պլանի և կոլտնտեսությունների հացահատիկային առեվադրի ծավալման մասին (ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի և ՀամԿ (բ) Կ. Կենտկոմի վորոշումը 6 մայիսի 1932 թ)	2
Բերքահավաքի նախապատրաստության վերաբերյալ (ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի և ՀամԿ (բ) Կ. Կենտկոմի վորոշումը)	11
Շաքարի ճակնդեղը դուրս փորելու ու փոխադրելու և շաքարի գործարաններն արտադրությանը նախապատրաստելու մասին (ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի ՀամԿ (բ) Կ. Կենտկոմի վորոշումը)	19
Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական տնտեսական ամբաղնման և կոլտնտեսական առեվադրի ծավալման մասին (ԽՍՀՄ Ժողկոմ ընկ. Ցակովիկի հեղվածք)	28
Բերքահավաքի և հացամթերման կամպանիաների նախապատրաստման մասին	80
Կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և աշխտավոր մենատնտես գյուղացիների առեվադրի մա-	

«Ին» (Համկոմկուսի (բ) Հ. Գ. Յերկրկոմի վորոշումը
13-15 հունիս 1932 թ.) 91

Կոլանտեսություններում 1932 թ. յեկամուսները
բաշխելու մասին (ԽՍՀՄ Հողօրդկումաւի կոլեգիայի
և ԽՍՀՄ-ի ու ՌՍՖՍՀ-ի կոլանտեսկենարոնի վո-
րոշումը 11-ին հուլիս 1932 թ.) 105

Պետական ձեռնարկություններ, կոլանտեսություն-
ների և կոոպերացիայի գույքը պահպանելու և
հանրային (սոցիալիստական) սեփականությունը
ամրապնդելու մասին (ԽՍՀՄ Կենտրոնականի և Ժող-
կոմխորհի վորոշումը 7 ոգոստոսի 1932 թ.) 110

Հացի չորացումը կաւերում դիզելու ժամանակ
(ԽՍՀՄ Հողօրդկումի վորոշումը ոգոստոս 2 1932 թ.) 113

Հացահատիկը հնձելու, չորացնելու և դիզումը վերջ-
նականապես տանորյակում ավարտելու արհ-
միւթյունների մասնակցության մասին (Արհ-
միությունների Հ. Գ. Յերկրային խորհրդի նա-
խագահության վորոշումը 8 ոգոստոսի 1932 թ.) 115

Արեւածաղկի բերքահավաքի և դիզման մասին (ՀԿ(բ)Կ.
Հյուս. Կովկասի Յերկրկոմի և Յերկրգործկամի
32 թ. ոգոստոսի 20-ի վորոշումը) 116

От. ред. А. Г. Авакьян. Технический редактор М. Г. Маршарьян
Сдано в набор 29/VIII—32 г. Сдано в печать 9/X—32 г.
Статформат А6 105x148 мм. Обл. 32 л. № 167-400 3н.
Издание № 86, Заказ № 425. Уполномочен № 0067
Тираж 5000



ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0056224

7.515 60 409.

41869

О ХЛЕБОЗАГОТОВИТЕЛЬНОЙ
КАМПАНИИ 1932. Г

ПАРТИЗДАТ Ростов-Дон 1932 г.